

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๘๕

วันศุกร์ที่ ๒๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๔ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๒๔๖ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : บัดนี้มีสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว
ผมขอเปิดประชุม

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ด้วยนายกรัฐมนตรีโดย
ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและของสภานโยบายแห่งชาติได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม
๒๕๖๑ ที่๓๗/๒๕๖๑ ให้ลงโทษนายพิชัยหรือตุ้ย ชัยจำรูญพันธ์ โดยอาศัยอำนาจตามความ
ในมาตรา ๒๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังสำเนาคำสั่ง
ของนายกรัฐมนตรี ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้นำส่งให้ท่านสมาชิกแล้ว

ด่วนมาก

ที่สผ ๐๐๐๓/น ๑๓๔

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง แจ้งคำสั่งของนายกรัฐมนตรี

เรียน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ ๓๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติให้แจ้งคำสั่งของนายกรัฐมนตรีโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อให้สมาชิกทราบเป็นลายลักษณ์อักษร นั้น

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงมีคำสั่งให้ส่งสำเนาคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ ๓๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อทราบตั้งได้แนบมาข้างท้ายนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) สงวน คำวงษา

(พันเอก สงวน คำวงษา)

เลขาธิการรัฐสภา

กองการประชุม

โทร. ๒๕๒๐๘๘๖

(สำเนา)

คำสั่งของนายกรัฐมนตรี

ที่ ๓๗/๒๕๒๑

ด้วยปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่ชัดว่า นายพิชัย หรือต๋อย ชัยจรรย์พันธ์ ผู้ต้องหา กับพวกที่ยังหลบหนี ร่วมกันมีเฮโรอีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย เหตุเกิดเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๑ ระหว่างเวลา ๐๗.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๙.๓๐ นาฬิกา ที่แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร

ข้อเท็จจริงในสำนวนการสอบสวนได้ความว่า ได้มีกลุ่มพ่อค้ายาเสพติดให้โทษ ร่วมกัน ลักลอบนำเฮโรอีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษจากทางภาคเหนือมาจำหน่ายให้กับลูกค้า ในกรุงเทพมหานครเป็นประจำ เจ้าพนักงานศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษจึงได้สืบสวน ติดตามพฤติการณ์ของกลุ่มพ่อค้าดังกล่าว จนเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๑ เวลาประมาณ ๐๗.๐๐ นาฬิกา เจ้าพนักงานได้ไปทำการตรวจค้นห้อง หมายเลข ๔๒๘ ของโรงแรมคิงส์ลอดจ์ ถนนสาทรใต้ แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบเฮโรอีน จำนวน ๒๐ ห่อ น้ำหนักรวม ๑๗,๖๖๐ กรัม ราคาประมาณ ๕๒๙,๘๐๐ บาท ซุกซ่อนอยู่ในกระเป๋าเดินทาง แบบสะพาย สีเขียว เจ้าพนักงานได้ทำการบันทึกการตรวจค้นและยึดเฮโรอีนของกลางมาเก็บ รักษาไว้ที่ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ในขณะที่เข้าทำการตรวจค้นไม่มีผู้พักอาศัยอยู่ในห้อง มีแต่เสื้อผ้าและกระเป๋าที่ซุกซ่อนเฮโรอีนเท่านั้น เจ้าพนักงานจึงได้วางกำลังส่วนหนึ่ง เฝ้ารออยู่ที่โรงแรม จนเวลาประมาณ ๑๙.๓๐ นาฬิกา มีนายอ๊อด อินทจักร ได้เดินเข้ามาใน โรงแรมดังกล่าว และขึ้นไปยังห้องพัก หมายเลข ๔๒๘ เจ้าพนักงานซึ่งซุ่มอยู่แล้วได้เข้าทำการ จับกุมไว้ได้ นายอ๊อด อินทจักร ได้ให้การว่า ผู้ต้องหาเป็นผู้ว่าจ้างให้เฝ้าดูแลเฮโรอีนของกลาง ซึ่งเป็นของผู้ต้องหา และมีนายกมล หรือ มน วงศ์เรียน และนายบุญยืน ไชยวรศิลป์ เป็นผู้ร่วมมือกระทำความผิด โดยนายบุญยืน เป็นผู้ติดต่อขอเช่าห้อง หมายเลข ๔๒๘ ของ โรงแรมคิงส์ลอดจ์ มีหลักฐานทางทะเบียนของโรงแรมและเจ้าหน้าที่ของโรงแรมยืนยันว่า

LIART

นายบุญยืน ฯ เป็นผู้มาชำระเงินค่าเช่าห้องให้เป็นเดือน และในการติดต่อเช่าห้องพัก ผู้ต้องหาได้พบกับนายกมล ฯ และนายบุญยืน ฯ ด้วย เจ้าพนักงานได้ให้นายอ๊อด อินทจักร และเจ้าหน้าที่ของโรงแรม ฯ ดูรูปถ่ายของผู้ต้องหา นายกมล ฯ และนายบุญยืน ฯ ซึ่งปะปนมากับรูปถ่ายผู้อื่น ก็ยืนยันแน่ชัดว่า เป็นรูปถ่ายของผู้ต้องหา นายกมล ฯ และนายบุญยืน ฯ

เจ้าพนักงานได้จับกุมผู้ต้องหาได้เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๒๑ ผู้ต้องหาปฏิเสธไม่ยอมให้การขึ้นสอบสวน

พนักงานสอบสวนได้เรียกนายอ๊อด อินทจักร มาให้การเพิ่มเติม ซึ่งนายอ๊อด ฯ คงยืนยันค่าให้การเดิมของตน แต่ครั้งนี้ไม่ยอมลงลายมือชื่อในค่าให้การ โดยอ้างว่าเกรงกลัวอิทธิพลของผู้ต้องหา นอกจากนั้น พนักงานสอบสวนได้ให้เจ้าหน้าที่ของโรงแรมคิงส์ลอดจ์ ซึ่งเป็นพยานรวม ๒ คน มาชี้ตัวผู้ต้องหา ก็ชี้ตัวได้ถูกต้องและยืนยันว่า เป็นผู้มาติดต่อเช่าห้องหมายเลข ๔๒๘ พร้อมกับนายกมล ฯ และนายบุญยืน ฯ และจากการตรวจสอบประวัติอาชญากรปรากฏว่า ผู้ต้องหาเคยต้องหาในเรื่องมีสารเคมีไว้ในความครอบครองและขนย้าย โดยไม่ได้รับอนุญาต สารเคมีชนิดนี้เป็นน้ำยาอาแซติคแอนด์ไฮดรอย ซึ่งเป็นส่วนผสมสำคัญในการใช้ผลิตเฮโรอีน กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ต้องหาเมื่อเฮโรอีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษไว้ในความครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย

การกระทำของผู้ต้องหา นับได้ว่าเป็นการบ่อนทำลายเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ บ่อนทำลายสุขภาพและอนามัยของประชาชน เป็นภัยร้ายแรงต่อประเทศชาติ แม้รัฐบาลจะได้ลงโทษรุนแรงแก่การกระทำในกรณีเช่นนี้มาหลายรายแล้ว ผู้ต้องหาก็มิได้เกรงกลัว จึงสมควรลงโทษสถานหนัก เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีและของสภานโยบายแห่งชาติ จึงมีคำสั่งให้จำคุกนายพิชัย หรือ ตู่ย ชัยจำรูญพันธ์ ผู้ต้องหา ไว้ตลอดชีวิต

LIRT

ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามคำสั่งนี้แล้วรายงานให้ทราบโดยเร็ว

สั่ง ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๑

(ลงชื่อ) **เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์**

(พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)

นายกรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

ศิริชัย ไชยทิพย์อาสน์

(นายศิริชัย ไชยทิพย์อาสน์)

หัวหน้างานระเบียบวาระ กองการประชุม

เสริมศรี พิมพ์

ศิริชัย ทาน

จึงขอเรียนให้ที่ประชุมทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๑ วันศุกร์ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ และครั้งที่ ๔๒ วันศุกร์ที่
๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งทางสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาได้วางไว้เพื่อให้ท่านสมาชิกตรวจดู
ตั้งแต่วันจันทร์ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ แล้ว มีท่านสมาชิกผู้ใดเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติม
อย่างไรหรือไม่ เชิญคุณกนต์ธีร์ครับ

นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล : ขอบพระคุณครับท่านประธานสภาที่เคารพ สำหรับ
รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๑ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ศกนี้นั้น กระผม
ได้ตรวจดูแล้ว ปรากฏว่ามีข้อความที่เพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติ ๒ ท่านได้กล่าวพาดพิงถึงกระผม
คลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง กระผมเมื่อได้ทราบเรื่องนี้ได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการ
ตรวจรายงานการประชุมว่าจะมีทางอย่างไรที่จะไม่ให้มีการกล่าวถึงข้อความที่คลาดเคลื่อนนี้
หรือไม่ แต่ก็ไม่ได้ผลอะไร ข้อความที่คลาดเคลื่อนยังปรากฏอยู่ กรณีที่ปรากฏข้อความที่คลาดเคลื่อน
นั้น เนื่องจากว่าเพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติทั้ง ๒ ท่านได้กล่าวอภิปรายในตอนบ่ายของวันที่ ๑๑
ซึ่งบังเอิญเป็นเวลาทีที่กระผมไม่ได้อยู่ในที่ประชุมนี้ กระผมต้องกลับไปบ้านเพื่อไปเอาเครื่องแบบ
สำหรับที่จะเข้าเฝ้าในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ข้อความที่กล่าวถึง
จึงมีอย่างนั้นโดยกระผมไม่มีโอกาสกล่าวแก้ ท่านสมาชิกท่านแรกกล่าวว่า นี่กระผมขอคัด
มาจากรายงานการประชุม “ขอประทานโทษ ท่านที่สั่งสุนัขเข้ามาเลี้ยงก็ควรจะห้ามนำเข้าเสียให้
เด็ดขาด เพราะสุนัขไทยของเรายังมีอย่างเหลือเฟือ มีพันธุ์ดี ๆ หรือดีกว่าในด้านความซื่อสัตย์
และจงรักภักดีต่อเจ้าของ ต้องขอประทานอภัยด้วยนะคะ ท่านสมาชิกที่สั่งสุนัขเข้ามา” นี้คง
หมายถึงกระผมดังที่ปรากฏอยู่ในหน้า ๖๗ ต่อไปในหน้า ๗๗ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติอีกท่านหนึ่ง
กล่าวว่า “กระผมก็ว่าจะพูด แต่เมื่อกี้ท่านสุภาพสตรีได้พูดเสียก่อน สั่งสุนัขเข้ามาเลี้ยงได้
ไม่น่าทำเลย” เรื่องนี้แหละที่เกี่ยวกับกระผม กระผมจึงขอให้ที่ประชุมนี้ได้ทราบ เนื่องจาก

LIART

เป็นหลักฐานอยู่ในรายงานการประชุม กระผมมีความจำเป็นที่จะต้องขอแถลงชี้แจง กระผมไม่ได้สั่งสุนัขเข้ามาเลี้ยงครับ ที่กระผมพูดวันนั้นพูดว่าลูกชายของกระผมที่อยู่ในต่างประเทศ ส่งสุนัขเข้ามาให้กระผมตัวหนึ่ง ที่กระผมพูดตึงก็เพียงเพื่อแสดงว่าในการที่นำสุนัขเข้าตัวเดียวนั้น กระผมจะต้องผ่านพิธีการทางศุลกากรมากมายเหลือเกิน อันนี้ที่กระผมต้องการจะพูดถึง พิธีการไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องสุนัขหรือไม่สุนัขครับ กระผมไม่สั่งหอรอกครับ เวลาที่บ้านกระผมมี สุนัข ๑๑ ตัว ที่กรุงเทพฯ มี ๕ ตัว และที่บ้านกระผมที่สัตหีบ ๗ ตัว มีสุนัขต่างประเทศ ก็ตัวนี้ตัวเดียว นอกนั้นสุนัขไทยทั้งนั้นละครับ เพราะเหตุใดกระผมจะต้องนำสุนัขนั้น เข้ามา ก็เนื่องจากว่าสุนัขที่เราเลี้ยงไว้ เมื่อกระผมกลับมาแล้วลูกชายของกระผมอยู่คนเดียว ถึงเวลาไปเรียนหนังสือ สุนัขตัวนี้เกิดอย่างไรไม่ทราบ ใครเข้ามาใกล้บ้านกัดหมด กลายเป็น ภัยสาธารณะ ถูกจับ ตำรวจจับไปขัง แล้วก็ไปกัดเขาอีก จนเกิดเกรงว่าถ้าหากขึ้นปล่อยไว้ เขา ต้องเอาแกไปปลงชีพเสียแน่ เราก็ส่งสาร กับออกลูกชายไปว่า เอาเถิด อย่าเลยส่งสารตาตำๆ ให้ส่งมาเถอะ เท่านั้นเองละครับ ไม่ได้ตั้งใจจะสั่งซื้อ และที่กระผมขอพูดบังเอิญประจวบกับ เป็นวันที่ ๒ ของสัปดาห์นิยมไทย เพราะฉะนั้นกระผมหวังว่าเพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติของสภานี้ ก็คงจะช่วยกันนิยมไทย กระผมเองกระผมนิยมเต็มที่ ในตัวกระผมทั้งตัวนี้ไม่มีของต่างประเทศ เลย ที่นี้สี่สรรต่าง ๆ ที่เราชอบใช้ทาหน้าอะไรต่ออะไรนี้เป็นของไทยหรือของต่างประเทศ กระผมก็ไม่ทราบนะครับ เสื้อผ้าอาหารทุกอย่างที่ใช้อยู่ตลอดจนกระทั่งรองเท้าเป็นของต่างประเทศ หรือเปล่า กระผมเองไม่มีเลย กระผมรับรองได้ ขอให้ที่ประชุมได้เข้าใจตามนี้ด้วย ขอขอบพระคุณ มากครับ ท่านประธาน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณกนต์ธีร์ไม่ได้ขอให้แก้ไขอะไร แต่ขอชี้แจง ทำความเข้าใจเท่านั้นเอง แล้วก็แสดงความนิยมไทยก็คงจะมีหวังเป็นนายก ๆ คุณแรมว่าอย่างไรครับ

นางแรม พรทโมบล บุญประสพ : ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันขอขอบพระคุณ ท่านประธานที่กรุณาให้พูดในวันนี้เพื่อเหตุเหลือเกินดิฉันก็ไม่ค่อยมีความสบายใจ วันนี้เรามี กฎหมายสำคัญคือกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเข้าสู่สภานี้ ไม่นึกเลยว่าเรื่องของสุนัขจะนำ เข้ามาพูดกันก่อนที่จะไปถึงวาระของการประชุมเรื่องกฎหมายเลือกตั้ง แต่ทั้งนี้ดิฉันก็ใคร่

LIRT

จะขอประทานกราบเรียนขอถือโอกาสทูลเกล้าฯ เล็กน้อย ดิฉันตกเป็นจำเลยร่วมกับท่าน พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย ต้องขอประทานอภัยงาม ในฐานะที่ไปมีความรู้สึกชาตินิยมมากเหลือเกินในวันนั้น คือเห็นว่าสุนัขไทยนี้ย่อมดีกว่าสุนัขเทศ พอได้ยินท่านสมาชิกผู้มีเกียรติต้องไปติดต่อด่านศุลกากรถึง ๑๐ โตะ ในการนำเอาสุนัขเทศเข้ามา ดิฉันขอประทานอ่านข้อความในการอภิปรายของท่านสมาชิกดังนี้

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่ต้องทรอกครับ ถ้าเผื่อว่าไม่มีการแก้ไข บันทึกการประชุม ก็จะได้ผ่านไปถึงเรื่องคน ๆ เสียทีครับ

นางแรม พรทโมบล บุญยประสพ : ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันเผอิญถูกกล่าวอ้างถึง ก็ต้องขอเรียนชี้แจงเหมือนกันค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คือคุณกนต์ธีร์ไม่ตั้งใจอะไรทรอกครับ

นางแรม พรทโมบล บุญยประสพ : ท่านได้เปิดโอกาสให้คุณกนต์ธีร์ได้ชี้แจง ดิฉันก็ขอประทานชี้แจงด้วยความเคารพต่อท่านประธาน ขอสัณนิทด้วยแหละค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ประเดี๋ยวก็ไม่ได้เลือกตั้งกันทรอกครับ

นางแรม พรทโมบล บุญยประสพ : ได้เลือกชื้อค่ะ ถ้าท่านไม่ให้อ่านข้อความอันนั้น ดิฉันขอต่อไปว่าในการอภิปรายของดิฉันเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณดิฉันจึงได้ขอร้องไปยังรัฐบาลว่า มีสินค้าฟุ่มเฟือยอีกหลายชนิดที่ไม่ควรนำเข้าในประเทศไทย ดิฉันขออ่านข้อความที่ดิฉันอภิปรายดังนี้ "ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงว่าได้ขาดดุลการค้าน้ำมันไป ๗,๕๐๐ ล้านบาทในเรื่องเกี่ยวกับการส่งน้ำมันเข้ามา ความจริงนั้นรัฐบาลยังอาจจะแก้การขาดดุลการค้าได้ อีกหลายประเภท ดิฉันได้ขอเสนอความเห็นต่อรัฐบาล หรือโดยเฉพาะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ว่าน่าจะเพิ่มมาตรการห้ามส่งสินค้าฟุ่มเฟือยเข้ามาได้อีกหลายประเภท เช่น สุนัขเข้ามาเลี้ยงก็ควรจะห้ามเสียโดยเด็ดขาด เพราะสุนัขไทยของเรายังมีอยู่เหลือเฟือ" แล้ว ดิฉันก็ได้ขอประทานอภัยท่านสมาชิกที่สั่งสุนัขเข้ามาแล้ว เพราะฉะนั้นอย่างไรก็ตามในฐานะ

LIART

ที่มีใจทักในววันนี้ ดิฉันก็ใคร่จะขอประทานเสนอว่า

ข้อที่ ๑ ด้วยความสัตย์จริง ดิฉันไม่ทราบเลยว่าท่านไม่ได้อยู่ในที่ประชุมเวลาที่ดิฉันอภิปราย

ข้อที่ ๒ ดิฉันก็ไม่ตั้งใจจะก้าวร้าวหรือพาดพิงไปถึงท่านในทางที่ไม่ดีงาม เพราะเลือดแห่งชาตินิยมของดิฉันในวันนั้นออกจะรุนแรงไปหน่อย จึงได้อภิปรายไปเช่นนั้น เมื่อท่านได้ชี้แจงว่าเป็นสุนัขที่ท่านเลี้ยงไว้เองและไม่รู้จะทิ้งขว้างอย่างไร ดิฉันก็เห็นใจค่ะ และบทเรียนให้ข้าราชการในต่างประเทศได้เข้าใจไว้ด้วยว่าไม่ควรจะเลี้ยงสุนัขในต่างประเทศต่อไป

ข้อที่ ๓ ในโอกาสที่เราได้เข้ามาาร่วมกันในสภาแห่งนี้เป็นระยะเวลาปีเศษแล้ว วันเวลาของเราได้ใกล้เข้ามาแล้วที่จะต้องจากกัน ดิฉันจึงใคร่จะขอจากกันด้วยความรักและอาลัยรวมทั้งการถวิลหาท่านและกันด้วย ดิฉันจึงเสียใจที่ไม่ได้ตั้งใจจะกระทบกระทั่งให้ท่านมีความหม่นหมองหรือโกรธเคือง

ข้อที่ ๔ ดิฉันขอกล่าวอ้างว่า ในฐานะที่ดิฉันเป็นสะใภ้ วปอ. รุ่น ๓ ซึ่งเป็นรุ่นเดียวกับท่านก็ย่อมที่จะมีวิญญูญาณมีความปรารถนาดีต่อ วปอ. รุ่นเดียวกันและมุ่งถึงผลในการที่จะช่วยเหลือรับใช้ซึ่งกันและกัน

ด้วยเหตุผลทั้ง ๔ ประการนี้ ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันขอประทานกราบเรียนต่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติขอประทานเอ่ยนาม คุณกนต์ธีร์ ศุภมงคล ว่าดิฉันขอประทานอภัยและไม่ตั้งใจที่จะก้าวล่วงไปในทางที่จะทำให้ท่านหม่นหมองหัวใจ และขอโหสิกรรมทุกประการทั้งหลายทั้งปวงในวันนี้ด้วย ขอขอบคุณท่านประธานที่เคารพด้วยค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ขอบพระคุณครับ จะได้เริ่มพิจารณากันเสียทีครับ นี่เรื่องหมา ๆ จบไปแล้ว นี่เรื่องคน ๆ นะครับ จะเลือกตั้งกันครับ

ต่อไปนี้เป็นการศึกษาเรื่องด่วน คือพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

LIRT

ที่ สร. ๐๒๐๓/๒๕๖๘๘

สำนักนายกรัฐมนตรี

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ...
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและ
เหตุผล มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติประชุมปรึกษาในวันศุกร์ที่ ๒๒
ธันวาคม ๒๕๖๑ ต่อไปด้วย และใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านประธานสภาช่วยขอร้อง
คณะกรรมการฯ ถ้าคณะกรรมการจะกรุณาพิจารณาพิจารณาพระราชบัญญัติดังกล่าวให้แล้วเสร็จ
ภายในสองสัปดาห์ได้ก็จะช่วยให้รัฐบาลสามารถดำเนินการเลือกตั้งได้ภายในระยะเวลาที่
รัฐธรรมนูญกำหนด และรัฐบาลขอขอบคุณท่านกรรมการมาล่วงหน้า ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ลงชื่อ) สมภพ โทตระกูล
(นายสมภพ โทตระกูล)

รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ
ร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เหตุผล

เนื่องจากได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า ห้องถื่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

LIRT

“ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้ง

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ซึ่งจัดเป็นเขตอันจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

“ผู้เลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“นายอำเภอ” หมายความว่า หัวหน้าเขต และ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“นายกเทศมนตรี” หมายความว่า ปลัดเมืองพัทยา

“กำนัน” หมายความว่า หัวหน้าแขวง

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า เขต และ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ

“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่า ศาลว่าการเมืองพัทยา

“ที่ว่าการกำนัน” หมายความว่า ที่ทำการหัวหน้าแขวง

“อำเภอ” หมายความว่า เขต และ กิ่งอำเภอ

“เทศบาล” หมายความว่า เมืองพัทยา

“ตำบล” หมายความว่า แขวง

LIRT

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงหรือระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ เมื่อได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้ว ถ้าการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยไม่ชักช้า กำหนดจำนวนเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง รวมทั้งท้องที่ที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๗ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้ามีผู้สมัครไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีการเลือกตั้งได้ในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งโดยไม่ต้องทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๘ นายจ้างทั้งปวงต้องให้ความสะดวกพอสมควรแก่ลูกจ้างในอันที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๙ ผู้เลือกตั้งไม่จำเป็นต้องให้ถ้อยคำว่าตนได้ลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ หรือลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใดไม่ว่ากรณีใด

มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด มิให้นำมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความ

LIRT

เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๐๓ มาใช้บังคับในกรณีที่น่าถึงพมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพมพ์ภาพ แผ่นประกาศ ข้อความ หรือสิ่งใด ๆ มาโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ของผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้ารับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑ เมื่อได้มีประกาศระบุที่เลือกตั้งตามมาตรา ๓๗ วรรคสองแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำสิ่งพมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอันมาโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองภายในที่เลือกตั้ง

มาตรา ๑๒ ในวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหรือใช้เครื่องขยายเสียง หรือทำเสียงอื่นใดที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ทั้งห้ามมิให้ใช้เครื่องขยายเสียงหรือทำเสียงอื่นใดเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการโฆษณาที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครผู้ใด โดยได้จัดทำสิ่งพมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นไว้ในที่เลือกตั้งภายใน ที่เลือกตั้งอยู่แล้วก่อนหรือในวันเลือกตั้ง ให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน และเจ้าหน้าที่คะแนน มีอำนาจและหน้าที่ทำลาย ปกปิด หรือนำออกไปวันนอกที่เลือกตั้งดังกล่าว

มาตรา ๑๓ ในวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใดขาย จำหน่าย แจกจ่าย หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิดในเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยกระทำการใดเพื่อประโยชน์แห่งการเลือกตั้งโดยประการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร และห้ามมิให้เข้ามีส่วนช่วยเหลือในการเลือกตั้งด้วยประการใด ๆ ทั้งนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการ หรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ข้าราชการหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา เทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสุขาภิบาล หรือกรรมการสภาตำบล

LIRT

ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่การเลือกตั้งของผู้สมัครผู้ใด

มาตรา ๑๖ ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นทั้งปวง มีหน้าที่ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะ เป็นทางตรงหรือทางอ้อม

นอกจากหน้าที่ซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ พนักงานฝ่ายปกครอง และตำรวจ มีหน้าที่จัดการให้ความสะดวกและรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง

หมวด ๒

สิทธิเลือกตั้งและการสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๗ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

(๑) สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่ามัธยมปีที่หก หรือมัธยมศึกษาปีที่สาม หรือมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๒๐ แล้วแต่กรณี หรือมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า

(๒) รับหรือเคยรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๓) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร คณะผู้บริหารกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมืองพัทยา ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา กรรมการสุขาภิบาล กรรมการสภาตำบล กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

(๕) เสียหรือเคยเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดา หรือภาษีบำรุงท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการภาษีติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

LIRT

มาตรา ๑๘ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้สมัครได้ต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่แปดหรือมัธยมศึกษาปีที่ห้าหรือมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๒๐ แล้วแต่กรณี หรือมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า หรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่านั้น และจะต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี และต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้อีกด้วย

(๑) รับหรือเคยรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๒) เคยเป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตำแหน่งประจำแผนกหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

มาตรา ๑๙ เมื่อผู้สมัครผู้ใดสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ห้ามมิให้ผู้นั้นสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งอื่นอีก

มาตรา ๒๐ พรรคการเมืองหนึ่งจะส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเกินกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้

มาตรา ๒๑ ผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมกันเป็นคณะตามรายชื่อในหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัดแห่งจังหวัดที่เขตเลือกตั้งที่ตนสมัครนั้นตั้งอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา พร้อมค่าธรรมเนียมการสมัครทำพันทราบ หลักฐานการสมัครและรูปถ่ายหรือรูปภาพที่พิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร มีจำนวนตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด และต้องปฏิบัติตามวิธีการในกฎกระทรวงว่าด้วยการรับเลือกตั้ง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับใบสมัครไว้เป็นหลักฐาน และออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบหลักฐาน คุณสมบัติ

LIART

ของผู้สมัคร และสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ ให้เสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันปิดรับการสมัคร ถ้าได้ก็ให้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด

ประกาศตามวรรคสอง ให้มีชื่อผู้สมัครและเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครอันประกอบด้วยเลขหมายประจำตัวผู้สมัครและจำนวนจุดเท่ากับเลขหมายซึ่งจะใช้ในการลงคะแนนและรูปผู้สมัคร ทั้งนี้ ให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ และที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงในเขตเลือกตั้งซึ่งผู้นั้นสมัครโดยเร็ว วิธีการให้เลขหมายประจำตัวผู้สมัครให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งครั้งนั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศเพิกถอนการรับสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นทั้งคณะ

มาตรา ๒๒ การสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๒๑ ผู้สมัครจะต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นคณะในแต่ละเขตเลือกตั้ง และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งเป็นคณะด้วย

มาตรา ๒๓ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา ๒๑ วรรคสองแล้ว ให้ค่าธรรมเนียมการสมัครตกเป็นของรัฐ และไม่มีค่าธรรมเนียม ให้แก่ผู้สมัครไม่ว่ากรณีใด

มาตรา ๒๔ ถ้าผู้สมัครใดไม่มีรายชื่อเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๒๑ ผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ศาลากลางจังหวัดตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดนั้น หรือต่อศาลแพ่งสำหรับกรุงเทพมหานครได้ภายในเจ็ดวัน นับจากวันที่ประกาศนั้น โดยมีต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการพิจารณาโดยมิชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งวินิจฉัยว่าให้รับ

สมัครหรือไม่ คำสั่งของศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งให้เป็นที่สุด และให้ศาลจังหวัดหรือศาลแพ่ง
แจ้งคำสั่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว

ในกรณีที่ศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งสั่งให้รับสมัคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรีบปฏิบัติ
ตามคำสั่งศาลจังหวัดหรือศาลแพ่ง และให้นำมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าได้
จัดตั้งกรรมการตรวจคะแนนขึ้นแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งศาลจังหวัดหรือศาลแพ่ง
ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนทราบโดยเร็ว

การใดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและกรรมการตรวจคะแนนได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิม
ของผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนได้รับทราบคำสั่งศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งเป็นอย่างอื่นนั้น เป็นอัน
สมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าสมัครรับ
เลือกตั้ง

หมวด ๓

บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง

มาตรา ๒๖ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว
ให้นายอำเภอจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งไว้ ณ ที่สาธารณะ
ที่เห็นได้ง่ายและที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง สำหรับในเขตเทศบาลให้เป็นหน้าที่ของ
เทศบาล สำหรับนอกเขตเทศบาลให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอ คัดรายชื่อผู้เลือกตั้งจากทะเบียนบ้าน

มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง
แล้วผู้เลือกตั้งผู้ใดไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งที่ตนสมควร
มีชื่อเป็นผู้เลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น มีสิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่
น้อยกว่าสิบห้าวัน

LIRT

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายอำเภอตรวจสอบหลักฐานจากทะเบียนบ้าน และถ้าเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านอันสมควรมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งนั้น ก็ให้สั่งเติมชื่อผู้ยื่นคำร้องลงในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดยมิชักช้า ถ้านายอำเภอเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องเป็นผู้ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของเขตเลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งนั้น ก็ให้สั่งยกคำร้องและให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง โดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย

เมื่อได้รับคำแจ้งตามวรรคสองแล้ว ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่มิมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำแจ้งเพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าจะให้ลงชื่อผู้ยื่นคำร้องในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งหรือไม่

เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการพิจารณาโดยมิชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังเทศบาลหรือนายอำเภอเพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด และในกรณีที่มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไปก่อนได้รับคำสั่งศาล ให้แก่บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย

การใดที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของนายอำเภอก่อนได้รับทราบคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๘ ผู้เลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้เลือกตั้งมีสิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้น ออกจากบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งดังกล่าว

เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรสั่งถอนชื่อผู้นั้น หรือสมควรยกคำร้อง ก็ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นหรือยกคำร้อง และให้แจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกถอนชื่อหรือผู้ยื่นคำร้องทราบ

แล้วแต่กรณี และให้นำมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ เมื่อบุคคลใดต้องคำพิพากษาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และคดีถึงที่สุดแล้ว ให้ศาลแจ้งไปยังเทศบาลหรือนายอำเภอ ซึ่งผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านโดยมิชักช้า เพื่อบันทึกลงไว้ในทะเบียนบ้าน และให้เทศบาลหรือนายอำเภอประกาศการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำสั่งศาลปิดไว้ ณ สำนักงานเทศบาลหรือที่ว่าการอำเภอ

ในกรณีที่ได้มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแล้ว ให้นายอำเภอประกาศถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย และให้นำมาตรา ๒๗ บรรทัดที่ ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๓๐ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นจะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมดเกินกว่าค่าใช้จ่ายสูงสุดที่กำหนดไว้ไม่ได้

ค่าใช้จ่ายสูงสุดของผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศกำหนดจำนวนเขตเลือกตั้ง และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๖

มาตรา ๓๑ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๓๐ ได้แก่ค่าใช้จ่ายเฉพาะรายการดังต่อไปนี้

- (๑) การโฆษณากระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อมวลชน
- (๒) การพิมพ์ โฆษณา แจกจ่าย ประกาศ แผ่นป้าย ใบปลิว และสิ่งพิมพ์อื่นๆ

LIRT

(๓) การจัดหาเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ไปรษณียากร โทรเลข โทรศัพท์ และการสื่อสาร
อื่นใด

(๔) การซื้อ เช่า หรือยืมสำนักงาน สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการ
เลือกตั้ง

(๕) การว่าจ้างหรือใช้แรงงานทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ว่าจะกระทำ
ในลักษณะที่มีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

(๖) การได้มาหรือใช้ซึ่งสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ประโยชน์ในการหา
เสียงเลือกตั้ง

มาตรา ๓๒ ภายในกำหนดสามเดือนหลังจากวันประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัคร
ต้องยื่นรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความเป็นจริงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
ที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งได้แก่

- (๑) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จ่ายไปแล้ว
- (๒) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ยังค้างชำระ
- (๓) ใบสำคัญรับเงินทั้งหมดสำหรับรายการที่เกินกว่าห้าสิบบาท

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรักษารายการค่าใช้จ่ายและใบสำคัญรับเงินเกี่ยวกับการ
เลือกตั้งของผู้สมัคร มีกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ผู้สมัครยื่นรายการค่าใช้จ่ายและใบสำคัญ
รับเงิน

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งที่กระทำในเขตเลือกตั้งใด ว่าผู้สมัครใช้จ่ายเงิน
เกินกว่าที่กำหนด ให้เก็บรักษารายการค่าใช้จ่ายและใบสำคัญรับเงินเกี่ยวกับการเลือกตั้งของ
ผู้สมัครนั้นไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใด ให้ ขอให้ รับว่าจะให้ทรัพย์สินผลประโยชน์อื่นใด แก่ผู้เลือกตั้งผู้ใด หรือสัญญาว่าจะให้หรือบริจาคเงิน หรือสิ่งของเป็นการกุศล โดยทางตรงหรือทางอ้อม ภายในระยะเวลาสามเดือนก่อนวันเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง แก่สมาชิก มูลนิธิ วัด โรงเรียน หรือสถานสงเคราะห์อื่นใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นมิให้ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครผู้ใด

มาตรา ๓๔ การหาเสียงของผู้สมัคร พรรคการเมือง ผู้แทนผู้สมัครหรือผู้แทนพรรคการเมือง ในอันมีลักษณะเป็นการชุมนุมในที่สาธารณะของแผ่นดินซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้แจ้ง วัน เวลา และสถานที่ต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนสี่สิบแปดชั่วโมง

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับไปที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง หรือกลับจากที่เลือกตั้งโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้าง ซึ่งต้องเสียตามปกติหรือผู้ใดกระทำการเช่นนั้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครใด

หมวด ๕

หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

มาตรา ๓๖ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในจังหวัดนั้น ตามปกติให้ใช้เขตตำบลหนึ่งเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่ง แต่ถ้าในเขตเทศบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ในเขตสุขาภิบาล หรือในเขตชุมชนหนาแน่น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจกำหนดให้ใช้แนวหรือเขตถนนเป็นหน่วยเลือกตั้งก็ได้

ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้เลือกตั้งหน่วยละพันคนเป็นประมาณ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้เลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยไม่คำนึงถึงจำนวนผู้เลือกตั้งก็ได้ หรือไม่กำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นก็ได้

LIART

เมื่อได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งขึ้นแล้ว ให้ประกาศหน่วยเลือกตั้ง ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ และสำนักงานเทศบาล เฉพาะตำบลในเขตเทศบาล ในกรุงเทพมหานคร หรือในบริเวณที่มีชุมชนหนาแน่นนั้น ให้จัดทำแผนที่สังเขป แสดงเขตของหน่วยเลือกตั้ง และระบุที่เลือกตั้งไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง จะกระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และให้นำความในวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินจะประกาศเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง หรือยุบ หรือรวมหน่วยเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสามสิบวันก็ได้

มาตรา ๓๗ หน่วยเลือกตั้ง ให้มีที่เลือกตั้งแห่งหนึ่ง ที่เลือกตั้งนั้นต้องให้เป็นที่ตั้งประชาชนเข้าออกได้สะดวกเพื่อการลงคะแนนเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้งให้กรรมการตรวจคะแนนกำหนดบริเวณโดยรอบที่เลือกตั้ง โดยมีป้ายแสดงเขตบริเวณของที่เลือกตั้ง เพื่ออำนวยความสะดวกตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศในการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดให้นายอำเภอประกาศระบุที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในท้องที่ของตนไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนวันเลือกตั้ง ประกาศของนายอำเภอดังกล่าวให้ปิด ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่สาธารณะที่เห็นได้ง่าย และที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียง ในกรณีฉุกเฉินนายอำเภอจะประกาศเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งเมื่อใดก็ได้

ในท้องที่ตำบลใด ถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เลือกตั้ง หรือความปลอดภัยสาธารณะถูกคุกคาม นายอำเภอจะประกาศระบุที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้ง หรือกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตหน่วยเลือกตั้ง ให้นายอำเภอรายงานพร้อมส่งสำเนาประกาศไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยมิชักช้า

LIRT

มาตรา ๓๘ ที่เลือกตั้งและบริเวณที่เลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยอนุโลม

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในที่เลือกตั้ง หรือในที่ประชาชนชุมนุมกันอยู่เพื่อรอการเข้าไปลงคะแนนเลือกตั้ง

หมวด ๖

เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน และเจ้าหน้าที่คะแนน

มาตรา ๔๐ ให้นายอำเภอแต่งตั้งข้าราชการ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง เพื่อมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๑ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวันให้นายอำเภอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจคะแนนอย่างน้อยห้าคน และเจ้าหน้าที่คะแนนอย่างน้อยหนึ่งคน ประจำทุกหน่วยเลือกตั้ง

ให้นายอำเภอมีอำนาจถอดถอนและแต่งตั้งผู้อื่นที่เห็นสมควรและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ เป็นกรรมการตรวจคะแนนและเจ้าหน้าที่คะแนนก่อนวันเลือกตั้งได้

มาตรา ๔๒ กรรมการตรวจคะแนนให้แต่งตั้งจากผู้ที่พรรคการเมืองเสนอชื่อพรรคละไม่เกินหนึ่งคน โดยพรรคการเมืองจะต้องเสนอชื่อเพื่อขอแต่งตั้งต่อนายอำเภอ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวัน และพรรคการเมืองที่มีสิทธิเสนอชื่อในเขตเลือกตั้งใด จะต้องเป็นพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกของพรรคเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้งใดที่นายอำเภอแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งมีจำนวนต่ำกว่าห้าคน ให้นายอำเภอแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนนจากบรรดาผู้เลือกตั้งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ เป็นกรรมการตรวจคะแนน

LIRT

มาตรา ๔๓ ก่อนเวลาเปิดการรับลงคะแนนครั้งชั่วโมง ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๔๑ เลือกกรรมการตรวจคะแนนคนหนึ่งขึ้นเป็นประธาน เมื่อประธานไม่อยู่ในที่เลือกตั้งให้กรรมการตรวจคะแนนเลือกกรรมการตรวจคะแนนอื่นเป็นประธานไปพลางก่อนจนกว่าประธานที่ได้เลือกตั้งไว้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ในการดำเนินการของคณะกรรมการตรวจคะแนนให้ถือว่ากรรมการตรวจคะแนนตั้งแต่กึ่งหนึ่งขึ้นไปเป็นองค์คณะ

ในกรณีที่กรรมการตรวจคะแนนที่นายอำเภอแต่งตั้งตามมาตรา ๔๑ มาไม่ครบจำนวนและกรรมการตรวจคะแนนที่เหลือมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน ให้กรรมการตรวจคะแนนที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ต่อไปโดยไม่ต้องมีการแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการตรวจคะแนนเพิ่มขึ้น แต่ถ้ากรรมการตรวจคะแนนมีต่ำกว่าห้าคน ให้กรรมการตรวจคะแนนผู้ที่อยู่ตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ เป็นกรรมการตรวจคะแนนให้ครบห้าคนไปพลางก่อน จนกว่ากรรมการตรวจคะแนนที่ได้ตั้งไว้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการตรวจคะแนน ให้นายอำเภอหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ คนหนึ่งเป็นกรรมการตรวจคะแนน และให้กรรมการตรวจคะแนนผู้นั้นแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ อีกสี่คนเป็นกรรมการตรวจคะแนนไปพลางก่อนจนกว่ากรรมการตรวจคะแนนซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งไว้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๔๔ การลงมติวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจคะแนนให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการตรวจคะแนนคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๔๕ กรรมการตรวจคะแนนและเจ้าหน้าที่คะแนนให้แต่งตั้งจากผู้เลือกตั้งซึ่งมีความประพฤติดี และสามารถอ่านและเขียนหนังสือไทยได้ แต่กรณีที่นายอำเภอแต่งตั้ง

กรรมการตรวจคะแนนตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง จะต้องมีหนังสือรับรองความประพฤติ จากพรรคการเมืองที่เสนอชื่อด้วย

ห้ามมิให้แต่งตั้งข้าราชการ นายเทศมนตรี เทศมนตรี ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ผู้สมัคร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็น กรรมการตรวจคะแนน

ห้ามมิให้แต่งตั้งผู้สมัครหรือกรรมการอำนวยการของพรรคการเมืองเป็นเจ้าหน้าที่ คณะ

มาตรา ๔๖ ให้ถือว่าเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน และเจ้าหน้าที่คณะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญานับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง จนถึงสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

มาตรา ๔๗ กรรมการตรวจคะแนนมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในที่เลือกตั้ง หากปรากฏว่าผู้ใดกระทำความผิดที่ขัดขวางรบกวนในกิจการเลือกตั้งหรือจะทำความไม่เรียบร้อยขึ้น กรรมการตรวจคะแนนมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปเสียจากที่เลือกตั้งได้ แต่ต้องมิให้ขัดต่อการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

มาตรา ๔๘ อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน และเจ้าหน้าที่คณะ ในการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๙ ห้ามเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คณะผู้ใดโดยจงใจนับบัตรเลือกตั้งหรือคะแนนในการเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริงหรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายการเลือกตั้งไม่ตรงความจริง

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน หรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดจงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ หรือกระทำการอันใดเพื่อขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวงหรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๗

การลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๕๑ บัตรเลือกตั้งและหีบบัตรเลือกตั้งให้มีลักษณะและขนาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๒ การลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓ ในวันเลือกตั้ง ให้เปิดการลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

มาตรา ๕๔ ขณะจะเปิดการลงคะแนน ให้ประธานกรรมการตรวจคะแนนเปิดหีบบัตรเลือกตั้งในที่เปิดเผยแสดงให้ผู้เลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้นเห็นว่าเป็นหีบเปล่า และให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งใส่กุญแจประจำครั้งหีบรูดกุญแจไว้ และให้คณะกรรมการตรวจคะแนนบันทึกการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามมาตรา ๕๓ โดยให้ผู้เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคน ซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย

มาตรา ๕๕ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน ให้ผู้เลือกตั้งที่จะลงคะแนนไปแสดงตนต่อกรรมการตรวจคะแนนโดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้ตรวจสอบชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง เมื่อกรรมการตรวจคะแนนตรวจสอบถูกต้องแล้วให้อ่านชื่อและที่อยู่ของผู้นั้นดัง ๆ ถ้าไม่มีผู้เลือกตั้งหรือผู้สมัครผู้ใดทักท้วง ให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดยให้จดหมายเลขของบัตรประจำตัวประชาชน และสถานที่ออกบัตรประจำตัว

LIRT

ประชาชน แต่ในกรณีผู้เลือกตั้งใช้ใบรับคำขอมิบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ ให้ลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือลงในบัญชีผู้เลือกตั้งเป็นหลักฐานเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้วให้กรรมการตรวจคะแนนมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นไปลงคะแนน

ในกรณีที่ผู้เลือกตั้งผู้ใดเป็นบุคคลไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย ต้องแสดงหลักฐานอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงต่อกรรมการตรวจคะแนน และให้กรรมการตรวจคะแนนปฏิบัติตามวรรคหนึ่งผู้เลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไว้เป็นหลักฐานด้วย

หากมีผู้ทักท้วงตามวรรคหนึ่ง หรือกรรมการตรวจคะแนนสงสัยว่าผู้เลือกตั้งที่มาแสดงตนนั้นไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนมีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่า จะให้ผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยมีสิทธิลงคะแนนหรือไม่ คำชี้ขาดของคณะกรรมการตรวจคะแนนให้เป็นที่สุด ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจคะแนนวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยไม่มีสิทธิลงคะแนน ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนทำบันทึกคำวินิจฉัยและลงลายมือชื่อไว้ด้วย

มาตรา ๕๖ ผู้เลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งใด ให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะหน่วยเลือกตั้งนั้น และให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะแห่งเดียว

ผู้เลือกตั้งซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่ในการเลือกตั้งหรือเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนต้องประจำปฏิบัติหน้าที่นั้นโดยไม่ต้องมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ถ้าหน่วยเลือกตั้งที่ตนประจำปฏิบัติหน้าที่นั้นอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง

ให้ผู้เลือกตั้งตามวรรคสอง ซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนต้องปฏิบัติหน้าที่แสดงหลักฐานคำสั่งแต่งตั้งต่อคณะกรรมการตรวจคะแนนก่อนทำการลงคะแนนเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการตรวจคะแนนตรวจสอบถูกต้องแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งอีกส่วนหนึ่งต่างหาก

LIRT

มาตรา ๕๗ ผู้เลือกตั้งใดแม้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของหน่วยเลือกตั้งใดก็ตาม แต่ถ้าไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งและไม่ดำเนินการขอเพิ่มชื่อตามมาตรา ๒๗ ในหน่วยเลือกตั้งนั้น ให้ผู้เลือกตั้งนั้นลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีผู้เลือกตั้งเดิม

มาตรา ๕๘ ห้ามมิให้ผู้ใดลงคะแนนเลือกตั้งหรือพยายามลงคะแนนเลือกตั้ง โดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ได้ลงบัตรหรือพยายามลงบัตร หรือแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือสิ่งที่ใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชนที่มีได้มีไว้สำหรับตนหรือที่ทำปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการตรวจคะแนนเพื่อลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๕๙ ผู้เลือกตั้งผู้ได้รับบัตรเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนแล้ว ไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้คืนบัตรเลือกตั้งแก่กรรมการตรวจคะแนน ให้กรรมการตรวจคะแนนบันทึกการไม่ลงคะแนนนั้นไว้ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง และผู้เลือกตั้งผู้นั้นจะใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งนั้นอีกไม่ได้

มาตรา ๖๐ ห้ามมิให้ผู้เลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรเลือกตั้ง ซึ่งมีใช้บัตรที่กรรมการตรวจคะแนนแห่งที่เลือกตั้งนั้นมอบให้ลงคะแนน หรือนำบัตรเลือกตั้งที่ไม่ใช้ลงคะแนนออกไปจากที่เลือกตั้ง

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเครื่องสิ่งเกิดโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง

มาตรา ๖๒ ห้ามมิให้ผู้ใดไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนโดยผิดจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง

มาตรา ๖๓ ห้ามมิให้ผู้ใดไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดเพื่อขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้เลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้ง หรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนนหรือมิให้ไปถึง ณ ที่ตั้งว่านั้นภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเลือกตั้งได้

LIRT

มาตรา ๖๔ ห้ามมิให้ผู้เลือกตั้งผู้ใดเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจะลงคะแนนเลือกตั้ง หรืองดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด อันเป็นการลวงผู้เลือกตั้งให้สำคัญผิดเกี่ยวกับเลขหมายประจำตัว หรือการสังกัดพรรคของผู้สมัครคนใดหรือของตนเอง ในกรณีที่ตนเป็นผู้สมัครด้วย

มาตรา ๖๖ ระหว่างเปิดการลงคะแนน ห้ามมิให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้ง วันแต่จะมีความจำเป็นเกี่ยวกับอุปสรรคในการลงคะแนนอันจะหลีกเลี่ยงมิได้ จึงให้คณะกรรมการตรวจคะแนนเปิดได้โดยมิให้เอาบัตรออกจากหีบและให้ปิดไว้ตามเดิม. ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนกระทำต่อหน้าผู้เลือกตั้งซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้ง และให้บันทึกแสดงเหตุในการเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง โดยให้ผู้เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย

มาตรา ๖๗ ภายหลังจากที่ได้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่ตั้งไว้ เพื่อการลงคะแนนแล้ว หรือภายหลังจากที่ได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลง หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือลักพาไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้งหรือบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๖๘ ก่อนประกาศผลการนับคะแนน ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน หรือเจ้าหน้าที่คะแนน แจกแก่ผู้ใดให้ทราบ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนไว้ หรือให้ทราบจำนวนคะแนนอันได้ลงไว้สำหรับบุคคลใดหรือให้ทราบว่าผู้ใดลงคะแนนหรือไม่

หมวด ๘

การตรวจและการรวมคะแนน

มาตรา ๖๙ เมื่อปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนนับคะแนนโดยเปิดเผยจนเสร็จในรวดเดียว ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนน

LIRT

เมื่อการนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประกาศผลของการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งนั้น และรับทำรายงานแสดงผลของการนับคะแนน และปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อส่งไปยังนายอำเภอโดยเร็ว

แบบประกาศผลของการนับคะแนน รายงานแสดงผลของการนับคะแนน วิธีนับคะแนน วิธีประกาศผลของการนับคะแนน และวิธีเก็บบัตรเลือกตั้งบรรจุหีบให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๐ ถ้าการลงคะแนนหรือการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย หรือเหตุนอกอำนาจอย่างอื่นให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประกาศงดลงคะแนน หรือนับคะแนนสำหรับที่เลือกตั้งแห่งนั้น แล้วรายงานต่อนายอำเภอโดยด่วน ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศยกเลิกการลงคะแนนหรือการนับคะแนน และกำหนดลงคะแนนใหม่ ในหน่วยเลือกตั้งนั้นภายในสามวันนับแต่วันได้รับทราบเหตุที่ได้สงบลงแล้ว และต้องประกาศก่อนวันลงคะแนนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ในกรณีที่จำนวนผู้เลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งซึ่งต่วัดตามวรรคหนึ่ง จะไม่ทำให้ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้นเปลี่ยนแปลง ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ต้องประกาศให้มีการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๗๑ บัตรเลือกตั้งต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย คือ

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่ทำเครื่องหมายเลือกตั้งเป็นคณะตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งบัญชีรายชื่อ

(๓) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายเลย

(๔) บัตรที่ปรากฏว่าได้พับซ้อนกันมากกว่าหนึ่งบัตร

LIRT

(๕) บัตรที่มีเครื่องหมาย หรือข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
บัตรดังกล่าว ให้กรรมการคะแนนสลักหลังว่า “เสีย” และให้กรรมการตรวจ
คะแนนไม่น้อยกว่าสามคนลงลายมือชื่อกำกับไว้

ในการนับคะแนน หากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้เป็นส่วนหนึ่ง
และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

มาตรา ๗๒ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหาย
หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำความผิดด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้

มาตรา ๗๓ เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว นายอำเภอจะทำลายบัตรเลือกตั้ง
และเอกสารที่เก็บอยู่ในหีบบัตรเลือกตั้งนั้นได้ เมื่อพ้นระยะเวลาคัดค้านการเลือกตั้งตาม
มาตรา ๗๖ แล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้นายอำเภอเก็บรักษา
หีบบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๗๔ ให้นายอำเภอส่งรายงานการเลือกตั้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดย
ด่วน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรวมยอดคะแนนการเลือกตั้ง และประกาศผลการเลือกตั้ง
โดยเร็ว และให้รายงานไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อแจ้งต่อไปยังรัฐสภา

มาตรา ๗๕ ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน
ผู้สมัครผู้ใดตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครได้คะแนนมากที่สุด ให้ผู้สมัคร
ตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่คะแนนมาก
ที่สุดเท่ากัน ให้ผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครซึ่งได้คะแนนเท่ากันจับ
สลากกันว่าผู้ใดได้รับเลือกตั้งหรือไม่

ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ภายในบังคับแห่งวรรคสอง ในกรณีที่มีผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครได้คะแนนมากที่สุดเท่ากัน ให้ตัวแทนของผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองส่งเข้าสมัครที่ได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากกันว่าผู้สมัครคนใดได้รับเลือกตั้งหรือไม่

การจับสลากตามความในมาตรานี้ ให้กระทำต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัด ตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕

การคัดค้านการเลือกตั้ง

มาตรา ๗๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งใด ผู้เลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง ซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เห็นว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือเห็นว่าการที่บุคคลใดได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยมิชอบ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๕๐ ผู้เลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลจังหวัดที่เขตเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ หรือต่อศาลแพ่งสำหรับกรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่

มาตรา ๗๗ เมื่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งได้รับคำร้องคัดค้านแล้ว ให้ดำเนินการพิจารณาโดยมิชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ทำความเห็นและส่งสำนวนไปยังศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยและให้ศาลฎีกามีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าการเลือกตั้งหรือการที่ผู้ใดได้รับเลือกตั้งเป็นไปโดยมิชอบสมควรจะให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น หรือเฉพาะแต่สมาชิก

LIRT

สภาผู้แทนราษฎรคนใดที่ถูกคัดค้านในเขตเลือกตั้งตามคำร้องคัดค้านนั้นได้

(๒) ถ้าเห็นว่าการเลือกตั้งหรือการที่ผู้ใดได้รับการเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบหรือแม้มีชอบ แต่ไม่มีเหตุอันสมควรจะมีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น หรือเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดที่ถูกคัดค้านในเขตเลือกตั้งนั้น ให้มีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านเสีย

(๓) ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ได้รับการเลือกตั้งใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่เฉพาะแต่ผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น

มาตรา ๗๘ เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งอย่างใดแล้ว ให้ส่งสำเนาคำสั่งไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบ

ในการนี้ที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถูกคัดค้านนั้นขาดจากสมาชิกภาพตั้งแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง คำสั่งของศาลฎีกาซึ่งเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดผู้หนึ่งสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้กระทำไปในหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก่อนที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้รับแจ้งคำสั่ง

หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๙ นายจ้างผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

LIRT

มาตรา ๘๑ ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเนรเทศออกจากประเทศไทยด้วย

มาตรา ๘๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๘๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๘๔ พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๘๕ ผู้สมัครใดใช้จ่ายเกี่ยวกับเลือกตั้งเกินกว่าค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ตาม มาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้สมัครใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุด ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา ๘๖ ผู้สมัครใดไม่ยื่นรายการค่าใช้จ่ายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในกำหนด มาตรา ๓๒ หรือยื่นรายการค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้สมัครใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

มาตรา ๘๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๘๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของกรรมการตรวจคะแนน ซึ่งสั่งตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๙๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๔ ผู้เลือกตั้งผู้ใดลงคะแนนหรือพยายามลงคะแนนมากกว่าหนึ่งแห่ง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๘ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๙๖ ผู้เลือกตั้งผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๙ โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๐๔ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน หรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๐๖ ความในมาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๔ และมาตรา ๑๑๕ แห่งบทเฉพาะกาลนี้ ให้ใช้บังคับภายในกำหนดระยะเวลาแห่งบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑๐๗ มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ เฉพาะที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองมาใช้บังคับแก่การสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๘ มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๒ เฉพาะที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองมาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนน

การแต่งตั้งกรรมการตรวจคะแนน ให้นำอำเภอแต่งตั้งจากบรรดาผู้เลือกตั้งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ เป็นคณะกรรมการตรวจคะแนนประจำทุกหน่วยเลือกตั้งอย่างน้อยหน่วยละเจ็ดคน

มาตรา ๑๐๙ มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๑ (๒) มาใช้บังคับ และให้ถือว่าบัตรที่ทำเครื่องหมายเกินกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีได้ในเขตเลือกตั้งเป็นบัตรเสีย

มาตรา ๑๑๐ ลักษณะของบัตรเลือกตั้งและการลงคะแนนเลือกตั้ง ให้มีลักษณะขนาด เนื้อหา หลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง

หากจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินสามคน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินกว่าสามคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคน

LIRT

ในกรณีที่แบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่ง ให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละสองคน

ในกรณีที่จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สี่คน ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสองเขต เขตหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน

จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดอัตราส่วนของจำนวนราษฎรกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

มาตรา ๑๑๒ มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗๔ มาใช้บังคับ

ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน ผู้สมัครผู้ใดได้คะแนนมากที่สุด ให้ผู้สมัครนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่คะแนนมากที่สุดเท่ากัน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเท่ากันจับสลากกันว่าผู้ใดได้รับเลือกตั้งหรือไม่

ในเขตเลือกตั้งซึ่งมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากตามลำดับลงมาเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ภายในบังคับแห่งวรรคสาม ในกรณีที่ผู้สมัครหลายคนได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตั้งได้ตามจำนวน ก็ให้ผู้ที่ได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลาก เพื่อให้ได้จำนวนผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่เขตเลือกตั้งนั้นมีการเลือกตั้งได้

การจับสลากตามความในมาตรานี้ ให้กระทำต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัดตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑๓ พรรคการเมืองแต่ละพรรคและผู้สมัครแต่ละคน มีสิทธิแต่งตั้งผู้เลือกตั้งเป็นผู้แทนพรรคการเมืองผู้สมัครประจำอยู่ ณ ที่ซึ่งจัดไว้ในที่เลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้แห่งละหนึ่งคน

LIRT

ที่ซึ่งจัดไว้สำหรับผู้แทนพรรคการเมืองและผู้แทนผู้สมัครในที่เลือกตั้งนั้น ให้
อยู่ในลักษณะที่ผู้แทนพรรคการเมืองและผู้แทนผู้สมัครจะต้องได้เห็นการปฏิบัติกิจการของ
คณะกรรมการตรวจคะแนนได้โดยชัดเจน

หนังสือแต่งตั้งผู้แทนพรรคการเมืองและผู้แทนผู้สมัครให้ทำตามแบบที่กำหนด
ในกฎกระทรวง

ให้ผู้แทนพรรคการเมืองหรือผู้แทนผู้สมัครยื่นหนังสือแต่งตั้งผู้แทนต่อนายอำเภอ
ที่ที่เลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้ง ให้นายอำเภอบันทึกรับทราบพร้อม
ด้วยลงวัน เดือน ปี ในหนังสือแต่งตั้งนั้นแล้วมอบคืนก่อนวันเลือกตั้ง

พรรคการเมืองหรือผู้สมัครมีสิทธิเพิกถอนผู้แทนซึ่งตนได้แต่งตั้ง โดยยื่นเป็น
หนังสือต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้ง หรือต่อคณะกรรมการตรวจคะแนนในวันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๔ ผู้แทนพรรคการเมืองหรือผู้แทนผู้สมัคร ต้องได้รับความยินยอม
ให้ดูการดำเนินการเลือกตั้ง และมีสิทธิทักท้วงได้เมื่อเห็นว่ากรรมการตรวจคะแนนปฏิบัติการไม่
ถูกต้องตามกฎหมาย โดยยื่นคำทักท้วงเป็นหนังสือต่อประธานกรรมการตรวจคะแนน ให้
ประธานกรรมการตรวจคะแนนออกใบรับและนำเสนอคณะกรรมการตรวจคะแนนพิจารณา
คำทักท้วงนั้น ให้ประธานกรรมการตรวจคะแนนบันทึกคำทักท้วง รวมทั้งเหตุการณ์และคำ
วินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจคะแนนไว้ในรายงานแสดงผลของการนับคะแนน

ห้ามมิให้ผู้แทนพรรคการเมืองหรือผู้แทนผู้สมัคร กล่าวได้เกี่ยวกับกรรมการ
ตรวจคะแนนหรือระหว่างกันเอง โดยประการที่เป็นอุปสรรคต่อกิจการที่กำลังดำเนินอยู่

บทบัญญัติตามกฎหมายนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้สมัครโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจออกกฎกระทรวง
หรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามบทเฉพาะกาลนี้

LIRT

กฎกระทรวง หรือระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้
บังคับได้

สำเนาถูกต้อง

ศิริชัย ไชยทิพย์อาสน์

(นายศิริชัย ไชยทิพย์อาสน์)

หัวหน้างานระเบียบวาระ กองการประชุม

ยุพินทร์ พิมพ์

๓๓๓

พลเอก เล็ก แนวมาลี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) : ท่านประธานสภา
ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติที่เคารพ รัฐบาลขอเสนอร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร พ.ศ. โดยมีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

หลักการ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เหตุผล เนื่องจากเราได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่ง
บัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

ผมอยากจะขอเรียนเพิ่มเติมว่า ในการร่างพระราชบัญญัตินี้ เรามีเจตนาารมณ์
ที่สำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ

ประการแรก อยากระวังให้ผลการเลือกตั้งได้คนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามา
ร่วมรับผิดชอบกันเมือง

ประการที่ ๒ คือต้องการให้การเลือกตั้งนี้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม

ประการที่ ๓ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความประหยัดและให้สะดวกแก่
ประชาชนที่จะมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง จึงขอเสนอสภาเพื่อได้โปรด
พิจารณารับหลักการ

นายธรรมนุญ ลัดพลี : ขอบพระคุณครับท่านประธานที่เคารพ กระผม ธรรมนุญ
ลัดพลี ก่อนอื่นกระผมต้องขอกราบเรียนถามรัฐบาลผ่านท่านประธานว่า ตามบันทึกเหตุผล
ที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแถลงเมื่อกี้ที่ว่า “เนื่องจากได้มีการประกาศใช้รัฐ-
ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น จึง
จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้” เท่าที่กระผมได้ทราบมา รัฐธรรมนูญยังไม่ได้นำกราบบังคม
ทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ตามหมายกำหนดการที่ทราบ ก็คงจะเป็นเย็นวันนี้ที่ท่าน
ประธานจะนำขึ้นกราบบังคมทูล เพราะอันนี้จะเป็นปัญหาข้อกฎหมายหรือไม่ว่าในการที่เรา
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งในขณะนี้จะมีอะไรที่เป็นการกระทบกระเทือนหรือไม่

LIRT

เพราะในรัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทยก็มีพูดถึงกฎหมายเลือกตั้งที่เป็นแม่บท แต่ในเวลาเดียวกันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังไม่ได้ทรงลงพระปรมาภิไธย ถ้าภาคนี้อาจพิจารณาอะไรไปจะเป็นการกระทบกระเทือนถึงเบื้องพระยุคลบาทหรือพระบรมเดชานุภาพหรือไม่ กระผมก็อยากทราบเรียนถามเรื่องนี้ ประการแรก

ประการที่ ๒ ถ้าการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สามารถทำได้โดยที่ไม่เป็นการไม่เหมาะสมด้วยประการใดๆ แล้ว กระผมก็อยากจะทราบเรียนไปเลยในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฉบับนี้ ซึ่งกระผมก็ขอทราบเรียนด้วยความเคารพว่า กระผมก็เห็นด้วยในร่างพระราชบัญญัติที่รัฐบาลเสนอเข้ามาในจังหวะเวลาที่กระชั้นแล้วก็โดยเร่งด่วนทันใจผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่อยากจะสมัครหรือผู้ที่อยากจะเห็นประชาธิปไตยได้งอกงามหรือแม้ผู้ที่อยากจะก่อกวน โดยที่ว่ามี การเลือกตั้งแล้วก็คงจะมีเงื่อนไขอะไรที่จะสร้างได้ง่ายก็คงได้สมประสงค์ทุกอย่าง

ประการที่ ๓ ร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฉบับนี้เท่าที่ดูแล้ว กระผมก็เห็นว่าสาระสำคัญที่น่าจะต้องให้ความสนใจก็คงหนีไม่พ้นในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง แล้วก็เรื่องของ การแบ่งเขตคือการกำหนดเขตเลือกตั้งซึ่งได้กำหนดไว้ต่างหากจากรัฐธรรมนูญ แล้วก็เรื่องของกรรมการควบคุมเจ้าหน้าที่เลือกตั้งซึ่งกระผมถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ

ใน ๓ เรื่องนี้กระผมอยากจะฝากข้อสังเกตกับรัฐบาลว่าในเรื่องของค่าใช้จ่ายนี้เป็นสิ่งที่ตั้งถามที่เราได้กำหนดขึ้นแล้วก็มี ความเหมาะสมหรือกำหนดว่าค่าใช้จ่ายนั้นควรจะมีอะไรบ้าง แม้ว่าจะมีปัญหาทางข้อกฎหมายซึ่งขัดกันอยู่บ้างซึ่งกระผมจะได้ทราบเรียนเนื้อหาในตอนหลัง แต่ว่าก็เป็นเรื่องซึ่งมีความถูกต้องในหลักการแล้วก็ในเรื่องของความต้องการของประเทศชาติในปัจจุบัน คือเงื่อนไขของสังคมไทยปัจจุบันซึ่งจำเป็นเพื่อไม่ให้ศาสนาหรือเพื่อไม่ให้เป็นคนหรือแม้แต่เยาวชนต้องเสื่อมเสียไปโดยสิ่งที่ไม่ตั้งถามที่เกิดจากการใช้จ่ายเงินโดยไม่สุจริตหรือโดยฟุ่มเฟือยเกินไป

LIRT

ในเรื่องกรรมการนี้กระผมก็เห็นด้วยที่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดรับรู้ที่จะให้พรรคการเมืองได้ส่งผู้แทนเข้ามาเป็นกรรมการโดยเฉพาะกรรมการตรวจคะแนนซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ แต่ก็ยังน่าเสียดายอยู่บ้าง ที่กรรมการตรวจคะแนนนี้ในบทเฉพาะกาลไปมีข้อความยกเว้นที่จะมิให้พรรคการเมืองเหล่านี้ได้เข้ามามีบทบาท ทั้งนี้ในบทเฉพาะกาลเหล่านั้นก็มีบทบัญญัติรับรู้ถึงการกระทำของพรรคการเมืองซึ่งควรกระทำได้ในระหว่างบทเฉพาะกาลนี้ อยู่หลายเรื่อง ซึ่งกระผมก็จะได้นำในเรื่องนั้นต่อไป

ส่วนในเรื่องของการกำหนดเขตเลือกตั้งนั้น กระผมเห็นว่าเหมาะสม เพราะว่าเดิมก็มีแนวความคิดที่เดียวกันเป็นปัญหาโลกแตกว่าจะรวมเขตหรือแบ่งเขตดี ซึ่งอันนั้นก็เป็นหลักวิชาการ เมืองไทยก็ต้องปฏิบัติอย่างไทยๆ ในที่สุดก็มาลงเอยเอาที่แบ่งเขต และแบ่งเขตในลักษณะ ๓ คน ซึ่งกระผมคิดว่าเหมาะสมแก่เงื่อนไขปัจจุบันของไทย เพราะว่าเราไม่ต้องการให้มีการใช้จ่ายเงินมาก แล้วไม่ให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบกันมากในเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งอาจจะ ๓๐ วัน ๔๕ วันซึ่งกระชั้นชิด เพราะฉะนั้นแบ่งเขต ๓ คนนี้ก็นับว่าเหมาะสม รัดกุมดี แต่บางกรณีก็อาจจะต้องคำนึงถึงเรื่องเงื่อนไขที่เราเสียเปรียบอยู่ เวลานี้ในถิ่น ผกค. ว่าการแบ่งเขตนี้จะทำได้หรือไม่ แต่เท่าที่ดูกฎหมายก็รู้สึกว่ามีลักษณะยืดหยุ่นพอสมควร ให้อำนาจที่จะกำหนดเขตเลือกตั้ง และหน่วยเลือกตั้งให้เหมาะสมแก่ความเป็นไปแท้จริงของท้องถิ่นนั้นๆ กระผมเห็นว่าในหลักการใหญ่นั้น กระผมคิดว่าสภานี้ก็น่าจะรับในหลักการ แล้วก็ควรจะผ่านไปด้วยดี ถ้าไม่ติดขัดในปัญหาที่กระผมได้กราบเรียนถามรัฐบาลแต่แรก

ในรายละเอียดที่กระผมใคร่ขอเวลาท่านประธานที่เคารพบังนิตหนึ่งก็เกี่ยวกับเรื่องของมาตราต่างๆ เหล่านี้ ที่กระผมอยากจะกราบเรียนฝากเป็นข้อสังเกตแล้วก็เรียนถามรัฐบาลด้วยว่า จะมีปัญหาทางปฏิบัติหรือไม่อย่างไร อย่างเช่นในเรื่องการควบคุมค่าใช้จ่ายนี้มีปัญหาว่าปกติผู้สมัครจะไม่ยอมรับและยื่นรายการที่เกินกว่าค่าใช้จ่ายสูงสุด น่าจะมีบทบัญญัติหรือไม่ ที่ให้พรรคต้องมาร่วมรับผิดชอบด้วย คือแทนที่จะลงโทษ เฉพาะผู้สมัครที่ยื่นรายการใช้จ่ายซึ่งยอมไม่มีใครที่จะยื่นว่าเกิน เพราะถ้าเกินก็ผิดต้องยื่นให้พอดีหรือขาดนิดหน่อยต่ำกว่านิดหน่อย แล้วก็ให้เป็นเรื่องของการต้องไปสืบสวนสอบสวนหรือผู้แข่งขันต้องมา

ยื่นคำร้องคัดค้านเอาเอง ในเรื่องนี้จะเหมาะหรือไม่ที่จะให้พรรคซึ่งเราถือว่าเป็นสถาบันที่มีเกียรติ และจำเป็นในระบอบประชาธิปไตยเข้ามาร่วมรับผิดชอบเช่นเดียวกับในเรื่องความผิดทางอุบัติเหตุทางละเมิดซึ่งให้นายจ้างร่วมรับผิดชอบกับลูกจ้างในทางการทำงานที่กระทำ เพราะฉะนั้นอันนี้น่าจะกำหนดให้พรรคต้องรับผิดชอบด้วย โดยเฉพาะผู้บริหารพรรค อาจจะต้องถึงติดตะราง หรือถูกปรับ และพรรคต้องควรถูกยกเลิกถูกเพิกถอนสมาชิกพรรค ถ้าหากว่าสมาชิกพรรคมา ยื่นรายการที่เป็นเท็จเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย น่าจะกำหนดไว้ด้วยจะได้ควบคุมกัน และในทางที่ถูกต้อง ควรจะให้พรรคเป็นผู้ยื่นโดยสมาชิกยื่นมาที่พรรคและพรรคเป็นผู้รับผิดชอบ น่าจะเป็นรูป นั้น กระผมก็อยากจะฝากข้อสังเกตไว้

ตามที่กระผมกราบเรียนไว้ อย่างในเรื่องของกรรมการตรวจคะแนนสมาชิกพรรค การเมืองนี้ถ้าเป็นผู้สมัครในรูปของพรรค พรรคนั้นย่อมส่งผู้แทนมาเป็นกรรมการตรวจคะแนน คือนายอำเภอตั้งจากผู้ที่พรรคเสนอ แต่ในบทเฉพาะกาลกลับไม่ให้นำข้อความนี้ มาใช้ ซึ่งปัจจุบันนี้กระผมเห็นว่าจำเป็นในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะเลือกตั้งครั้งแรก ความ ชื่อสัตย์สุจริตยุติธรรม อย่างที่ ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เน้นและ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้เน้นอยู่แล้ว จำเป็นจะต้องให้เกิดขึ้น แล้วการจะให้เกิดขึ้นนั้นไม่ใช่รัฐบาล จะเข้าไปรับผิดชอบแต่ผู้เดียวควรจะให้พรรคเขาได้เข้ามาร่วมด้วย ซึ่งอันนี้ก็จะได้ตัดข้อครหาถ้า เกิดมีการปฏิบัติไม่เหมาะสมขึ้น พรรคเขาจะได้ร่วมกันรับผิดชอบในฐานะที่เขามีส่วนเข้ามาแล้ว ถ้าเราไปกีดกันว่าในระหว่างนี้ไม่ให้ตั้งผู้แทนจากพรรคเข้ามาเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน คงตั้งจากผู้ที่นายอำเภอเห็นสมควรแล้ว ถ้าเกิดผิดพลาดขึ้นซึ่งอาจจะเกิดผิดพลาดแน่เรื่อง ของมนุษยปุถุชนนี้ เพราะฉะนั้นก็ยิ่งจะเกิดข้อครหากันอยู่เรื่อย เป็นเงื่อนไขที่ทำให้มีการอ้าง กันขึ้นได้ ถ้ารัฐบาลจะใจป้ำ ไทน ๆ ก็ขอมารับรู้เรื่องพรรคแล้ว และปกติก็ยอมให้พรรคเสนอ เข้ามาได้ ในบทเฉพาะกาล ก็ควรจะเปิดช่องให้พรรคเสนอเข้ามาเป็นกรรมการตรวจคะแนน คือควรจะถือว่าเขาเป็นอันดับ ๑ แล้วถ้าหากว่าพรรคไม่ส่งไม่มีตัวก็ค่อยเลือกตั้งจากผู้ที่เหมาะสม ต่อไป นี้กระผมก็อยากจะกราบเรียน และอย่างมาตรา ๘๔ กระผมว่าอาจจะจะเป็นปัญหาที่ขัด กับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ที่กำหนดให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงคือผู้ที่ยื่นค่าใช้จ่ายไม่ตรง

ความเป็นจริง ลื่นสุดลงนับแต่ศาลพิพากษาถึงที่สุด เพราะกระผมเข้าใจว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภานั้นจะลื่นสุดลงได้ ต้องมีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนะครับ ในรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดไว้ในเรื่องนี้และไม่ได้มีกำหนดไว้เลยทำให้ลื่นสุดได้ในกรณีที่กฎหมายการเลือกตั้งระบุให้ลื่นสุด ก็ไม่ได้เปิดช่องไว้ เพราะฉะนั้นการที่มาระบุไว้ดังนี้จะมีความขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ กระผมก็อยากจะกราบเรียนถาม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งไปเขียนแฟงไว้ในมาตรา ๘๕ ซึ่งเป็นมาตราว่าด้วยโทษ มิได้เขียนในบทใหญ่ในเรื่องค่าใช้จ่าย กระผมก็อยากจะกราบเรียนเป็นข้อสังเกตไว้

ประการสุดท้าย ที่กระผมจะขอกราบเรียนก็คือว่าในเรื่องการลงคะแนน มีเงื่อนไขอีกอันหนึ่งที่สำคัญคือในเรื่องการแสดงตัว ที่แล้วมากระผมเข้าใจว่าทุกท่านที่เป็นสมาชิกสภามาแล้ว หรือว่าทุกท่านที่สนใจในการเลือกตั้งจะพบเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติเลือกตั้งก็ดี รัฐธรรมนูญก็ดีเขียนไว้รัดกุมเพียงใดก็ไม่มีประโยชน์ ถ้ากรรมการหรือเจ้าหน้าที่ที่หน่วยเลือกตั้งไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและด้วยความซื่อสัตย์สุจริตในใจของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแสดงตัวซึ่งอาจจะแสดงตัวโดยมีบัตรประชาชนหรือแสดงตัวโดยมีใบเหลืองคือใบขอรับบัตรขอมีบัตรใหม่หรือเปลี่ยนบัตรอะไรก็ตาม มักจะปรากฏขึ้นเนืองๆ ว่าถ้ากรรมการนั้นทำไม่รู้ไม่ชี้เสียถือบัตรของใครมากก็ตาม ถ้าในบัญชีที่กรรมการมีอยู่นั้นเป็นบัญชีชื่อ เช่นนาย ก. ยังไม่มาลงคะแนน คนที่ถือบัตรมาจะเป็นนาย ฮ. เขาก็อ่านนาย ก. แล้วก็ยอมให้คนนี้ลงได้ในฐานะนาย ก. นี่ประการแรกหรือประการที่ ๒ ถ้าบัตรเหล่านี้มีเครื่องหมายมาเป็นที่รู้จักกันเป็นพวกตัวก็มักเอื้ออำนวยความสะดวกให้ลง ซึ่งจริงอยู่ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ยังมีบทลงโทษผู้ที่ทำเครื่องหมายในบัตรประจำตัว แต่ว่าทางปฏิบัติแล้วถ้ากรรมการถูกซื้อไปหรือร่วมรับรู้ในทางที่ไม่เหมาะสม ก็อาจจะเกิดช่องโหว่ จริงอยู่ในใบขอรับบัตรหรือใบเหลืองนี้ในบทบัญญัติใหม่มีข้อความรัดกุมดีขึ้นมาก คือกล่าวไว้ว่าให้พิมพ์ลายมือหรือลงชื่อด้วย อันนี้ก็ดีขึ้นมาก แต่ว่าทางปฏิบัตินั้นถ้ากรรมการถูกซื้อ ก็อาจจะมั่วปัญหาได้ นี่กระผมขอกราบเรียนฝากไว้ในเรื่องการแสดงตัวเพราะเป็นหัวใจสำคัญของการเลือกตั้งที่ได้เปรียบเสียเปรียบมากจากการที่กรรมการจะลงบัตรไว้ล่วงหน้าในหีบหรือว่าเมื่อเสร็จแล้วก็มาแก้ไขกัน

ประการสุดท้าย ก็มีปัญหาที่อยากจะกราบเรียนถามรัฐบาลว่า มาตรา ๑๑๑ นั้น จะมีปัญหาขัดกันหรือไม่ที่ในวรรคสามบัญญัติว่า “ในกรณีที่จะแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่ง ให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละสองคน” ถ้ามี ๗ คนจะทำอย่างไร ถ้าแบ่งเขตละ ๓ คน ได้ ๒ เขตแล้วเขตที่เหลือได้ ๑ คนจะทำอย่างไรก็ทำไม่ได้ แบ่งไม่ได้ เพราะนี่บอกว่าต้องแบ่งให้ได้ไม่น้อยกว่าเขตละ ๒ คน ยกเว้นในกรณีที่มี ๔ คน ดังนั้นก็ให้แบ่งเป็น ๒ เขต เขตละ ๒ คน อันนี้กระผมก็อยากจะกราบเรียนถามข้อสงสัยเพื่อความกระจ่าง

สุดท้ายนี้กระผมขอแสดงความปรารถนาดีว่า รัฐบาลคงจะใช้ร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฉบับนี้ให้เป็นประโยชน์ ให้เกิดการเลือกตั้งที่ได้ผลคือซื้อสัตย์สุจริตและได้คนดี ๆ เข้ามาแล้วก็ทำให้รัฐธรรมนูญที่ร่างกันไปได้รับฉายาต่าง ๆ ก็เป็นสิ่งซึ่งมีคนนึกถึงในทางที่ดีงามขึ้นมาบ้าง เพราะว่าร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฉบับนี้เป็นอุปกรณ์สำคัญของรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญนั้นไม่สำคัญมากนัก ถ้าหากว่าร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสามารถให้คนที่ได้รับเลือกเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยดี ขอขอบคุณครับ

นายชนะ รุ่งแสง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมคิดว่าเป็นความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญซึ่งสภาแห่งนี้ได้ผ่านไปแล้ว แต่จะอย่างไรก็ตามสำหรับร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่รัฐบาลเสนอเข้ามานี้ กระผมได้ดูรายละเอียดในบางมาตราแล้ว ก็อยากจะเรียนถามท่านประธานสภาผ่านไปยังรัฐบาลท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่า มาตรา ๑๘ ซึ่งกำหนดไว้ว่า “บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้สมัครได้ต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่แปดหรือมัธยมศึกษาปีที่ห้าหรือมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๒๑ แล้วแต่กรณี หรือมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า หรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่านั้น และจะต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี และต้องมีคุณสมบัติ

LIART

อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้อีกด้วย (๑) รับหรือเคยรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร (๒) เคยเป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตำแหน่งประจำแผนกหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี” กระผมเข้าใจว่ามาตรา ๑๘ นี้ไปเขียนตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๔ สิ่งที่กระผมติดใจก็คือสิ่งที่เขียนว่าวุฒิจจะต้องจบ ม.ศ. ๕ หรือมัธยมศึกษาปีที่ ๕ หรือเทียบเท่าอะไรของกระทรวงศึกษาธิการแต่ตอนสุดท้ายไปบอก ว่า “และจะต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี” และไปมีเงื่อนไขอีก ๒ ประเด็นนั้น กระผมไม่เข้าใจว่าเมื่อกำหนดวุฒิม.ศ. ๕ แล้ว แต่จะไปเติมว่าต้องจบปริญญาตรีด้วย อย่างนี้ กระผมไม่แน่ใจว่ามาตรา ๑๘ ร่างของรัฐบาลที่เขียนมานี้เป็นเรื่องที่บกพร่องควรแก่การที่จะต้องแก้ไข หรือมีเจตนาที่จะต้องบอกว่าคนที่สมควรผู้แทนราษฎรถ้าพอเป็นคนต่างดาวแล้วจะต้องจบปริญญาตรี แล้วก็จบปริญญาตรีอย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ จะต้องจบ ม.ศ. ๕ ด้วย กระผมไม่ทราบว่าจะเจตนาของรัฐบาลหรือเจตนาของกฎหมายในมาตรา ๑๘ นี้มีเจตนาอย่างไรหรือควรแก่การจะแก้ไขในประเด็นใดบ้าง ขอเรียนถามเป็นประเด็นแรก.

สำหรับมาตราต่อไปที่จะกราบเรียนท่านประธานก็คือ มาตรา ๓๐ ซึ่งเป็นเรื่องของการกำหนดว่าผู้แทนราษฎรจะลงสมัครรับเลือกตั้งนั้นจะต้องมีค่าใช้จ่ายไม่เกินเท่านั้น ทั้งนี้ ซึ่งกระผมเห็นด้วยในหลักการที่จะให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นระหว่างผู้ที่สมัครเป็นผู้แทนราษฎรที่มีฐานะดีและผู้ที่มีฐานะไม่ดี แต่จะอย่างไรก็ตามดุลพินิจของทางราชการหรือทางกระทรวงมหาดไทยที่จะกำหนดว่าค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมนั้นคือเท่านี้เท่านี้ กระผมยังไม่เชื่อในดุลพินิจของทางกระทรวงมหาดไทยว่าจะกำหนดตัวเลขนั้นได้เหมาะสมแค่ไหนเพียงไร กระผมจึงกราบเรียนถามท่านประธานว่า กระทรวงมหาดไทยมีหลักเกณฑ์และวิธีการในขั้นตอนที่จะกำหนดตามมาตรา ๓๐ ในเรื่องค่าใช้จ่ายอย่างไร

สำหรับมาตรา ๓๕ ซึ่งกำหนดไม่ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งจัดยานพาหนะรับส่งผู้ที่จะไปใช้สิทธิ กระผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่กระทรวงมหาดไทยไม่ยอมรับในความเป็นจริง และกระผมคิดว่าอยากจะกราบเรียนท่านประธานไปสู่รัฐบาลว่า ถึงเวลาที่จะยอมรับในสภาพของความเป็นจริงการเขียนกฎหมายขึ้นมาแล้วไม่มีผลบังคับใช้หรือเป็นการเขียนกฎหมาย

LIART

ในลักษณะลลอกตัวเองนั้นไม่มีประโยชน์ กระผมยืนยันได้ว่า คนที่สมัครรับเลือกตั้งผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่อาจจะเป็น ๘๐ เปอร์เซ็นต์หรือ ๘๐ เปอร์เซ็นต์นั้นจัดยานพาหนะให้แก่ผู้ที่จะไปใช้สิทธิด้วย ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทย หรือว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในส่วนราชการใดก็ตามรู้อยู่แก่ใจแล้วก็ไม่สามารถจะแก้สิ่งนี้ได้ แต่ก็ยังเขียนกฎหมายลลอกตัวเองไว้อย่างนี้ กระผมจึงคิดว่าเป็นเรื่องที่ลลอกตัวเองและไม่มีประโยชน์ควรแก่การที่จะแก้ไขเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดยานพาหนะรับส่ง เพราะว่าโดยสภาพทั่วไปแล้วประชาชนคนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในภูมิภาคแล้วจะไม่ไปใช้สิทธิของตัวเอง แต่ถ้าจะไปใช้สิทธิของตัวเองในลักษณะต้องเสียค่ารถ เสียเวลา เสียช่วงเวลาของการทำมาหากินโดยมาเปรียบเทียบกับคุณค่าของประชาธิปไตยที่เขาจะได้ผู้แทนราษฎรแล้ว กระผมคิดว่าเขาไม่ไปใช้สิทธิกันมากกว่า เพราะฉะนั้นมาตรา ๓๕ นี้กระผมไม่อยากจะให้กระทรวงมหาดไทยเขียนไว้ในลักษณะลลอกตัวเอง ทั้งที่ข้อเท็จจริงไม่เป็นอย่างนี้

สำหรับมาตรา ๕๓ ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้ว่า เวลาที่จะลงคะแนนในการเลือกตั้งนั้นเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา เท่าที่ปฏิบัติกันมากระผมเข้าใจว่ามีการปฏิบัติกันมานานต่อวันที่เริ่มเวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา หรือเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา แล้วก็ไปสิ้นสุดเอาเมื่อเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา แต่ครั้งนี้กฎหมายฉบับนี้ร่นเวลาเข้ามา กระผมไม่ทราบเจตนาว่าร่นมาเพื่ออะไร และผลเสียในการที่เวลาเป็นอยู่อย่างเดิมแล้วก็ร่นมาอย่างนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกหรือป้องกันความทุจริตหรือเหตุผลใด แต่กระผมเข้าใจว่าสิ่งที่ปฏิบัติกันมาจนกระทั่งเกิดความเคยชินแล้วว่าเราจะไปลงคะแนนเลือกตั้งกันจนถึงเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา หรือเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา อย่างที่ชาวบ้านเคยปฏิบัติ แต่ทำมาเปลี่ยนเป็นเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา หรือ ๓ โมงเย็น ซึ่งเขาเคยปฏิบัติกันอยู่ถึง ๔ โมงหรือ ๕ โมง กระผมจำตัวเลขไม่ได้แน่ชัด สิ่งนี้จะเป็นผลเสียมากกว่าผลดี เพราะฉะนั้นกระผมเสนอท่านประธานไปยังรัฐบาลว่า น่าจะได้พิจารณาทบทวนในกรณีเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกานี้เสีย

สำหรับเรื่องหน่วยเลือกตั้ง กระผมขอเพียงให้เป็นข้อสังเกตต่อรัฐบาลว่า เท่าที่แล้วมาการกระจายหน่วยเลือกตั้งต่าง ๆ ไปจนกระทั่งเกินขอบเขตเกินความจำเป็นเป็นผลให้

LIRT

เกิดความเสียหายในเรื่องค่าใช้จ่ายอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครนี้ การคมนาคมการอะไรก็สะดวก แต่จะเห็นว่าถ้าท่านขับรถไปตามแนวถนนสุขุมวิทในวันที่มีการเลือกตั้งแล้วจะเห็นว่ามีการจราจรติดขัดอยู่ตามขอบฟุตพาธของถนน เดี่ยวก็พบ ๆ ซึ่งการคมนาคมก็สะดวกอะไรก็อยู่ในฐานะไม่จำเป็นที่จะต้องไปตั้งหน่วยเลือกตั้งขนาดนั้น แต่ทางภาคราชการก็ไปตั้งอย่างนั้นในลักษณะที่เป็นผลเสียต่อค่าใช้จ่ายเป็นอย่างมาก สิ่งนี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลน่าจะรับไปและก็แก้ไขเสียเพื่อที่จะประหยัดเงินของชาติ และถ้าคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงในด้านการคมนาคมแล้วไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะทำเช่นนั้น กระผมจึงกราบเรียนเป็นข้อสังเกตและขอถามในมาตรา ๑๘ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๓ ขอรัฐบาลได้กรุณาแถลงให้ทราบด้วย ขอพระคุณครับ

นายพิชัญญ์ แตนวงศ์ : ท่านประธานสภาที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติสำหรับร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งรัฐบาลได้เสนอเข้ามา กระผมมีข้อสังเกตซึ่งอยากจะขอกราบเรียนท่านประธานเพื่อให้รัฐบาลได้ทราบกับเพื่อเป็นข้อสังเกตในการที่จะทำให้กฎหมายการเลือกตั้งนี้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่จะให้ได้ผู้แทนราษฎรที่ดีแล้วก็ประหยัดและเป็นการให้ความสะดวกในการที่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจะได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง กระผมมีข้อสังเกตในบททั่วไปที่เกี่ยวกับมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ เกี่ยวกับข้าราชการซึ่งรวมทั้งข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย ในกฎหมายการเลือกตั้งนี้ได้กำหนดไว้ว่าข้าราชการนั้นมีหน้าที่ที่จะช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเลือกตั้งทุกกรณีไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ว่าในกรณีเดียวกันเรากำหนดโทษไว้ว่าถ้าข้าราชการผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่อันจะเป็นคุณและโทษแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นก็มิโทษถึงจำคุก และมีโทษทั้งจำทั้งปรับด้วย อันนี้มีข้อที่น่าคิดว่าข้าราชการนั้นก็ประชาชนคนหนึ่ง ที่นี้เรามีการบัญญัติกฎหมายไว้เพื่อที่จะให้เขาได้รับโทษในกรณีที่เขาจะพูดอะไรก็ตามเกี่ยวกับเรื่องการเมืองเกี่ยวกับเรื่องการเลือกตั้งไม่ได้เลย มีแต่เพียงหน้าที่ แต่การที่จะแสดงความคิดเห็นอะไรที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้นกระทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นกระผมขอให้ท่านสมาชิกและผู้ที่จะเป็นกรรมการพิจารณากฎหมายการเลือกตั้งนี้ได้พิจารณาว่าในกรณีนี้เราจะทำอย่างไรจึงจะให้เกิดความเป็นธรรมแก่ข้าราชการใน

ฐานะที่เขาก็เป็นประชาชนคนหนึ่ง ไม่ใช่ว่ากฎหมายนี้จะปิดปากข้าราชการนั้นใช้สิทธิเลือกตั้งได้ แต่จะพูดจาอะไรเกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ได้เลย แต่ก็มีหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่การเลือกตั้งไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อม อันนี้เป็นประการแรกซึ่งกระผมใคร่ขอกราบเรียน

ประการที่ ๒ ที่กระผมใคร่ขอกราบเรียนก็คือเรื่องค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น กระผมก็มีความเห็นเช่นเดียวกับท่านสมาชิกทั้ง ๒ ท่านที่ได้กล่าวไปแล้วว่าค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งนั้นมีข้อที่น่าคิดอยู่หลายประการ แต่ถ้าหากว่าท่านสมาชิกจะดูในมาตรา ๓๑ ซึ่งได้กำหนดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ใน ๖ รายการเกี่ยวกับการที่ทางกระทรวงมหาดไทยจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาหลังจากที่ได้กำหนดเขตเลือกตั้งไว้แล้ว กระผมเกรงว่า การกำหนดค่าใช้จ่ายในอัตราขั้นสูงไว้นั้นอาจจะไม่ตรงกับข้อเท็จจริง อาจจะมากไปหรือน้อยไป ซึ่งจะทำให้ผู้สมัครหลีกเลี่ยงกฎหมายบทนี้และจะทำให้เกิดการรายงานเท็จ กระผมคิดว่าถ้าหากเกิดกรณีนี้ขึ้นมาแล้วอาจจะเกิดความยุ่งเหยิง อาจจะเกิดการคัดค้านการเลือกตั้ง กระผมคิดว่าบางทีผู้แทนราษฎรที่จะเข้ามาในสมัยหน้านี้อาจจะต้องถูกจำกัดกันเป็นแถวไม่ต้องเข้ามาสาบานตัวเลยก็ได้ เพราะว่ามีบทกำหนดโทษไว้อย่างรุนแรง ทั้งโทษจำคุกปรับด้วย อันนี้เราอาจจะมองในเจตนาดีว่าถ้ากำหนดไว้เช่นนี้แล้วจะทำให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์ แต่ในความคิดเห็นของกระผม กระผมนั้นคิดว่าการกำหนดไว้เช่นนี้จะทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงกฎหมาย เพราะว่าการเลือกตั้งนั้นจะต้องเอาชนะกันด้วยเล่ห์เหลี่ยมทุกวิถีทาง ถึงแม้ว่าคนนั้นจะได้แต่ว่าข้อกำหนดที่กำหนดไว้อย่างนี้ขอให้ดู (๔) อย่างเช่น “การซื้อ เซ้า หรือยืมสำนักงาน สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง” อย่างนี้ไม่ทราบว่าจะเอาหลักอะไรมาคำนวณว่าอันนั้นจะใช้จ่ายเท่าไร สมมติว่าผู้สมัครคนหนึ่งคือนาย ก. ไปยืมรถของเขาไป ๒ คัน สมมติว่ารถปีคอปคันนั้นราคาแสนกว่าบาท กระผมได้ทราบว่ากำหนดไว้ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ถ้าอย่างนี้ใน (๔) นี้ก็เกินแล้ว ที่นี้มาดูใน (๕) ก็เหมือนกัน “การว่าจ้างใช้แรงงานทุกประเภท ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ว่าจะกระทำในลักษณะที่มีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม” อันนี้กระผมก็ไม่ทราบว่าจะเอาอะไรเป็นมาตรฐานในการคำนวณ เพราะฉะนั้นในจุดนี้กระผมก็คิดว่าน่า

จะทำให้เกิดมีการหลีกเลี่ยงและการรายงานเท็จเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๓๒ ต้องมีแน่
 เหล่านี้มีโทษจำคุกถึง ๖ เดือน เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเป็นไปตามนี้ผู้แทนราษฎรก็คงจะไม่มี
 โอกาสเข้ามากระทำพิธีสาบานตัวหรือครบ

อีกข้อหนึ่งในมาตรา ๓๔ ซึ่งกระผมเห็นว่าสำคัญมาก ในหมวดค่าใช้จ่ายนี้ กระผม
 ก็ไม่ทราบเจตนาของผู้ร่างว่าเป็นหมวดนี้ก็เป็นหมวดค่าใช้จ่าย แต่ก็ได้มากำหนดว่า “การหาเสียง
 ของผู้สมัคร พรรคการเมือง ผู้แทนผู้สมัคร หรือผู้แทนพรรคการเมือง ในอันมีลักษณะเป็น
 การชุมนุมในที่สาธารณะของแผ่นดินซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้แจ้งวัน เวลา และ
 สถานที่ต่อนายอำเภอท้องที่ก่อนสี่สิบแปดชั่วโมง” อันนี้กระผมคิดว่าจะเป็นการมธอย่างไร
 นั้นกระผมก็ใคร่ขอกราบเรียนถามทางรัฐบาลด้วยว่า เรานำเอาวิธีการของมาเลเซียมาใช้หรือ
 อย่างไร เพราะว่าอันนี้กระผมได้ทราบจากกฎหมายการเลือกตั้งของมาเลเซียนั้น ในมาเลเซีย
 การเลือกตั้งรุนแรง เพราะว่าเขามีปัญหาเรื่องเชื้อชาติ อาจจะต้องแจ้งให้นายอำเภอทราบไป
 คู่กันไปให้ความปลอดภัยแก่ผู้สมัครหรืออย่างไร แต่ว่าสำหรับในกรณีของเราที่บัญญัติไว้ใน
 มาตรา ๓๔ นี้จะต้องการให้นายอำเภอไปให้ความปลอดภัยแก่ผู้สมัคร หรือว่าต้องการที่จะ
 ให้ผู้สมัครนั้นขออนุญาตก่อนที่จะออกไปปราศรัยชุมนุมในที่สาธารณะ กระผมว่าถ้าหากเป็น
 เจตนาหลัง ระยะเวลาเลือกตั้งที่จะกำหนดไว้ ๔๕ วันที่จะมาทำอย่างนี้กระผมคิดว่าคงจะ
 เป็นไปไม่ได้ เพราะในท้องที่ชนบทนั้นการหาเสียงนี้บางที่จะไปกำหนดวันเวลาไม่ได้ และสถานที่
 ที่ผู้สมัครจะไปหาเสียงชุมนุมในที่สาธารณะที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นศาลา
 ประชาคม วัด โรงเรียน หรือบางที่แม้แต่กระทั่งข้างถนน ผู้สมัครก็ต้องพยายาม ถ้าหากว่ามี
 ประชาชนอยู่ ๒๐-๓๐ คน มีเครื่องแห่งบ้านหนึ่งก็ต้องเร่เข้าไป ถ้าหากว่าทำอย่างนี้ไปพบอย่าง
 นั้น แล้วไม่ได้รายงานนายอำเภอก่อน ๔๘ ชั่วโมง มีโทษจำคุก ๖ เดือน ปรับ ๕,๐๐๐ บาท
 ถ้ามีผู้สมัครคนอื่นกลับแก้ง คนนั้นก็จะต้องเข้าคุกก่อนที่จะได้รับการเลือกตั้ง เพราะฉะนั้น
 กระผมใคร่ขอฝากกรรมาธิการด้วยเฉพาะในมาตรา ๓๔ นี้ว่าจะก่อให้เกิดการกลับแก้งและ
 จะก่อให้เกิดความยุ่งยากนานาประการซึ่งจะไม่ใช่เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่การเลือกตั้ง
 ครั้งนี้เลย

ที่นี้ต่อมากระผมขอพูดเป็นประการสุดท้าย เกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้งใน มาตรา ๕๕ นั้น ถ้าหากว่าจะคำนึงถึงความสะดวกในการลงคะแนนของผู้เลือกตั้งแล้ว กระผม คิดว่าอันนี้ทำให้ประชาชนเกิดความเอือมหน่าย และที่แล้ว ๆ มาสถิติการเลือกตั้งของผู้ไปใช้ สิทธิเลือกตั้งน้อย ก็เพราะว่าประชาชนในชนบทนั้นความจริงเขาชอบสิ่งที่ง่าย ที่นี้พอไปถึง หน่วยเลือกตั้งไปรายงานตัว แสดงบัตรประชาชนให้กรรมการชานชื่อในบัญชีเลือกตั้ง ดูสถานที่ อยู่ ถ้าหากว่าผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครหรือผู้เลือกตั้งในนั้นคัดค้าน คนนั้นก็ใช้สิทธิเลือก ตั้งไม่ได้ ซึ่งความจริงแล้วในชนบทนั้นใครต่อใครเขาก็รู้กันอยู่ ที่นี้วิธีการที่ให้ใช้บัตรประจำตัว ประชาชนนี้ก็จะมีส่วนที่เสียม ผู้สมัครอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าเสี่ยงตัวเองไม่ได้ในเขตนั้นก็เกิด การซื้อบัตรประชาชนทำให้คนในเขตนั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ได้ นี่เป็นประการหนึ่ง ในชนบท นั้นบางครั้งเรื่องบัตรประจำตัวประชาชนนี้ สมมติว่าเขามีบ้านอยู่ไกลห่างจากหน่วยเลือกตั้ง ประมาณ ๕๐ เส้น หรือ ๖๐ เส้นอย่างนี้ แต่ว่าลืมเอาบัตรประจำตัวประชาชนไป อาจจะใช้ สิทธิ กระผมว่ากฎหมายนี้น่าจะกำหนดว่าถ้าหากก้านหรือผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ปกครองท้องที่ เขายืนยันว่าคนนั้นคือนาย ก. กรรมการก็น่าจะให้เขาใช้สิทธิ วิธีการที่กำหนดเช่นนี้ นอกจาก จะก่อให้เกิดความยุ่งยากให้แก่ผู้ใช้สิทธิแล้ว ก็ยังเป็นการตัดสิทธิเสรีภาพในการที่เขาจะเลือก ตั้งด้วย เพราะฉะนั้นกระผมใคร่ขอตั้งข้อสังเกตสำหรับท่านผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นกรรมการ ด้วยว่า เราจะทำอะไรจึงจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน กระผมขอพูดเท่า นี้ก่อน ขอขอบคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เดี่ยวครับ มีปัญหาหลายปัญหา ขอให้รัฐบาล รวมตอบเสียทีก่อนเถอะครับ เดี่ยวจะลืม

นายดำริ น้อยมณี (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย) : ท่านประธานสภา ที่เคารพและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมขอเรียนชี้แจงเพื่อความเข้าใจในปัญหาที่ท่านสมาชิก ผู้มีเกียรติบางท่านได้ตั้งข้อสังเกตไว้ แต่กระผมอยากจะขอชี้แจงไปตามลำดับเพราะปัญหาที่ ท่านได้เสนอแนะไว้หรือตั้งข้อสังเกตไว้นั้น ก็มีมูลความจริงอยู่ทุกประเด็น ก็มีปัญหาอยู่ว่าเรา ควรจะได้แก้ไขปัญหาที่เกิดไม่บริสุทธิ์ ไม่ยุติธรรมขึ้นนั้นด้วยวิธีใด อย่างไร ซึ่งเป็นหลักการ

LIRT

ที่ทางรัฐบาลได้พิจารณาโดยละเอียดรอบคอบแล้วเหมือนกัน กระผมจะขอชี้แจงตอบรวมๆ กันไปคือ

ปัญหาที่ ๑ ตามมาตราที่ท่านบอกว่าค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งนี้เราจะกำหนดอย่างไรควบคุมกันอย่างไร เรื่องนี้ได้พยายามเปรียบเทียบดู สมมติว่าถ้าเราไม่เขียนเหมือนอย่างกฎหมายเดิมว่าค่าใช้จ่ายนี้ใครใครจะจ่ายกันอย่างไรก็เป็นไปตามอัธยาศัย ปัญหาจากการวิเคราะห์การเลือกตั้งมาใน ๒-๓ ครั้ง ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งกรรมการวิเคราะห์กันมานั้นก็ได้แสดงชัดว่าควรจะมีกำหนดเป็นประมาณการเอาไว้ ดีกว่าที่จะปล่อยโดยไม่มีการควบคุมอะไรเลย แล้วก็ให้เกิดเป็นการเอารัดเอาเปรียบกัน อย่างที่ได้กล่าวกันอยู่เสมอว่าผู้ที่มีเงินเท่านั้นจึงสามารถจะเข้าคุ้มครองความเป็นใหญ่ในการเลือกตั้งได้ เรื่องนี้กระทรวงมหาดไทยท่านรัฐมนตรีว่าการฯ ก็ได้แถลงแล้วว่านโยบายหรือวัตถุประสงค์ของเราที่ต้องการจะควบคุม ถ้าจะมีการใช้จ่ายกันก็ควรจะได้กำหนดให้อยู่ในกรอบที่จำเป็นจริง ๆ แล้วบางอย่างเราคิดว่าเราเขียนเอาไว้เป็นการเตือนหรือเป็นการขอร้องเพื่อจะให้รู้ซึ่งกันและกัน เพราะจะเขียนอย่างไรก็ตาม กระผมอยากจะเสนอเป็นข้อสังเกตเหมือนกันว่าการเลือกตั้งที่เป็นไป เราไม่พอใจ หรือไม่ชอบบอกขอกใจอะไรกันนั้น กระผมก็ไม่อยากกล่าวถึง แต่เราจะคิดแก้อย่างไรนั้นเป็นเรื่องนโยบายของคณะกรรมการซึ่งได้รับนโยบายจากรัฐบาลไปร่างขึ้นมาก็คงมีอยู่ ๓ ด้าน ด้านที่ ๑ ก็คือจะทำอย่างไรในการที่เราจะควบคุมบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ตรงต่อความเป็นจริง

ด้านที่ ๒ เราจะกำหนดกฎเกณฑ์อย่างไรจึงจะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยกันไม่เอารัดเอาเปรียบในชั้นเชิงอย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเมื่อกี้นี้ก็ได้เสนอว่าขอให้ฉันได้เข้ามา ก็แล้วกัน จะเป็นรูปใดก็แล้วแต่อะไรอย่างนี้ก็คิดว่านี่หรือครั้นทำให้ประชาธิปไตยของเราไม่ยั่งยืน ความรู้สึกความเห็นส่วนตัวของกระผมเป็นอย่างนั้น

ด้านที่ ๓ เขียนอย่างไรครับ ในการที่ว่าเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการเลือกตั้งซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายฝ่าย เอาเฉพาะฝ่ายที่ได้รับการแต่งตั้งจากทางอำเภอฝ่ายเดียวก็เกรงว่าไม่บริสุทธิ์

LIRT

ยุติธรรม และก็มีมิชชันโลกนะหรือช่วยอะไร แม้แต่กฎหมายจะเขียนไว้ข้าราชการที่มีตำแหน่งประจำมีเงินเดือนประจำห้ามไม่ให้ไปให้คนอื่นให้โทษกับผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด อันนี้ก็ยังมีการฝ่าฝืนกันอยู่ ก็เป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นไม่เป็นไปโดยความบริสุทธิ์ยุติธรรมอะไรต่างๆ นี้เราก็ตกกัน เพราะฉะนั้นในหลักการเราพยายามจะเขียนจากผลการวิจัยว่าอะไรบ้างที่ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเสื่อมเสียไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม อันนี้เป็นประเด็นสำคัญ กระผมว่าหลักการทั่วๆ ไปเราต้องการเป็นอย่างนั้น

ที่นี้มาถึงในบางมาตราที่ท่านถามบอกว่าการเขียนนี้จะขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็ในรัฐธรรมนูญมีเขียนไว้ กระผมก็จำมาตราไม่ได้ อยากจะเรียนว่า ท่านโยนปัญหาว่าเงื่อนไขหรือคุณสมบัติของการเลือกตั้งนั้นนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตราต่างๆ ในรัฐธรรมนูญว่าด้วยหมวด ๖ แล้ว ถ้ากระผมจำไม่ได้ มาตรากระผมจำไม่ได้ ก็ให้เขียนกำหนดได้เป็นคุณสมบัติเป็นเงื่อนไขเพิ่มเติมได้ ซึ่งได้มาเกิดหลักการอันนี้ เพราะฉะนั้นก็คิดว่าเงื่อนไขที่เพิ่มจากรัฐธรรมนูญนั้นกระผมคิดว่าเพิ่มได้ ในมาตรา ๑๘ ที่ท่านเสนอข้อสังเกตไว้

ที่นี้มาพูดถึงอีกข้อหนึ่ง เรื่องการใช้จ่ายหลักการควบคุมอย่างไรนี้ กระผมได้เรียนไปแล้วเมื่อที่นี้ในประเด็นที่ว่าเราควรจะเขียนไว้หรือไม่ ถ้าไม่เขียนจะเป็นการให้เสรีภาพมากไปหรือไม่ การเขียน จริงอยู่เขียนนี้เป็นการจำกัดเสรีภาพในการหาเสียง แต่การใช้เสรีภาพโดยไปกระทบกระเทือนถึงบุคคลอื่นที่ไม่สามารถจะขึ้นมาต่อสู้ได้ มองตาปริบๆ หลายเรื่องครับ แม้แต่เราจะได้มีบทกำหนดลงโทษหรือเรียกว่าบทแซงก์ชัน (Sanction) อยู่ร่างนี้ไม่ได้มีอะไรเพิ่มเติมเลย กระผมว่าร่างกฎหมายการเลือกตั้งนี้ก็อยากจะยืนยันว่าเราได้เอาหลักเกณฑ์การเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชบัญญัติปี ๒๕๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมปี ๒๕๑๗ แล้วประกอบกับหลักแรกก็จะต้องให้อยู่ภายใต้ไม่ขัดต่อเงื่อนไขตามที่รัฐธรรมนูญได้ปรับปรุงแก้ไขกันหลายชั้นหลายตอน กระผมก็ได้พยายามไปปรับปรุงแก้ไขร่างแล้วเสนอหลายครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ทางสภาได้ลงมติให้ผ่านไปแล้ว แต่ส่วนว่าอาจจะมีการฟ้องผิดพลาดอย่างไรนั้น ก็ขอฝากไว้ในชั้นกรรมาธิการนี้เราก็อาจจะแก้ไขเพิ่มเติมกันไปตามความเหมาะสม เพราะว่าการที่ทางรัฐบาลได้ถือเจตนาว่าไม่อยากจะเข้ามาควบคุมหรือมาอะไรในการที่จะให้การเลือกตั้งนี้

เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมโดยฝ่ายรัฐบาลฝ่ายเดียว ขอให้ทางฝ่ายสภานิติบัญญัติฯ ได้ช่วยกันปรับปรุงแก้ไข และโดยเฉพาอย่างยิ่งผู้ที่ผ่านการเลือกตั้งมาแล้วย่อมจะทราบดีว่าเกิดเหตุอะไรกันขึ้นถึงได้ล้มลุกคลุกคลานกันอยู่อย่างนี้

ที่นี้ก็ยังมีปัญหาสำคัญอีกอันหนึ่งในเรื่องนี้ก็คือว่า ทำไมจึงไปร่างกฎหมายพรรคการเมืองขึ้นก็จะไปอยู่ในกฎหมายพรรคการเมืองอีก เมื่อทำเช่นนี้ท่านถามว่าการควบคุมการเลือกตั้งนี้อยู่ที่ว่าถ้าพรรคการเมืองถ้ากระผมจำไม่ผิดในร่างซึ่งจะเสนอต่อไปนั้นก็ไปกำหนดควบคุมการใช้จ่ายของพรรค แต่เผชิญในบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ไม่จำเป็นจะต้องสังกัดพรรค หรือไม่ไปเลือกเป็นทีมเป็นคณะอย่างที่เขียนไว้ ท่านไปยกเว้นมาตราเหล่านี้ไม่ให้นำมาใช้ในการเลือกตั้งคราวเริ่มแรกนี้ อย่างนี้กระผมก็ถอดออกหมด อันนี้ก็จะได้ฝากเป็นข้อสังเกตไว้ด้วย

ที่นี้มาถึงมาตราที่เกี่ยวกับเรื่องการลดเวลา นี่เป็นเรื่องอำนวยความสะดวกของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีทั้งในกรุงเทพมหานครและทั้งหัวเมือง ถ้าท่านจะกรุณาพร้อมกันพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว กระผมก็เสนอแนะว่าควรแยกเขตหน่วยการเลือกตั้งหรือที่จะลงคะแนนเลือกตั้งนี้ ในภูมิภาคนอกเขตเทศบาลกับในเมืองหลวงนี้ไม่เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามในเมืองหลวงนี้การคมนาคมสะดวก ถ้าเราแยกเขตมากไป แล้วไปแยกกะทันหันก็เป็นชิ้นเชิงอีกเหมือนกันที่กระผมอยากจะกราบเรียนตรงไปตรงมาว่า ไปสร้างหน่วยลงคะแนนขึ้นมาโดยที่เราไม่รู้ว่าจะไปลงคะแนนที่ไหน และอีกอันหนึ่ง กระทรวงมหาดไทยได้รับข้อสังเกตจากคณะกรรมการวิจัยว่าเราแก้ไปข้อหนึ่ง คือจำนวนคนที่มาลงคะแนนหน่วยหนึ่งผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๓,๐๐๐ คนนั้นมากไปจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร ก็ยังดีกว่าเราเลือกตั้งกันบ่อยๆ จึงตั้งงบประมาณไปและได้รับอนุมัติแล้วว่าเราจะใช้จ่ายเงินประมาณ ๒๐๐ ล้านบาทก็คิดว่าจะพยายามทำให้ได้อย่างประหยัดที่สุด กระผมยืนยันได้ว่าท่านรัฐมนตรีว่าการฯ เองท่านก็ได้เป็นประธานในการประชุมปรึกษาหารือกันที่กระทรวงมหาดไทยว่าเราควรจะได้กำหนดสถานที่ที่รู้จักกันทั่วๆ ไปในย่านนั้นไม่จำเป็นต้องไปสร้างให้เปลี่ยนแปลง โรงเรียนก็ได้ สถานที่ราชการหรือสถานที่ของเอกชนอะไรตรงไหนที่เหมาะสมรู้จักอยู่แล้ว ถ้าไปกำหนดขึ้นมาใหม่ ๆ อย่าง

LI RT

นี้ คนรู้ไม่หันก็เลยไปลงคะแนนไม่ถูก นี่ข้อหนึ่ง เป็นเหตุที่ว่าเมื่อเราลดผู้มีสิทธิลงคะแนน จาก ๓,๐๐๐ คนลงมาเหลือ ๑,๐๐๐ คนนี้ ตามข้อสังเกตจากสถิติการลงคะแนนนั้นตอนเช้า ถึงตอนเที่ยงก็มีการหมุนเวียนมาลงคะแนน ประมาณสักบ่าย ๒ โมง ๓ โมงล่วงไปแล้วโดย มากก็จะต้องไม่มีใครมา และในโอกาสนั้นเราจะเขียนกฎหมายแยกเวลาการลงคะแนนใน หัวเมืองและทุกท้องถิ่นที่ไม่มีการคมนาคมหรือเป็นที่ตั้งตำบลมาเทียบกับในกรุงเทพฯ อย่างนี้ ก็เขียนยากนะครับ เราก็เลยถือเกณฑ์ว่าถ้าหัวเมืองแล้วถือตำบลเป็นหลักแล้วพยายามจะให้มีการเลือกตั้งเป็นบัญชีประมาณ ๑,๐๐๐ คนน้อยลงมาถึง ๓ เท่าต่างกันอยู่ ๓,๐๐๐ คนลงมา เหลือ ๑,๐๐๐ คน เพราะฉะนั้นเวลาที่เหลืออยู่ตรง ๑๕ นาฬิกา กับ ๑๗ นาฬิกานี้ก็คิดว่า ควรจะเป็นเวลาปิดการลงคะแนน แล้วก็มานั่งนับคะแนนกันไปก่อนจะเข้าได้เข้าไพบัญหาที่ จะมีการดูเพื่อเป็นสักขีพยานก็ต้องคิดว่าในหัวเมืองนั้นหากคนยืนอยู่ยาก พอเย็นไปแล้ว ๔-๕ โมง เขากลับบ้าน เรื่องนี้ก็เพื่ออำนวยความสะดวกเพื่อให้การเลือกตั้งได้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ จริง ๆ เราคิดว่าจำนวนที่ลดจาก ๓,๐๐๐ คนมาเป็น ๑,๐๐๐ คนโดยประมาณนี้ แล้วเราลด ชั่วโมงการลงคะแนนเพียง ๒ ชั่วโมงเท่านั้น กระผมก็คิดว่าน่าจะเป็นการสมควร

ที่นี้มาถึงการที่ท่าน สมาชิกท่านหนึ่งได้เสนอมาในมาตรา ๓๔ เรื่องความสงบ เรียบร้อยและความปลอดภัยนี้ ก็เพื่อความสงบและความปลอดภัยของผู้สมัครรับเลือกตั้ง กันเองนั่นเอง ถ้าได้มาแจ้งให้นายอำเภอซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่รับผิดชอบในอำเภอต่าง ๆ นั้นเป็นเกณฑ์ได้ทราบก็เพื่อจะได้ระมัดระวังหรือคุ้มครองอะไรต่าง ๆ ถ้าไม่มีการแจ้ง ไม่มี การคุ้มครอง ท่านใครจะไปหาเสียงก็ได้จะเกิดปัญหาขึ้นและก็ไม่รู้ว่าใครเป็นใครอะไรต่าง ๆ เรื่องนี้ก็เจตนาเพื่อคุ้มครองให้รักษาความสงบเรียบร้อยแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั่นเอง และ อีกอย่างหนึ่งก็เพื่อที่จะได้ควบคุมหรือช่วยสอดส่องดูไม่ให้เอาर्डเอาเปรียบกันหรือการใส่ร้าย บ้ายสีในการหาเสียง อย่างที่ท่านสมาชิกทราบแล้ววาระการหาเสียงนี้ ขอให้ได้มากก็แล้วกัน ใครจะไปอย่างไรก็ไม่รู้ด้วย ก็เกิดว่าคนที่ต่างคนต่างเป็นตัวแทนหาเสียงหรือหัวคะแนนไปดี กัน อันนี้ก็เกี่ยวกับเรื่องความสงบเรียบร้อยนั่นเอง ที่แล้วนี้มีข้อวิจัยอยู่ข้อหนึ่ง กระผมอยาก จะเรียนเป็นข้อสังเกตก็คือว่า ถ้าไม่แจ้งแล้วต่างคนต่างไป แล้วจะมากะเกณฑ์ให้ทางฝ่ายบ้าน

เมืองรับผิดชอบหรือมาขอเจ้าหน้าที่ตำรวจออกไปคุ้มกันผู้สมัครทุกคนทุกเบอร์ประมาณสัก ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ คนจะเอากำลังเจ้าหน้าที่ที่ไหนไปคุ้มกัน เรื่องนี้ก็เป็นกรที่เราให้ความคุ้มครองมากที่สุดเท่าที่จะมากได้เท่านั้นเอง ไม่ได้มีเจตนาแอบแฝงอะไรเลย

ปัญหาอีกอันหนึ่ง มาตรา ๕๕ เกี่ยวกับเรื่องการแสดงบัตร เราก็พบปัญหาอยู่ มากเหมือนกันว่าอย่างเมื่อคืนที่ท่านก็ทราบแล้วว่ามี การซื้อบัตรเพื่อตัดเสียงกันไม่ให้ไปลงคะแนน ครั้นผู้ไม่มีบัตรมาแสดงก็เลยไม่ได้ไปลงคะแนน ที่นี้ขึ้นเชิงการหาเสียงหรือไปลงคะแนนนี้ ก็ไม่รู้จะแก้อย่างไร ถ้าใครก็ตามมาแสดงว่า นาย ก. มา หลักเกณฑ์ทางหลักปฏิบัติก็เป็นอย่างนั้น แต่ว่า นาย ก. กระทบเองกระทบก็ไม่ว่า นาย ก. คนนั้นหน้าตาเป็นอย่างไร เราก็ให้ความ ยุติธรรมไว้กับกรรมการ ถ้ากรรมการไปเอาของเขาเสียด้วยแล้ว กระทบคิดว่าบ้านเมืองก็คง จะเป็นอย่างนี้ ได้มาแล้วก็เกิดทะเลาะวิวาทกัน เกิดแย่งกัน เกิดทุ้มเทกันอะไรต่างๆ เพราะ ฉะนั้นท่านก็ยิ่งพูดว่าการเลือกตั้งนี้ถ้ากำหนดค่าใช้จ่ายเสียสูงก็เท่ากับรัฐบาลไปมอบให้คนมี เงินเข้าไป อันนี้เป็นข้อตกลงกันหรือกะเกณฑ์กันว่า จะเอา ๑๕๐,๐๐๐ บาทหรือจะเอา ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือจะเอารายการอะไรบ้าง ทางกระทรวงมหาดไทยเมื่อได้รับร่างนี้แล้วจะเอาอย่างไร จะ รับข้อสังเกตไว้แล้วไปเขียนรายละเอียดในกฎกระทรวงอีกที่ว่าเราจะคุมหรือไม่รับการใช้จ่าย ในการเลือกตั้ง คุมจะคุมอะไรบ้าง ในร่างนี้เขียนมาแต่เพียงว่าให้เป็นหลักเกณฑ์ประมาณการ ไว้ส่วนจะเอาเท่าไรก็แล้วแต่ท่านจะตกลงกัน การแสดงบัตรนี้ กระทบก็อยากจะเน้นอีกครั้ง ว่า ถ้าบัตรนี้เอามาแสดง ถ้าไม่มีบัตรแสดงหรือเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะมีบัตรประชาชน แล้ว อย่างอายุอย่างนี้เราจะไปตัดสิทธิไม่ให้เขามาลงคะแนนหรือครับ เขายังอยู่ สมมติว่าอายุ ๗๐ กว่าปีเขาอยากจะไปลงคะแนน อย่างนี้บัตรไม่จำเป็นจะต้องมี จึงจำเป็นจะต้องมีหลักฐาน อื่นที่แทนบัตร แต่หลักฐานอื่นแทนบัตรนี้ กระทบอยากจะเน้นเป็นข้อสังเกตว่า เท่าที่ได้ ปฏิบัติกันมาคนที่ถือบัตรนี้ ๑. ถูกซื้อไป ๒. อยู่ร้อยวันพันปีไม่ได้ทำบัตร พอจวนจะมีการ เลือกตั้งแล้วถึงทำบัตร นี่อันหนึ่ง แล้วที่นี้มีปัญหาอีกครับ รัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่าบัญญัติผู้มีสิทธิ เลือกตั้งให้ไปเอาจากบัญชีรายชื่อที่อยู่ในทะเบียนบ้าน ที่นี้ถ้าทะเบียนบ้านยังไม่มี แล้วจะมี เมื่อไรจะมีในวันประกาศเลือกตั้ง หรือจะมีวันที่ทางราชการไปทำบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดย

LIRT

คัดเอาจากนั้นมาอย่างนี้หรือครับ เราก็เลยคิดว่าเมื่ออย่างนี้ไปตัดสิทธิเขาไม่ได้ เราก็จะต้องให้เขา แต่ให้เขามาแจ้งทะเบียนบ้านเพิ่มเติม แล้วมาแจ้งบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งทางกระทรวงมหาดไทยคัดออกมาจากทะเบียนบ้านนั้น อันนี้เป็นหลักการที่เปลี่ยนไปมาก เพราะว่าท่านไปแก้ไขในรัฐธรรมนูญ ทางกระทรวงมหาดไทยก็ต้องไปตัดบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน ถ้าทะเบียนบ้านท่านไม่ได้แก้ หรือมาแก้ไขเอาเมื่อวันที่กระทรวงมหาดไทยคัดบัญชีมาแล้ว อย่างนี้ก็ฝากเป็นข้อสังเกตไว้ว่า ๑๕ วันก่อนวันเลือกตั้งให้ท่านแก้ไขให้เรียบร้อยจะทันหรือ อันนี้ก็โต้เถียงกันอีกว่า ท่านถือว่าการเลือกตั้งนี้สิทธิลงคะแนนเป็นหน้าที่หรือเป็นสิทธิ ถ้าเป็นสิทธิก็ขอให้ท่านคุ้มครองสิทธิของท่านช่วยราชการบ้าง ถ้าจะถือเป็นหน้าที่ก็เป็นหน้าที่ของท่านช่วยรักษาผลประโยชน์ในสิทธิของท่านบ้าง ต้องร่วมกันอย่างนี้ครับ เพราะฉะนั้นข้อสังเกตในตอนนี้นะผมก็คิดว่าได้ตอบหมดแล้วนะครับ ตามที่ท่านข้องใจแล้วกระผมก็ยินดี ๆ ไว้ แต่ไม่สามารถจะจดไว้ว่าท่านใดในเรื่องอะไรบ้าง ขอขอบคุณครับ

นายอดุล วิเชียรเจริญ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นด้วยอย่างยิ่งและก็ขอสนับสนุนหลักการที่จะให้มีการกำหนดค่าใช้จ่ายสูงสุดในการเลือกตั้ง นับได้ว่าเป็นก้าวใหม่ที่สำคัญอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์ของการเลือกตั้งของไทยเรา ข้อที่จะมีข้อเสีย ดังที่มีท่านสมาชิกท่านหนึ่งโดยพยายามที่จะมีการหลีกเลี่ยงก็ย่อมจะมีเป็นจะมีเป็นธรรมดา กฎหมายทั้งหลายที่เราเขียนเอาไว้ในทุกเรื่องก็มีการพยายามที่จะหลีกเลี่ยงกันทั้งนั้น แต่การที่เขียนกฎหมายกำหนดให้มีการดำเนินการไปในทางหนึ่งทางใดแล้วก็มีผู้จะพยายามหาทางเลี่ยงและมีทางเลี่ยงได้นั้นย่อมไม่เป็นเหตุผลที่เราจะมาปฏิเสธไม่เขียนกำหนดหลักการอันนั้นไว้อย่างนั้นท่านสมาชิกที่เป็นห่วงว่า ถ้าหากมีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างนั้นแล้วก็มีโทษ ในที่สุดผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ต้องมาถูกติดคุกกันหมดไม่มีโอกาสที่จะมาปฏิญาณตนในสภา ถ้าหากว่ามีทางเลือกกันจริงแล้วก็สามารถจะทำการจับกุมกันได้ ลงโทษกันได้ กระผมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีเลิศและเป็นสิ่งที่ควรกระทำ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรจะเป็นบุคคลผู้ซึ่งมีคุณธรรมและก็ปฏิบัติตามกฎหมาย ถ้าเรามีสิ่งนี้ได้ นั่นหมายความว่าประชาธิปไตยของเราจะอยู่รอด จะเจริญรุ่งเรือง และมาตรการที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในการที่จะให้ได้มาซึ่งสภาผู้แทนราษฎรจะทำหน้า

LIRT

ที่ได้ดีในระบอบประชาธิปไตย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกที่ดีได้นั้นก็โดยการเข้ามาตราที่สำคัญประการหนึ่งคือการควบคุมค่าใช้จ่าย โดยกำหนดค่าใช้จ่ายสูงสุดและในรายละเอียดต่างๆ ไว้ในหลักการกระผมจึงเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องและสมควรแล้ว ส่วนในรายละเอียดบางประการ ถ้าหากว่าจะมีข้อซึ่งสมควรที่จะได้มีการปรับปรุงหรือกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมนั้นก็จะเป็นสิ่งที่พึงกระทำได้ในชั้นแปรญัตติ มีสมาชิกบางท่านได้ยกปัญหา ในเรื่องร่างกฎหมายการเลือกตั้งซึ่งเสนอมานี้ได้มีการเขียนกำหนดคุณสมบัติของผู้ซึ่งจะรับสมัครเลือกตั้งโดยกำหนดวุฒิการศึกษาไว้ถึงมัธยมปีที่ ๘ ตลอดจนกระทั่งอีกมาตราหนึ่งซึ่งเขียนกำหนดคุณสมบัติของผู้ซึ่งมีสิทธิเลือกตั้ง แล้วท่านเกรงว่าจะเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ ทางรัฐบาลได้ชี้แจงแล้วว่าไม่เป็นการขัดนั้นถูกต้องแล้ว การที่เขียนมาเช่นนี้ไม่เป็นการขัด เพราะเหตุว่าในร่างรัฐธรรมนูญซึ่งได้ผ่านวาระที่ ๓ ไปแล้ว ได้กำหนดไว้ทั้งเรื่องเกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้ง ในมาตรา ๙๒ เรื่องของผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้กำหนดไว้ใน (๑) ว่า "มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย" เพราะฉะนั้นในร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานี้ซึ่งกำหนดเอาไว้ในมาตรา ๑๗ ว่า "บุคคลผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้" และกำหนดวุฒิการศึกษาไว้ว่าต้องสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่ามัธยมปีที่ ๖ จึงเป็นการถูกต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กับในอีกมาตราหนึ่งเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิที่จะสมัครเป็นผู้แทนราษฎรก็ได้กำหนดไว้ว่าต้องจบมัธยมปีที่ ๘ ก็สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญอีกไม่เป็นการขัดกัน เพราะในรัฐธรรมนูญมาตรา ๙๔ ก็เขียนกำหนดไว้ใน (๑) ว่า "ผู้ซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย" เพราะฉะนั้นข้อเกรงในข้อนี้จึงไม่มีปัญหาอันใด ไม่เป็นการขัดกับร่างรัฐธรรมนูญซึ่งได้ผ่านสภาวาระที่ ๓ ไปแล้ว

กระผมมีข้อซึ่งสงสัยและเข้าใจว่าอาจจะเป็นการพิมพ์ผิดในร่างของกฎหมายการเลือกตั้งซึ่งเสนอมานี้อยู่มาตราหนึ่ง คือมาตรา ๙๔ เขียนว่า "พรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติ

LIRT

ตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี” พรรคการเมืองนั้นไม่น่าจะถูกลงโทษจำคุกได้ และดูตามมาตรา ๒๕ ก็เป็นเรื่องของบุคคลมาตรา ๒๕ เขียนว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง” เพราะฉะนั้นเป็นเรื่องของบุคคล เมื่อเป็นเรื่องของบุคคล ในมาตรา ๘๕ นี้ที่เขียนไว้ว่าเป็นพรรคการเมืองต้องระวางโทษจำคุกนั้น กระผมเข้าใจว่าจะเป็น การผิดพลาด หรือกระผมอาจจะไม่ได้พิจารณาปัญหาละเอียดก็เป็นได้ แต่ไม่น่าจะเป็นอย่าง นั้น น่าจะเป็น “บุคคล” มากกว่า มีประเด็นอีกประเด็นหนึ่ง ซึ่งมีท่านสมาชิกท่านหนึ่งได้ยก ปัญหาขึ้นเกี่ยวกับมาตรา ๘๕ ขอประทานโทษ ที่กระผมพูดมาแล้วเป็นมาตรา ๘๕ นะครับ เรื่องพรรคการเมืองต้องระวางโทษจำคุก มีท่านสมาชิกท่านหนึ่งได้ยกปัญหาเกี่ยวกับมาตรา ๘๕ ขึ้นมาว่าในกรณีที่มีผู้ใดฝ่าฝืนตามมาตรา ๓๐ แล้วก็เมื่อต้องคำพิพากษาจำคุก สมาชิกภาพ ของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง ท่านเกรงว่าจะเป็นการขัดกับรัฐธรรมนูญ ใน ข้อนี้ก็เช่นเดียวกัน ไม่เป็นการขัดกับรัฐธรรมนูญ เพราะว่ารัฐธรรมนูญซึ่งเขียนไว้ในมาตรา หนึ่งเกี่ยวกับสมาชิกภาพของผู้แทนราษฎรก็กำหนดไว้ว่าถ้าสมาชิกผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่จะเป็นความผิดโดยประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษละก็สมาชิกภาพก็ต้องสิ้นสุด ลง เพราะฉะนั้นในมาตรา ๘๕ วรรคสอง ที่เขียนไว้นั้นก็ถูกต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แล้ว และกระผมใคร่จะขอความกรุณาได้โปรดชี้แจงมาตรา ๘๔ ที่กระผมยกปัญหาขึ้นมา เพราะยังไม่เข้าใจ ขอขอบพระคุณครับ

นายไพโรจน์ ชัยนาม : ท่านประธานที่เคารพ ประการแรกทีเดียว ผมขอเรียน เป็นข้อสังเกตเล็กน้อยว่าร่างนี้ได้ส่งมาถึงมือเราช้าไปหน่อยหนึ่ง เราน่าจะได้มีเวลาพิจารณา ในกฎหมายเรื่องสำคัญอย่างนี้สัก ๓ วันเต็มๆ ก็จะได้ แต่ว่านี้ออกจะเร็วไปหน่อย ก็ไม่เป็น อะไรเพื่อเร่งรัดก็จะต้องว่ากันไปให้ได้ แต่ผมขอตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ว่าร่างกฎหมายใหญ่ๆ อย่างนี้ ควรจะให้เรามีเวลาพิจารณานาน ๆ สักหน่อยหนึ่ง

สำหรับร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฉบับนี้โดยทั่วไปแล้วผมก็ว่าเป็นของดี แสดงความก้าวหน้าทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย คือดีกว่าฉบับที่

LIRT

แล้ว ๆ มา เพราะว่าเราได้รับเอาหลักการใหม่ๆ ที่ควรจะต้องใช้เอามาใช้ซึ่งก็เป็นของดี ปัญหาที่ว่าจะเป็นการยากเย็นจะประสมอย่างนั้นอย่างนี้ ผมคิดว่าคงจะมีครั้งแรกเท่านั้น ครั้งต่อไปจะไม่มี ก็สุดแล้วแต่ความสามารถของเจ้าหน้าที่ของเรา ของข้าราชการของเราที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนี้จำดำเนินการอย่างไรด้วย ผมว่าความสำเร็จอยู่ที่นี้ ไม่ใช่ความสำเร็จอยู่ที่ยาก ถ้าไม่อย่างนั้นอะไรยากเราก็อย่าทำเลย เองง่าย ๆ ไม่ดีกว่าหรือ ๓๐ ปีจากนี้ก็ไม่ต้องเปลี่ยน ผมคิดว่าบ้านเมืองหรือแม้แต่รูปการปกครองก็ต้องเปลี่ยน จะอยู่คงที่ไม่ได้ เพราะฉะนั้นการที่เราเปลี่ยนวิธีการเลือกตั้งตลอดจนบทบัญญัติบางประการในกฎหมายการเลือกตั้งนี้ผมจึงขอแสดงความยินดีด้วยว่ารัฐบาลได้ทำถูกต้องแล้ว แต่อย่างไรก็ตามมีวิธีหลายอย่างเหมือนกันที่แม้บางข้อจะไม่เป็นเรื่องสำคัญ แต่ผมก็อยากจะขอทราบเรียนให้ทราบไว้เหมือนกันว่าท่านจะมีทางแก้ไขอย่างไรได้

ประการแรกทีเดียว ผมอยากจะพูดถึงเรื่องระยะเวลาที่ให้เลือกตั้งจากเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา นั้น ผมเห็นว่าดีอย่างยิ่งทีเดียว ใจผมอยากจะให้เพียงเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกาเสียด้วย แต่ว่าคงทำไม่ได้ เพราะหน่วยเลือกตั้งของเรากำหนดตั้ง ๑,๐๐๐ คน ไม่เหมือนกับในต่างประเทศบางแห่งเขาประมาณ ๖๐๐ คนเท่านั้น แต่เรามากกว่าเขา เพราะว่าเรามีความจำเป็น นี่ก็เป็นไปได้ และผมก็เห็นว่าเป็นการถูกต้องแล้ว การที่เราจะเลือกตั้งกันจนค่าเกินไปก็จะเป็นอันตรายมาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในต่างจังหวัดการคมนาคมไม่สะดวก จะมีปัญหาต่างๆ มาก เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งที่กระทำขึ้นโดยให้เสร็จเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา นี้ผมว่าเป็นของดี

ประการต่อไปก็คือว่า ปัญหาเรื่องบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งนี้ เท่าที่ได้สังเกตมาทุกครั้งในการเลือกตั้งหลายครั้งมาแล้วรู้สึกว่าจะไม่เพียงพอ และนอกจากจะไม่เพียงพอแล้วยังผิดมากด้วย แล้วจะไปบอกว่า ให้ทุกคนมีสิทธิไปร้องไปอะไรต่ออะไรต่างๆ ผมว่านี่ก็ถูก ถ้าเราพูดแบบกำปั้นทุบดิน ตามกฎหมายก็เป็นอย่างนี้แต่ว่าผมต้องหาความสะดวกที่จะทำให้เกิดน้อยลงไป คนเขาก็ต้องมีการทำมาหากิน ที่ไหนๆ ก็เหมือนกัน ฉะนั้นจะให้เขามัวแต่คอยไปคุบบัญชีว่าขาดไปชื่อหนึ่ง น้อยลงไป หรือผิดชื่อเขาไปอะไรเหล่านี้จะช่วยได้มาก ถ้าทางเจ้า

หน้าที่ทำด้วยความเรียบร้อย และอีกอย่างหนึ่งควรจะต้องมีบัญชีรายชื่อให้มากเพียงพอที่จะให้เห็นได้ ไม่จำเป็นเฉพาะจะต้องแขวนไว้ในสถานที่เลือกตั้งเท่านั้นอาจจะเป็นในที่อื่นก็ได้ อันนั้นน่าจะทำได้ ถ้าจะว่าผมพูดอย่างนี้พูดอย่างฝรั่งเกินไป ก็เราเอาวิธีของฝรั่งมา ก็ต้องเลียนแบบเขา อีกหน่อยก็ทำได้ คราวแรก ๆ คงทำไม่ได้ แต่บ่อย ๆ เข้าก็ต้องทำได้

อีกอย่างหนึ่งความดีของกฎหมายฉบับนี้ก็คือมาตรา ๖๑ บัญญัติว่าการกระทำเครื่องสังเวยใด ๆ ในบัตรเลือกตั้งนั้นห้ามไม่ให้มี ข้อนี้ผมจำได้ว่าผมเป็นคนตั้งข้อสังเวยขึ้นเอง ในการประชุมกรรมการควบคุมการเลือกตั้งซึ่งรัฐบาลชุดก่อน ๆ ที่กระทรวงมหาดไทยตั้งขึ้น ผมได้บอกที่ผมไปเลือกตั้งคราวหนึ่งก่อนการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย บัตรที่เขาส่งให้นี้เป็นรันนิ่ง 넘เบอร์ (Running number) เป็นตัวเลขเลขที่เดียว ผมบอกอย่างนี้ก็แย เพราะว่ามีเจ้าหน้าที่เขาจดชื่อใครไปเลือกแล้วก็ส่งตามเบอร์มา เช่นอย่างนาย ก. เบอร์ ๑ นาย ข. เบอร์ ๒ อะไรต่าง ๆ เหล่านี้ก็ทำให้รู้เหมือนกันว่าการเลือกตั้งนี้ กระผมได้ตั้งข้อสังเวยอันนี้ไว้ ทางเจ้าหน้าที่ก็บอกว่าอันนี้มีความจำเป็นเหมือนกันเพื่อจะได้รู้ว่าบัตรจะได้ไม่ปลอม แต่อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ผมก็ขอมอบให้อยู่ในความสังเกตของเจ้าหน้าที่ว่าจะทำอย่างไรไม่ให้เกิดบัตรปลอมเข้ามาแทรกได้

ที่นี่ผมอยากจะพูดถึงเรื่องมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่เราเฝ้ากันไม่ให้คนต่างประเทศมามีอิทธิพลในทางการเมืองของเรา หรือว่าผู้ซึ่งได้รับอิทธิพลของคนต่างประเทศมามีอิทธิพลในทางการเมืองของเรา แต่ผมขอรับรองไว้ได้พิจารณาดูให้ดีหน่อยครับมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ นี้จะก่อให้เกิดความแตกร้างบางประการขึ้นเหมือนกัน เพราะฉะนั้นขอได้โปรดพิจารณาอย่ายังงั้นใจให้ดี

อีกอย่างหนึ่งที่เราพูดกันว่ารัฐธรรมนูญได้อนุมัติให้แล้วเราก็ทำได้นั้น ผมว่าผิดหลักครับรัฐธรรมนูญก็อนุมัติอยู่ภายในขอบเขตที่จะเป็นไปได้โดยตามวิถีทางประชาธิปไตย ถ้าไม่อย่างนั้นรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้อย่างนี้เราเขียนอะไรได้ตามชอบใจหรือครับ ผมว่าเราต้องพิจารณาดูให้ดี และเรื่องนี้ผมก็เห็นด้วยที่จะต้องมีการควบคุมอย่างนี้เพื่อจะไม่ให้คน

ต่างตัวเรามีอิทธิพลในทางการเมืองของเรา แต่เราไม่คิดหรือที่จะไปควบคุมค่าใช้จ่ายอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ เพราะพวกเหล่านี้ที่เขาจะทำได้ก็คือในทางทุ่มเทเงินมากกว่าคนไทยธรรมดา เพราะฉะนั้นนี้แหละครับขอให้สังเกต เพราะถ้าเราทำอะไรเป็นการแสดงถึงการเลือกปฏิบัติแล้ว ทำให้เกิดความแตกร้างขึ้นในบ้านเมืองเราโดยไม่เป็นประโยชน์อะไรเลย ผมจึงขอเรียนไว้ด้วย นอกจากเรื่องนี้แล้วผมสังเกตว่าการเลือกตั้งทุกครั้งมีการทำความสกรปรกบนถนนหนทางทุกหนทุกแห่ง และในคราวนี้ กระผมอ่านลวก ๆ ดูเหมือนว่ามีมาตราหนึ่งเขียนไว้ว่า ห้ามไม่ให้ใช้กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด หมายความว่าเราอมให้สกรปรกกันได้ ในคราวนี้ เราเอาอย่างไรก็เอากัน งดเว้นกฎหมาย ไม่ใช้กฎหมายเรื่องความสะอาดเสียพักหนึ่ง อันนี้ก็น่าจะทำได้ ที่ผมเห็นในต่างประเทศบางแห่ง ไม่ใช่จะพูดอย่างฝรั่งเท่านั้น เช่นอย่างในอิตาลี ก่อนการเลือกตั้งจริง ๒ วันเขาหยุดหมด ห้ามทำการโฆษณาหมด สิ่งต่าง ๆ เขาก็กินล้างล้างอะไรต่ออะไรกันให้สะอาดเลยทีเดียว พอถึงวันเลือกตั้งก็ไปเลือก และนอกจากนี้ในตอนหลังเขายังห้ามว่าไม่ให้ทำการโฆษณาปาฐกถาอะไรต่ออะไรกัน ๒๔ ชั่วโมง ก่อนการเลือกตั้ง อันนี้ก็ไม่ใช่เป็นการตัดสิทธิคนนะครับ ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าจะพิจารณาดูเหมือนกัน และอีกอย่างหนึ่งในการโฆษณาเพื่อจะไม่ให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบกันมาก ทางการเมืองเราได้ลงทุนครั้งหนึ่งตั้งหลายร้อยล้านบาทแล้ว เราน่าจะทำสถานที่ซึ่งแสดงให้เห็น จะเป็นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ที่จะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งในท้องถิ่นในเขตนั้นมาปิดป้ายโฆษณาของตนได้ และก็จะไม่มีการแย่งชิงกันด้วย จะไม่มีการปิดกันอย่างประอะ แต่ผมเรียนด้วยความหวังดีทางกระทรวงมหาดไทยน่าจะได้พิจารณาดูในเรื่องนี้

ในประการสุดท้ายซึ่งผมขอพูดอีกสักชนิดหนึ่งก็คือว่าเราได้มีมาตรการกันใดที่จะคุ้มครองได้แน่นอนว่าผู้ที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นจะไม่มีมีการปลอมแปลงตัว วิธีที่ดีที่สุดนั้นก็คงจะต้องใช้บัตรเลือกตั้ง แต่ผมก็คิดว่าทางกระทรวงมหาดไทยคงจะสามารถทำเรื่องบัตรเลือกตั้งนี้ให้ได้ทั่วถึงกัน แต่อาจจะมีการคัดโกงกันได้ ก็เป็นเรื่องของกระทรวงมหาดไทย ผมก็ไม่มีความรู้ดีว่าจะทำอย่างไร แต่ก็ขอตั้งข้อสังเกตฝากเรื่องนี้บางที่ทางกระทรวงมหาดไทยจะทำได้ดีกว่านี้ และอีกประการหนึ่งผมว่าเจ้าหน้าที่ที่ทำการเลือกตั้ง ที่ควบคุมการเลือกตั้ง ที่

ดำเนินการเลือกตั้งนี้ ผมคิดว่าควรจะวางตัวควรจะกำชับกำช่าวางตัวเป็นกลางจริง ๆ เพราะว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่นี้เป็นการกระทำที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่เดียวต่อการเลือกตั้ง ผมอยากขอกราบเรียนท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยปัจจุบันและท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ผมจำได้ว่าในการเลือกตั้งครั้งก่อนผมได้เคยเป็นกรรมการควบคุมการเลือกตั้งที่รัฐบาลหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ตั้งขึ้นนั้นปรากฏว่าเขาได้เอาตัวอย่างให้เราดูในที่ประชุมว่าทางบ้านเมืองได้แนะนำว่าราษฎรควรจะออกเสียงเลือกตั้งอย่างไร แต่เอาเครื่องหมายหรือหมายเลขของบุคคลคนหนึ่งซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองสนับสนุนส่งไปแจกให้ราษฎรดูบอกนี้เป็นตัวอย่าง นี้อย่างนี้กรรมการก็ยังร้องฮือฮากันว่าเรื่องอย่างนี้ไม่ควรจะมี แต่ก็ทำอะไรไม่ได้เพราะจะเลือกตั้งอยู่แล้ว นี่ละครับถ้าจะให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมก็ขอให้ข้อสังเกต

อีกประการหนึ่งนอกจากนี้มาตราสุดท้ายคือมาตรา ๗๗ เป็นเรื่องอำนาจหน้าที่ของศาลธรรมดาที่รับคำร้อง กับอำนาจหน้าที่ของศาลฎีกา ในอันนี้น่าจะแบ่งออกเป็นสองวรรค ไม่ควรจะเป็นวรรคเดียว หรือไม่อย่างนั้นก็แบ่งเป็น ๒ มาตรา เพราะว่าอำนาจหน้าที่ศาลธรรมดากับอำนาจหน้าที่ศาลฎีกาซึ่งจะวินิจฉัยชี้ขาดนั้นต่างกัน ผมขอกราบเรียนท่านด้วยความหวังดีครับ

นายสนานท์ สายสว่าง : ท่านประธานที่เคารพ กฎหมายฉบับนี้ถือว่าเป็นกฎหมายสำคัญ แล้วไม่มีปัญหาที่สภาจะไม่รับ แต่ที่อภิปรายก็เพื่อฝากข้อสังเกตแก่รัฐบาลหรือคณะกรรมการพิจารณา ปัญหาเลือกตั้งมี ๓ ระยะ ระยะแรกคือก่อนการเลือกตั้ง เราจะมี การควบคุมหรือไม่ในการโฆษณา โดยข้อเท็จจริงแล้วผู้สมัครรับเลือกตั้งมุ่งอย่างเดียวยากจะได้เป็นผู้แทน การโฆษณานั้นบางที่ไม่ถูกต้อง เหยียดพิฆไปโรยแก่ประชาชน ผู้แทนนี้คล้าย ๆ เทวดาทำอะไรได้หมด ถ้าได้เป็นผู้แทน รับปากทุกอย่างหมด ไปรับปากเสนอตัวทำโน่นทำนี่ นี่เป็นภัยอย่างยิ่ง และผลที่สุดทำไม่ได้ประชาชนก็บอกว่าผู้แทนโกหกทั้งนั้นก็ครั้ง ๆ รับปากแล้วก็ทำไม่ได้ ก็เมื่อหน้าต่อการเลือกตั้ง อย่างนี้ขอฝากไว้ว่าควรจะควบคุมหรือไม่ การโฆษณา นอกเหนือจากหน้าที่ หน้าที่ในสภาเมื่อพิจารณากฎหมายเขาไม่พูดเลย แต่ลักษณะอย่างเดียว

ที่เอายาพิษไปโรยแก่ประชาชนในสิ่งที่เห็นว่าประชาชนจะชอบเห็นว่า ตัวอย่างง่ายๆ ให้ได้เป็นผู้แทนเถอะจะให้ทำน้ำตาลเมาได้ทุกบ้านเรื่องอะไรจะไปทำมันตาลขึ้นกับนาของเรา เราไปเองตงมาเองแล้วมาใส่มะเกลือเอง เรื่องอะไรรัฐบาลจะมาจับ ให้ได้เป็นผู้แทนเถอะ อ้าวจะให้ลื้อทำน้ำตาลเมาได้ฟรี นี่ตัวอย่างอย่างนี้ชัดต่าง ๆ นานา

อีกเรื่องหนึ่งคือว่าในวันเลือกตั้งเราจะทำอย่างไรให้ประชาชนมาเลือกตั้ง อย่างท่านผู้มีเกียรติกล่าวเมื่อกี้ขอประทานโทษขอเอ่ยนามคุณชนะ ผู้สมัครทุกคนต้องเอาเงินไปวางค่าเรือหางยาว ค่ามอเตอร์ไซค์ เพื่อจะพ่วงคนมา ค่ารถสองล้อก็ดี รถสองแถวก็ดี เพื่อชนคนมาลงคะแนนให้ตัว นี่รัฐน่าจะส่งเสริมครับ รัฐควรจัดบริการให้ หรือมิฉะนั้นก็จ่ายเงินให้แก่ผู้มาลงคะแนนใครมาลงคะแนนจ่ายไปเลย ๑๐ บาท เห็นรับไปเลย เขามาแสดงตัวลงคะแนนก็จ่ายไปเลยเป็นค่าพาหนะของเขา แต่ห้ามไม่ให้ยานพาหนะมานี้ไม่มีทางครับ ไม่มีทาง เขาต้องจัดแน่ๆ อย่างมอเตอร์ไซค์อย่างนี้รับมาลงแล้วก็ส่งกลับไปรับมาอีกเป็นหมู่บ้านๆ แล้วก็จ้างกันวันหนึ่ง ๑๐๐-๒๐๐ บาท เพราะฉะนั้นต้องรีบไปวางมัดจำไว้ก่อนว่าใครจะไปจ้างพวกใคร

ข้อสำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือว่าหลังจากเลือกตั้งต้องพยายามทำให้มีการฟ้องร้องคัดค้านให้น้อยที่สุด มิฉะนั้นหาเรื่องฟ้องกันเพื่อไกลเกลียดข้อสั๊กหมิ่นสองหมิ่นบาทแล้วจะถอนฟ้องให้ อันนี้ควรจะหาวิธีควบคุมว่าเลือกตั้งบริสุทธิ์ยุติธรรมแล้วก็ไม่ควรจะมีการคัดค้านกันมากมาย ที่นี้ประการสำคัญก็คือว่าไม่ว่าเลือกตั้งครั้งใดรัฐบาลที่ดำเนินการอยู่ทุกรัฐบาลเป็นรัฐบาลที่ถูกตำมากที่สุด ข้าราชการไม่ว่าตำรวจ พลเรือนต้องถูกตำมากที่สุดในการที่จะหาเสียง เขาเข้าใจว่าผู้แทนต้องเป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับรัฐบาลฝ่ายตรงกันข้ามกับข้าราชการ ถ้าข้าราชการได้มากเท่าไรคนนั้นเก่ง ทำอย่างไรถึงจะควบคุมอันนี้ได้ ขอฝากไว้ด้วย

ที่นี้อีกประการหนึ่งผู้มีสิทธิซึ่งเขาออกจากหน่วยปกติ เช่นทหาร ตำรวจ อส. เขามีหน่วยปกติอยู่ในกรุงเทพฯ สมมติว่าอย่างนั้น แล้วเมื่อถูกเกณฑ์มาเขาก็ย้ายสำมะโนครัวเข้ามาในหน่วยที่ตั้ง แต่ในขณะที่เขาออกปฏิบัติหน้าที่ไปอยู่เขาคือบ้าง ไปอยู่เพชรบูรณ์บ้าง ไป

อยู่ที่อื่นบ้าง ทีละ ๖ เดือนหมุนเวียนกลับมา บังเลิญในระยะนั้นมีการเลือกตั้ง ทำอย่างไร เขาจึงจะมีสิทธิใช้สิทธิเลือกตั้งของเขาได้แม้จะไม่ใช้หน่วยที่ตั้งก็ให้ใช้ในหน่วยที่เขาไปปฏิบัติหน้าที่อยู่ ถ้าเราไม่หาทางให้สิทธิเขาแล้ว เขาก็เสียเปรียบ ฉะนั้นก็อยากจะฝากท่านรัฐมนตรีว่าควรจะหาทางให้เขาใช้สิทธิโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่นผู้บังคับบัญชาชั้นสามัญกว่าคน ๑-๑๐๐ คนนี้เวลานี้ปฏิบัติอยู่ในเขตนั้น ก็ควรจะไปเติมชื่อในเขตนั้นให้เขาใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตที่ไปปฏิบัติหน้าที่อยู่ สิ่งเหล่านี้เป็นการที่เราจะต้องช่วยกัน สำคัญที่สุดก็คือว่าในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้นรัฐบาลต้องโฆษณาให้ประชาชนเข้าใจว่าผู้แทนราษฎรมีหน้าที่อย่างไร ไม่ใช่มีหน้าที่จะไปสร้างวัด สร้างถนน เอาลูกเข้าโรงเรียนอะไรต่าง ๆ ซึ่งเป็นการนอกเหนือจากหน้าที่ และหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งก็คือมาจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศชาติ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในชนบทไม่ได้ทราบ ทราบว่าผู้แทนคือตัวแทนของฉันทัน มีธุระอะไรจะต้องจัดการให้ฉันทัน ทะเลาะกับหน่วยงานไหนที่ไม่เป็นธรรมจะต้องไปเล่นงานให้ฉันทัน มีเรื่องอะไรต้องไปประกันให้ฉันทัน สิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะที่พยายามจะทำนอกเหนือในทางที่ไม่ถูก แล้วผลที่สุดผลร้ายก็ตกอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย กระทบอยากจะกราบเรียนฝากข้อสังเกตหลักใหญ่ ๆ แต่กระผมตั้งใจที่ว่าเมืองไทยต้องเป็นของคนไทย การปกครองในระบอบที่มีอำนาจปกครองเป็นของคนไทย แต่ถ้าใครบังเอิญมาเป็นลูกคนต่างด้าวเกิดในเมืองไทยก็ไม่ควรจะต้องตัดสิทธิเขา แต่สิทธิของเขาควรจะมีเงื่อนไขพอสมควรแสดงออกซึ่งรักประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามการที่กำหนดค่าใช้จ่ายก็จะต้องควบคุมไม่ได้ก็ยิ่งดีกว่าที่เราไม่กำหนดเสียเลย อย่างน้อยก็จะได้เป็นข้ออ้างของผู้สมัครว่าไม่ได้หรือหลีกเลี่ยงตามกฎหมายไม่ได้มีความผิด ผิดทั้งผู้สมัครผิดทั้งผู้เลี้ยงก็จะเป็นข้ออ้างให้น้อยลง

อีกประการหนึ่ง กระผมอยากจะฝากข้อสังเกตไว้ว่า วันเลือกตั้งไม่ควรจะจำหน่ายสุราเลยทั่วประเทศ ทำให้ประหยัดการใช้จ่ายอย่างมากในเขตปริมณฑล ๓๐ เมตร เขาก็ไม่เลี้ยงที่นั่น เขาก็ไปเลี้ยงที่อื่นเลี้ยงบ้านใครก็ได้ วันหนึ่งในการเลือกตั้งต้องใช้เงินคนละหลายหมื่นบาทผู้สมัครในการที่จะจัดเลี้ยงก่อนที่คนจะไปลงคะแนน หากว่าเราห้ามเสียเลย สุราก็จะมาไม่ให้อาหารในวันนั้นตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๘.๐๐ นาฬิกา ความวุ่นวายก็น้อย

ลง การทะเลาะวิวาทก็น้อยลง การที่จะข่มขู่ให้ไปลงคะแนนก็น้อยลง และก็ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ให้ง่ายมากยิ่งขึ้นด้วย แต่ที่กำหนดไว้ในเขตเลือกตั้งนั้นเพียง ๓๐ เมตร ตามพระราชกฤษฎีกาก็ดี ตามกฎหมายก็ดี ก็ยังได้ผลครับ แต่อยากจะทำให้ได้ผลยิ่งกว่านี้

อีกประการหนึ่ง หนี้ไม่พันครีบในการที่จะไปฉายหนังรวมคนอะไรต่ออะไรต่าง ๆ เหล่านี้หมดเปลืองมากเหลือเกินครับ บางคนต้องมีหนังถึง ๓ จอ แล้วคืนหนึ่งต้องวิ่งรอกพูดถึง ๓ ที่ ๔ ที่แล้วหนังนั้นก็ต้องไปเช่าเขามา เครื่องฉายก็ไปเช่าเขามา หมดเปลืองมากครับ ฉะนั้นรัฐบาลควรจะต้องจัดที่หน่วยหนึ่งหน่วยใดซึ่งแต่ละอำเภอก็มีเครื่องขยายเสียง จัดเวทีขึ้นแล้วเชิญผู้สมัครไปแถลงนโยบายว่าฉันมีแนวความคิดอย่างนั้น ๆ มารับใช้ แล้วฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายอำเภอ ฝ่ายจังหวัดก็เป่าร้องให้ประชาชนมาฟังในการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะแถลงนโยบายแนวความคิดที่จะรับใช้ประเทศชาติ อย่างนี้ก็ยิ่งช่วยได้อีกมาก ไม่จำเป็นจะต้องไปฉายหนัง แล้วฉายหนังก็ต้องมีเรื่องกัน มีโกหกกัน มีหลอกลวงกัน มีใบปลิวเถื่อนไปบอกวันนี้นายสาหนนท์จะมาฉายหนังที่ตำบลนี้ให้พี่น้องมาดูนะ นายสาหนนท์ไม่รู้เรื่องเลย พี่น้องมากันแน่น หนังไม่มีไป พอหนังไม่มีไปเท่านั้นก็โกหกแล้ว เห็นหรือไม่ล่ะว่าจะมาฉาย แล้วไม่มาฉาย ลู่ของอ้าวไม่ได้ อ้าวจะไปตามมาเดี๋ยวนี้นายแดงมาฉายเลย เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการแตกแยก และเป็นวิธีการซึ่งไม่ถูกต้อง และวิธีการที่ทำให้การเลือกตั้งนั้นมัวหมอง กระผมก็อยากจะฝากฝ่ายดำเนินการ

ที่นี้ถ้าหากจะเขียนไว้ได้หรือไม่ครับ เราบังคับว่าพรรคการเมืองใดก็ตาม ผู้สมัครคนใดก็ตามต้องตั้งตัวแทนไปสังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้ง ถ้าเห็นไม่ดีไม่งามให้คัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อจะได้ดำเนินการ ไม่ว่าจะอะไรต่ออะไร แต่ถ้าไม่คัดค้านหรือสละสิทธิ ไม่ตั้งตัวแทนไปควบคุมหน่วยเลือกตั้งแล้วเมื่อปิดหีบเลือกตั้งถูกต้องถือว่าการกระทำในการเลือกตั้งหน่วยนั้นชอบด้วยกฎหมาย จะมาคัดค้านที่หลังไม่ได้ อย่างนี้จะตัดความวุ่นวายหลังจากการเลือกตั้งไปมากทีเดียว คดีนี้จะน้อย เมื่อเปิดสิทธิให้เขาไปควบคุมแล้วเขาก็ควรจะใช้อิทธิพลนั้น ถ้าเขาไม่ใช้ก็ควรจะตัดสิทธิ ไม่ให้มาฟ้องร้องได้ เพราะเปิดให้ตัวแทนมาคุมแล้ว

LIRT

ให้คัดค้านแล้ว ก็ไม่คัดค้าน ก็ถือว่าชอบแล้ว ดีกว่าไปทิ้งไว้ลอยๆ ในการที่เราเขียนบัญญัติแล้วไม่เกิดผลบังคับ กระผมก็อยากจะฝากคณะกรรมการที่จะพิจารณาและรัฐบาลด้วย

กระผมขอฝากข้อสำคัญอีกข้อหนึ่งก็คือว่าตำรวจ ทหาร อส. ที่ไปปฏิบัตินอกหน่วยขอให้หาวิธีการให้เขาใช้สิทธิเลือกตั้งให้ได้ เพราะว่าเขานั่นกันมากกว่าเขาเสียสิทธิ จะไปใช้หน่วยเดิมบ้านเดิมหรือจะใช้หน่วยที่เขาไปตั้งอยู่ก็ได้ ก็ขอประทานกราบฝากข้อสังเกตไว้ด้วยครับ

นายกันต์ธีร์ สุขมงคล: ขอขอบคุณครับท่านประธานที่เคารพ กระผมจะไม่ขอกล่าวในรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเลือกตั้งเป็นอย่างไร เพราะกระผมยอมรับว่าไม่มีความชัดเจน ไม่เหมือนกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติซึ่งเพิ่งนั่งไปเมื่อกี้ ท่านได้ผ่านการเลือกตั้งมาหลายครั้งอย่างโชกโชน ท่านก็รู้ปัญหาต่างๆ มีอยู่อย่างไร กระผมไม่มีเลย เพราะฉะนั้นกระผมจึงจะจำกัดคำอภิปรายของกระผมในหลักการใหญ่ๆ

ประการแรกก็คือว่า วิธีการที่เขียนไว้ในร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งนี้ ก่อนอื่นกระผมอยากจะขอขอบคุณทางรัฐบาลและโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ที่ท่านได้กระทำการอันเป็นมหัศจรรย์จริง ๆ รัฐธรรมนูญเพิ่งผ่านไปเมื่อวันจันทร์ ๓ วันท่านมีร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งมาให้พิจารณาแล้ว และก็ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่เราจะต้องยอมรับกันอย่างหนึ่งว่าทางสภานิติบัญญัติแห่งชาติเราไม่ได้ช่วยทางรัฐบาลเลย เพราะเหตุใด เพราะเหตุว่าเราร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมา เราไปเขียนวิธีการเลือกตั้งไว้ในรัฐธรรมนูญเสียละเอียด อันนี้แหละครับที่ทำให้ทางฝ่ายปกครองร่างกฎหมายยังไม่ได้ ต้องรอรัฐธรรมนูญ แล้วทีนี้เมื่อเราเขียนไปละเอียดแล้ว เราแก้กัน คณะกรรมการร่างมาอย่างหนึ่งแล้วคณะกรรมการแปรญัตติก็แก้ไปอีกอย่างหนึ่ง ทีนี้เจ้าหน้าที่ที่เตรียมร่างกฎหมายเลือกตั้งนี้ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร คอยแต่ฟังดูว่าจะเอาอย่างไรกัน ทีนี้เมื่อเป็นรัฐธรรมนูญออกไปแล้ว เราก็มีเกี่ยวกับสิทธิหรือการออกเสียงเลือกตั้งในบททั่วไปมีอยู่อย่างหนึ่งเสร็จแล้วไปในบทเฉพาะกาลคนละเรื่องเลย คนละวิธีเลย อย่างนี้ไม่ได้ช่วยทางเจ้าหน้าที่ซึ่ง

จะจัดร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งมาให้เราเลย เพราะฉะนั้นกระผมจึงเห็นว่าทางรัฐบาลทำได้มหัศจรรย์จริงๆ ที่เสนอขึ้นมาได้ภายในเวลา ๓ วันอย่างนี้ แต่กระผมก็เห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ขอประทานโทษต้องกล่าวนามคือท่านไพโรจน์ ชัยนาม ที่ท่านบอกว่าเราได้รับร่างพระราชบัญญัติเพียงวันเดียว ซึ่งก็เป็นความจริง ทางรัฐบาลท่านก็พยายามจะให้เร็วแล้วท่านก็อยากจะให้เรื่องนี้ออกไปเร็ว ๆ เพราะเหตุว่ามีจุดประสงค์อย่างเดียวว่าจะให้มีการเลือกตั้งให้ได้ภายในเดือนเมษายนก็ต้องรีบ ๆ ทำกัน ที่นี้พวกเราที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ไม่มีเวลาจะอ่าน กระผมมาอ่านเมื่อคืนนี้เมื่อเช้านี้ก็ตื่นมาตีสองตีสามนั่งอ่านดู แต่กระนั้นก็ตามขอรับว่ายังไม่สามารถดูในรายละเอียดว่าจะขัดกันอย่างไรหรือไม่ อะไรต่าง ๆ เหล่านี้

ที่นี้ข้อที่กระผมอยากจะขอประทานกราบเรียนถามโดยผ่านทางท่านประธานสภาไปยังรัฐบาลว่า ในการร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งนี้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญไปกำหนดวิธีการ ๒ อย่างคือ อย่างถาวรเป็นอย่างหนึ่ง แล้วบทเฉพาะกาลเป็นอีกอย่างหนึ่ง ที่นี้ในการที่จะเขียนกฎหมายเลือกตั้งได้มีการพิจารณากันหรือไม่ว่าเฉพาะการเลือกตั้งคราวหน้าเราจะเอาเฉพาะเท่าที่เขากำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล กระผมเห็นร่างที่ออกมานี้ก็กลายเป็นว่ามีตามแบบรัฐธรรมนูญ มีบทถาวรบทหนึ่งแล้วก็มีบทเฉพาะกาล แล้วบทเฉพาะกาลบอกยกเว้นไม่ให้นำมาใช้มาตราไหนมาตรานี้ อ่านแล้วก็เวียนกันไปหมดครับคือไม่รู้ว่าจะอันไหนต่ออันไหนอะไรต่ออะไรนี้ คือกระผมนึกว่ามีวิธีทำได้อย่างหนึ่งคือรัฐธรรมนูญไปกำหนดว่าการเลือกตั้งคราวต่อไปจะต้องเป็นไปตามบทเฉพาะกาล เราก็เขียนเฉพาะบทเฉพาะกาล ที่นี้บทถาวรจะเป็นอย่างไร ก็รอเพราะมีเวลามากมาย สภาผู้แทนราษฎรที่จะเลือกตั้งเข้ามาเขาก็อาจจะมีความประสงค์ของเขา เราไปเขียนทำไม่บทถาวร เพราะบทถาวรที่เราเขียนนี้กระผมก็ไม่แน่ใจว่าเราจะได้ออกมาใช้หรือไม่ แต่ว่าที่จะใช้จริงๆ กับบทเฉพาะกาลเท่านั้นที่จะใช้ เมื่อผู้แทนราษฎรที่เลือกตั้งเข้ามาแล้วเขาอาจจะเปลี่ยนก็ได้ กระผมอยากจะเลยไปว่าเขาอาจจะเปลี่ยนรัฐธรรมนูญก็ได้ ใคร ๆ ก็บอกแล้วว่ารัฐธรรมนูญนี้แก้ไขได้ออกไปก่อนขอให้ออกไปก่อนเถอะแล้วไปแก้ไขเอา เมื่อแก้ไขก็เปลี่ยนหลักการการเลือกตั้ง บทถาวรที่เราอุตส่าห์นั่งเขียนหลาย ๆ มาตรา ก็

ไม่มีโอกาสจะได้ใช้เสีย เพราะฉะนั้นกระผมจึงอยากจะขอทราบเรียนถามว่า ได้มีการพิจารณาหรือไม่ แทนที่จะไปเขียนให้มากมายอะไรอย่างนี้ เขียนเฉพาะเลือกตั้งคราวหน้านั้นเท่านั้นว่าจะเอาอย่างไร แล้วส่วนบทถาวรจะเป็นอย่างไรก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เปรอบที่หลังก็ได้ข้อ ๑ อีกข้อหนึ่งซึ่งกระผมอ่านดูแล้วก็รู้สึกที่เราไปมีหมวดเฉพาะขึ้นหมวดหนึ่งเรียกว่าหมวดบทกำหนดโทษ จริงอยู่ครับท่านประธานสภา กระผมได้เห็นแล้วได้สังเกตตลอดมาว่ากฎหมายของเราจะมีอย่างนี้ เรามีบทอะไรต่ออะไรมากมาย เสร็จแล้วก็ขึ้นหมวดลงโทษ ที่นี้หมวดลงโทษไปอ้างว่ามาตรานั้นเป็นอย่างนั้นลงโทษเท่านี้ มาตรานี้ คนก็เวียนกันไปหมด แล้วอย่างท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเมื่อคืนนี้ท่านหนึ่งได้กล่าวถึงว่าในหมวดบทกำหนดโทษ มาตรา ๘๔ ไปอ้างถึงมาตรา ๒๕ ที่นี้มาตรา ๘๔ ว่าถึงพรรคการเมืองใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๕ นั้นห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิเข้ารับเลือกตั้ง แต่ยังเข้ารับเลือกตั้ง นี้ครับมาเขียนอ้างกันไปอ้างกันมาอย่างนี้ก็ต้องมีเป็นของธรรมดา แม้เราจะได้พยายามดูกันอย่างไร ๆ ก็ยังหนีไปไม่พ้น อาจจะต้องมีการคลาดเคลื่อนอะไรต่ออะไรบ้าง กระผมจึงสงสัยเหลือเกินว่าในวิธีการร่างกฎหมายของเราเมื่อเรากำหนดแล้วบอกว่าห้ามมิให้ทำอย่างโน้นอย่างนี้ แล้วในมาตราเดียวกันเราจะกำหนดโทษไปเสียเลยไม่ได้หรือครับ แล้วจะทำให้กฎหมายสิ้นไปเป็นกอง ถ้าอย่างนั้นแล้วบทลงโทษจะอยู่มาตราไหนห้ามอย่างไรก็กำหนดโทษไปเลย อย่างในกฎหมายอาญาก็มีอย่างนั้น ที่นี้ถ้าหากทำอย่างนั้นแล้ว ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็จะมามีมาตราน้อยไปถึง ๒๗ มาตรา แล้ว ๒๗ มาตราให้อ้างมาตราโน้นมาตรานี้ซึ่งบางทีก็อ้างผิดอ้างถูกอะไรต่ออะไรอย่างนี้

ที่นี้สำหรับในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งหรือในการที่จะเป็นผู้แทนนี้ กระผมมีข้อเดียวที่อยากจะทราบเรียนถามทางท่านประธานสภาไปยังรัฐบาลว่า จริงอยู่กระผมก็เห็นด้วยกับที่ทางรัฐบาลได้พยายามจะหามาตรการต่าง ๆ เพื่อจะให้ราษฎรได้ผู้แทนที่มีความรู้มีความสามารถเป็นคนดีจริง ๆ ขึ้นมา อันนี้ก็เป็นของธรรมดา กระผมก็ขอสรรเสริญด้วย ที่นี้ที่กระผมอยากจะทราบเรียนถามว่า ได้มีการพิจารณาบ้างหรือไม่ว่าในการที่จะให้ราษฎรเลือกตั้งผู้แทนเข้ามาให้ได้ผู้แทนซึ่งเป็นผู้แทนของเสียงข้างมากในเขตนั้น อันนี้กระผมถือ

ว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเท่าที่เราเขียนมานี้จะเป็นมาตราใดก็ตาม มาตรา ๗๕ หรือว่ามาตราต่อไปในบทเฉพาะกาลก็ตาม กระผมเห็นว่าเราจะถือหลักเสียงข้างมากเฉยๆ เสียงข้างมากเฉยๆ นี้ละครับผลก็เป็นผู้แทนราษฎรที่จะเข้ามานั่งนั้นความจริงแทนเสียงข้างน้อยนิดเดียวอาจจะสัก ๒๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วอีก ๘๐ เปอร์เซ็นต์ไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน อันนี้ที่กระผมอยากจะขอกราบเรียนถามรัฐบาลว่าได้คิดกันหรือไม่ว่าควรจะมีมาตรการใดบ้างที่จะช่วยให้ผู้แทนราษฎรที่จะเข้ามานั่งในสภามาด้วยความภูมิใจของตัวว่าตัวได้เป็นผู้แทนของเสียงข้างมากในเขตของเขาไม่ใช่เสียงข้างน้อยของเขตของเขา ขอบพระคุณครับ

นายบรรหาร ศิลปอาชา : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ กระผมได้พิจารณากฎหมายเลือกตั้งที่รัฐบาลได้เสนอมานี้ ถ้าหากว่าจะได้ตรวจกันดูแล้วก็คงเป็นการคัดเอามาจากกฎหมายการเลือกตั้งปี ๒๕๑๑ เกือบแทบทั้งสิ้นโดยไม่ได้มีการใช้กฎหมายเลือกตั้งของปี ๒๕๑๗ ซึ่งได้มีการแก้ไขปี ๒๕๑๑ กระผมมีปัญหายุ่งหลายมาตราที่เป็นดังที่กระผมเห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้มีเกียรติซึ่งนั่งลงเมื่อสักครู่ที่ว่ากฎหมายการเลือกตั้งนี้อ่านแล้ววิ่งไปงงมาเพราะพัวพันกันไปหมด ต้องใช้ระยะเวลาและความพินิจให้ดีถึงจะทราบว่าจะอะไรเป็นอะไร สิ่งที่กระผมมีปัญหาสงสัยอาทิเช่น ในมาตรา ๑๑ นั้น "เมื่อได้มีการประกาศระบุที่เลือกตั้งตามมาตรา ๓๗ วรรคสองแล้วห้ามมิให้ผู้ใดทำสิ่งพิมพ์หรือว่าแผ่นประกาศหรือสิ่งอื่นมาโฆษณาหาเสียงในที่เลือกตั้ง" ซึ่งอันนี้กระผมคิดว่าเกินความกว้าง และก็ไม่น่าจำเป็นจะต้องระบุเอาไว้ เพราะถึงระบุเอาไว้ก็ไม่เกิดประโยชน์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๑๒ นั้น "ในวันเลือกตั้งห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหรือใช้เครื่องขยายเสียงหรือทำเสียงอื่นใดที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง" ถ้าหากว่าจะดูกฎหมายการเลือกตั้งปี ๒๕๑๑ แล้วเขาใช้คำว่า "แห่งที่เลือกตั้ง" ไม่ได้ใช้คำว่า "ในเขตเลือกตั้ง" ทีนี้ถ้าหากว่าในมาตรา ๑๒ ระบุไว้อย่างนี้แล้วกระผมคิดว่าจะต้องทั่วทั้งจังหวัด เพราะฉะนั้นเมื่อมีการระบุห้ามทั่วทั้งจังหวัดนั้นกระผมคิดว่าเป็นการไม่สมควร ควรที่จะกำหนดให้เหมือนในกฎหมายเลือกตั้ง ปี ๒๕๑๗ คือกำหนดในที่เลือกตั้งเอาเป็นเฉพาะในวันเลือกตั้ง อันนี้กระผมก็มีความเห็นอย่างนี้

LIRT

ส่วนมาตรา ๑๖ นั้น “ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นทั้งปวง มีหน้าที่ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม” คำว่า “ทางอ้อม” นี้ตีความได้หลายอย่าง มีการกลั่นแกล้งกันได้ บางกรณีอย่างเช่นเจ้าหน้าที่คนหนึ่งไม่ได้ช่วยเหลืออีกฝ่ายหนึ่งเลย แต่อาจจะพบบัตรสนเท่ห์บ้างหรือว่าพฤติกรรมบางอย่างก็ไม่ได้ตั้งใจ แต่ว่าอาจจะตีไปในทางอ้อมก็ได้ ซึ่งกระผมคิดว่าอันนี้ก็เป็นปัญหาซึ่งกระผมสงสัยในมาตรา ๑๖ นี้

กระผมขอข้ามไปถึงมาตรา ๓๐ ซึ่งกระผมใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า ตามมาตรา ๓๐ นั้นได้ระบุไว้ว่า “ผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้นจะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมดเกินกว่าค่าใช้จ่ายสูงสุดที่กำหนดไว้ไม่ได้” ที่นี้ค่าใช้จ่ายสูงสุดจะกำหนดไว้ กระทรวงมหาดไทยจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายใน ๑๕ วัน ซึ่งอันนี้กระผมไม่เห็นด้วยในการที่จะไปกำหนดอย่างนั้นควรที่จะกำหนดอัตราสูงสุดของการเลือกตั้งไว้ในกฎหมายการเลือกตั้งเลยเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งนั้นได้ทราบจำนวนเงินตั้งแต่ในขณะนั้นว่าจำนวนเงินที่ทางราชการจะกำหนดนั้นขึ้นสูงสุดเท่าไร เพราะระยะเวลาของการเลือกตั้งมีไม่มาก ถ้าหากว่ากระผมคาดการณ์ไม่ผิดก็คงจะมีการเลือกตั้งภายในเดือนเมษายน และกฎหมายการเลือกตั้งนี้ก็จะประกาศใช้ กระผมคิดว่าถ้าไปถึงช่วงนั้นแล้วประกาศวงเงินออกมา กระผมคิดว่าผู้สมัครบางคนไม่สามารถที่จะไปหาเงินหาทองมาใช้จ่ายในการเลือกตั้งได้ทัน ถ้าหากว่าเรากำหนดไว้ในนี้แล้ว กระผมคิดว่าบางคนเขาไม่มีเงินเขาก็อาจจะไปกู้เขามาก่อนก็ได้ ซึ่งอันนี้กระผมคิดว่าควรที่จะมีกำหนดไว้

ส่วนในมาตรา ๓๑ นั้น กระผมคิดว่าเท่าที่เขียนไว้ในนี้จะเป็นการทำกันยากเหลือเกินและปัญหาจะมีมากมายน่าจะยก อย่างอาทิเช่น กระผมสงสัยใน (๕) “การว่าจ้างหรือใช้แรงงานทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่ว่าจะกระทำในลักษณะมีค่าตอบแทนหรือไม่มีค่าตอบแทนก็ตาม” อันนี้จะโยงไปถึงการเป็นหัวคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ กระผมก็ไม่ทราบ เพราะว่าการว่าจ้างหรือการใช้แรงงาน การสมัครรับเลือกตั้งนั้นก็จะต้องมีหัวคะแนนในการช่วยหาเสียง ที่มีหัวคะแนนในการช่วยหาเสียง แล้วคำว่า “การใช้แรงงาน”

นี้กระผมก็ไม่ทราบว่าเป็นกรณีอย่างไร ถ้าเกิดผิดพลาดไปก็คิดคุก ๑ ปีถึง ๑๐ ปี อันนี้เป็นปัญหาที่สำคัญ กระผมอยากใคร่ขอฝากไว้ด้วยในมาตรา ๓๑ ซึ่งกระผมคิดว่าควรจะมีการแก้ไข

ในมาตรา ๓๒ นั้น ในการที่จะให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งยื่นค่าใช้จ่ายต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเก็บรักษาใบสำคัญไว้มีกำหนด ๖ เดือน ถ้าหากมีคนคัดค้านว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้เงินเกินกว่ากำหนด กระผมว่าประเด็นอันนี้จะเป็นประเด็นทำให้ฟ้องร้องกันยุ่งเลยเมื่อเลือกตั้งเสร็จแล้ว ผู้แทนราษฎรเข้ามากระผมว่าไม่ต้องทำอะไรละครับ คอยแก้คดีตาม ๆ กัน เพราะในขณะที่ไม่กำหนดค่าใช้จ่ายอย่างนี้ยังมีการฟ้องร้องกันมากมาย กองว่าโกงคะแนนเลือกตั้งอะไรบ้าง อะไรต่าง ๆ บ้าง ฉะนั้นยากครับในการที่กระทำให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๒ ซึ่งไปโยงกับมาตรา ๓๑

ในมาตรา ๓๓ ก็เช่นเดียวกัน กระผมใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า "ห้ามมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งใด ให้ ขอให้ รับว่าจะให้ทรัพย์สินผลประโยชน์ใดโดยทางตรงทางอ้อม" กระผมก็ไม่เข้าใจว่า "ทางอ้อม" นั้นคืออะไร "ภายในระยะเวลาสามเดือนก่อนวันเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง อาทิเช่นแก่สมาคม มูลนิธิ วัด โรงเรียน หรือสถานสงเคราะห์อื่นใด" และทำไมอย่างที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้กล่าวไปแล้ว เรื่องการจัดฉายภาพยนตร์ก็ดี การเอาละครมาเล่นก็ดีหรือการเอาลิเกมาเล่นก็ดี หรือจะเป็นล่าตัดกิติ ควรจะระบุไว้ในนี้เสียเลย ถ้าไม่บัญญัติแล้ว กระผมคิดว่าเป็นเรื่องที่ลำบาก แล้วการที่จะให้ประโยชน์หรือทรัพย์สินแก่วัดวาอารามต่าง ๆ นี้ กระผมว่าเป็นการยากในการควบคุม แล้วอาจจะมีการตกลงเป็นการภายใน ทางราชการก็คงไม่ทราบ เพราะฉะนั้นการบังคับในมาตรานี้ กระผมว่าเป็นเรื่องที่ลำบาก

ส่วนในมาตรา ๓๔ การหาเสียงเลือกตั้ง ต้องแจ้ง ไม่ว่าจะป็นเลือกตั้ง ณ ที่ใด ต้องแจ้งต่อนายอำเภอท้องที่นั้นทราบ เป็นเวลา ๔๘ ชั่วโมง อันนี้กระผมว่าทางปฏิบัติคงจะทำได้ ชั่วระยะเวลาหาเสียง กระผมไม่ทราบจะให้หาเสียงสักกี่วัน และก็จะต้องไปแจ้ง ๔๘ ชั่วโมงต่อ ๑ ท้องที่ กระผมคิดว่าคงจะกระทำได้ยากในวิธีปฏิบัติ การเขียนนั้นได้ แต่จะทำได้หรือไม่ยังไม่ทราบ

LIART

ส่วนในมาตรา ๓๕ ก็เช่นเดียวกัน เรื่องยานพาหนะ กระผมใคร่ขอทราบ กราบเรียนว่า กระผมว่าเรื่องนี้เขียนไปก็คงจะกระทำอะไรไม่ได้ในมาตรา ๓๕ นี้ เพราะวามตรา ๓๕ ได้ระบุไว้ว่า "ห้ามมิให้ผู้สมัครใดจัดยานพาหนะนำผู้เลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับจากที่เลือกตั้งโดยไม่ต้องเสียค่ายานพาหนะ" กระผมว่าเรื่องนี้ควบคุมยาก เพราะเหตุว่ายานพาหนะนั้นเวลานำผู้เลือกตั้งไปเลือกตั้ง เขาก็มีการบอกกันไว้ว่าค่ายานพาหนะเสียเรียบร้อยแล้ว จะไปทำอะไรได้ หรือแอบไปให้ตำรวจคนละ ๕ บาท ก็ทำอะไรไม่ได้ ก่อให้เกิดการไม่ดี เป็นการทุจริตหรือว่าให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ที่มีการสมยอมอะไรต่าง ๆ นี้ กระผมว่าเป็นการที่ท้าทายในมาตรานี้

อีกมาตราหนึ่งคือมาตรา ๔๒ กระผมก็ไม่เข้าใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๔๒ มีการกำหนดว่า ให้พรรคการเมืองนั้นส่งตัวแทนเข้าไปโดยจะต้องเสนอชื่อพรรคละไม่เกิน ๑ คนเพื่อเข้าไปตรวจดู ควบคุมการลงคะแนน

ที่นี้ในบทเฉพาะกาลก็มียกเว้นไว้ว่าไม่ใช่มาตรา ๔๒ ในเมื่อไม่ใช่มาตรา ๔๒ แล้วในการสมัครรับเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้นผู้สมัครเขาจะไปควบคุมได้อย่างไร เพราะการที่ทางราชการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของทางอำเภอ กิติ หรือเจ้าหน้าที่ที่เห็นว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมในละแวกนั้นให้เข้าไปเป็นกรรมการนับคะแนน ความไว้เนื้อเชื่อใจ กระผมว่าเป็นเรื่องที่ยากเพราะเท่าที่แล้วมากกระผมใคร่ขอทราบท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยท่านเคยสมัครรับเลือกตั้งมาแล้ว ท่านคงทราบดีว่าการซื้อหน่วยเป็นอย่างไร ท่านไม่มีทางป้องกัน กระผมรับรองได้ว่าอันนี้ป้องกันไม่ได้ ซื้อหน่วย หน่วยนี้ ๕,๐๐๐ บาท หน่วยนี้ ๑๐,๐๐๐ บาท ท่านป้องกันไม่ได้ กระผมกล้ารับรองได้ ประเด็นข้อนี้เป็นประเด็นที่สำคัญ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าให้ผู้แทนคนนั้นตั้งตัวแทนเข้าไปควบคุมในคูหาที่มีการลงคะแนนแล้ว กระผมคิดว่าจะเป็นกรทุจริตธรรม ถ้าหากว่าผู้แทนไม่สังกัดพรรคกระผมก็ไม่ทราบว่าจะตั้งตัวแทนหน่วยไหนเข้าไปควบคุม ถ้าหากว่ามีพรรคการเมือง กระผมก็ยังไม่ทราบว่าจะกฎหมายฉบับนี้ออกไปแล้ว จะมีพรรคการเมืองตามมาหรือเปล่า ถ้าไม่มีพรรคการเมืองก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าจะเอาใครไปควบคุม ที่จะควบคุมนี้กระผมก็ไม่มั่นใจว่าการโกงจะไม่มี

กลับจะโง่งกันได้สะดวกสบายเลย กระผมใคร่ขอประทานกราบเรียนเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไข ในชั้นกรรมาธิการสิ่งต่างๆ ที่กระผมได้กล่าวก็เป็นปัญหาเหมือนกัน เพราะว่าดูตามรัฐธรรมนูญ แล้วตั้งที่กระผมได้ประทานกราบเรียนไปแล้วว่าหลักการที่ทางรัฐบาลได้ชี้แจงว่าหลักการการ ร่างกฎหมายการเลือกตั้งนี้ก็มีหลักการอยู่ ๓ ข้อ คือ การควบคุมบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้องกำหนดอย่างไรที่จะไม่ให้ผู้รับสมัครนั้นมีการเอาวัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน และจะกำหนดอย่างไรที่จะให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการเลือกตั้งไม่เกิดการทุจริต และให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์ยุติธรรม แต่กระผมคิดว่าการที่จะกระทำใดๆ นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหลักการต่างๆ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ถึงแม้ว่าจะวางหลักเกณฑ์อย่างไรถ้าตัวบุคคลไม่ดีแล้ว กฎหมายให้ตัวอย่างไรก็ใช้ไม่เกิดผลประโยชน์ กระผมใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า กฎหมายการเลือกตั้งฉบับที่ได้ส่งเข้ามานี้เป็นการศึกษาทดลองเกือบจะแทบทุกมาตราในกฎหมายการเลือกตั้งของปี ๒๕๑๑ ถ้าหากเข้ากรรมาธิการแล้วขอฝากไว้ด้วยว่ามีผิดอยู่ตอนหนึ่ง เดี่ยวหลงไป ในมาตรา ๑๐ บรรทัดที่ ๒ ที่บอกว่า "มิให้นำมาตรา ๖ วรคสองมาใช้" อันนี้ "วรคสอง" ไม่มีนะครับ เพราะกฎหมายการเลือกตั้งปี ๒๕๑๑ เขามี ๒ วรค คือวรคแรกให้เลือกตั้งรวมเขต วรคสองเป็นการประกาศพระราชกฤษฎีกา กระผมใคร่ขอประทานกราบเรียนตัด "วรคสอง" ออกด้วย ถ้ากระผมเข้าใจไม่ผิด ฉะนั้นกระผมใคร่ขอเรียนว่า กฎหมายฉบับนี้ส่วนใหญ่ก็รู้สึกว่าจะสมบูรณ์ แต่อาจจะต้องไปแก้ไขในหลักการหลายอย่างและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๑๘ ที่ท่านสมาชิกได้ถามไปแล้ว ทางรัฐบาลก็ยังตอบไม่เคลียร์ (Clear) กระผมใคร่ขอประทานกราบเรียนเท่านั้น ขอบพระคุณครับ

นายชูวงศ์ ฉายะบุตร : ท่านประธานสภาที่เคารพ สำหรับร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฉบับนี้ กระผมคิดว่าทางรัฐบาลได้ร่างมาสมบูรณ์ที่สุดฉบับหนึ่ง มีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย โดยเฉพาะเกี่ยวกับการร่างตั้งแต่มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๑๑๕ ด้วยกัน จุดเด่นของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กระผมคิดว่าเป็นเรื่องที่รัฐบาลได้ตัดสินใจในหลายประการ

LIART

ประการที่ ๑ คือเรื่องการใช้บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดยให้คัดจากทะเบียนบ้าน ตามมาตรา ๒๖ ของกฎหมายฉบับนี้ แต่เดิมมานั้นกฎหมายการเลือกตั้งฉบับก่อนๆ ได้ใช้การคัดบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งจากทะเบียนบ้านซึ่งมีข้อบกพร่องมากมาย ประการเช่นนี้ก็เป็นการปฏิรูปการแก้ไขที่ทางรัฐบาลได้ตัดสินใจขึ้นมา

ประการที่ ๒ ที่กระผมคิดว่ารัฐบาลได้ตัดสินใจในขณะนี้คือเรื่องการที่ได้กำหนดค่าใช้จ่ายสูงสุดของผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง กระผมได้เปรียบเทียบบทบัญญัติต่างๆ ของค่าใช้จ่ายสูงสุดในเขตเลือกตั้งกับกฎหมายการเลือกตั้งของบางประเทศ อาทิเช่น ของสหรัฐอเมริกา จะเห็นว่าบทบัญญัติของเรานั้นมีรายละเอียดพอสมควร แล้วในบางกรณีก็ว่ากันว่าในต่างประเทศเสียด้วยซ้ำ แต่ที่รัฐบาลไม่ได้นำมาซึ่งกระผมคิดว่าน่าจะสำคัญ ที่ได้มีท่านสมาชิกบางท่านได้อภิปรายไปแล้วคือเรื่องการให้สิทธิแก่ผู้ไม่อยู่หรือแอบเซนต์โหวต (Absentee vote) หรือว่าการลงคะแนนทางไปรษณีย์โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ต่างประเทศ ซึ่งได้เคยมีการอภิปรายในสภานั้นมาแล้ว แต่อย่างไรก็ดีกฎหมายฉบับนี้เป็นเรื่องที่ต้องการความรวดเร็ว เพราะฉะนั้นเรื่องเหล่านี้อาจจะต้องใช้เวลาในการพิจารณา กระผมคิดว่าในโอกาสต่อไปคงจะได้มีการพิจารณาแก้ไข

จุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้อีกประการหนึ่งก็คือ การให้ใช้บัตรประจำตัวประชาชน ตามมาตรา ๕๕ กระผมคิดว่าได้มีการพูดการอภิปรายมาเป็นเวลานานเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้มีทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในประเทศไทย แต่ว่าไม่เป็นผลสำเร็จ ในต่างประเทศได้ใช้ทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนเกือบทุกประเทศด้วยกัน เพราะฉะนั้นการใช้บัตรประจำตัวในลักษณะเช่นนี้กระผมคิดว่าจะป็นวิธีหนึ่งซึ่งชี้แนวหรือเป็นฐานในการจะให้ผู้มีบัญชีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งต่อไปในอนาคต

อีกประการหนึ่งซึ่งเป็นจุดเด่นคือการให้ศาลฎีกาเข้ามามีส่วนในการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แต่เดิมมาเราใช้ศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งเป็นพื้นฐาน เพราะฉะนั้นประการเช่นนี้ก็ป็นประการที่กระผมคิดว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ได้รับความยุติธรรมโดยทั่วถึง

LIRT

อย่างไรก็ดีกระผมอยากจะกราบเรียนเป็นข้อสังเกตหลายๆ ประการ บางมาตราในกฎหมายใหม่ฉบับนี้ได้เป็นมาตราซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อาทิเช่น ตามมาตรา ๑๓ เรื่องจำหน่ายสุราในเขตเลือกตั้ง ถ้าหากว่าได้อ่านดูให้ดีจะเห็นได้ว่า ในมาตรา ๑๓ นั้นการจำหน่ายสุราในเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งนั้นถ้าเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้วก็หมายถึงทั่วทุกท้องที่ในเขตประเทศตั้งแต่เวลา .๐๐ นาฬิกาถึง ๒๔.๐๐ นาฬิกา กระผมจำได้ว่าในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้มีการอภิปรายกันถึงเรื่องระยะเวลาที่จะห้ามหรืองดจำหน่ายสุราในวันเลือกตั้งโดยกำหนดเวลา เกือบกันไว้เช่นเป็นต้นว่า ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา หรือ ๐๘.๐๐ นาฬิกาถึง ๒๒.๐๐ นาฬิกาอย่างนี้เป็นต้น ในกฎหมายฉบับนี้ทางรัฐบาลได้เปลี่ยนวันเวลาเลือกตั้งจาก ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๗.๐๐ นาฬิกามาเป็น ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา ซึ่งระยะเวลาจำหน่ายสุรานี้กระผมคิดว่าการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว กระผมได้มีโอกาสไปตรวจสอบดูเราไม่มีเจ้าหน้าที่ตรวจเพียงพอที่จะดำเนินการทำให้เป็นไปตามกฎหมายได้

สำหรับในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๕ ซึ่งท่านสมาชิกผู้มีเกียรติหลายท่านได้อภิปรายมาก คือเรื่องค่าใช้จ่ายสูงสุดของผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง กระผมคิดว่ากระทรวงมหาดไทยคงจะมีภาระอย่างมาก ที่กำหนดค่าใช้จ่ายสูงสุดว่าจะเป็นธรรมได้เพียงไร เรื่องการให้ทรัพย์สินที่ดี ในเรื่องการขออนุญาตนายอำเภอที่จะพูดปราศรัยตามมาตรา ๓๔ และเรื่องการใช้จ่ายพาหนะรับส่งสำหรับผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น กระผมคิดว่าการบัญญัติเช่นนี้ก็อาจจะเป็นการดีถ้าไม่มีกำหนดโทษ เพราะเมื่อมีการกำหนดโทษแล้ว การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นกระผมคิดว่ากระทำได้ลำบากมาก

กระผมก็อยากเรียนข้อสังเกตอีกประการหนึ่งก็คือว่าสำหรับการลงคะแนนซึ่งใช้เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา ตามกฎหมายใหม่นี้ตามมาตรา ๕๕ ได้กำหนดให้ผู้ลงคะแนนจะต้องใช้บัตรประจำตัวและกรรมการตรวจคะแนนจะต้องจดชื่อและสถานที่ออกบัตรของผู้ลงคะแนน ตามมาตรา ๕๕ ระยะเวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๐๐ นาฬิกานั้นเป็นเวลา ๗ ชั่วโมง หน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วยนั้นประมาณหน่วยละ ๑,๐๐๐ คนด้วยกัน กระผมไม่แน่ใจว่าระยะเวลา ๐๘.๐๐-๑๕.๐๐ นาฬิกา ๗ ชั่วโมงนั้นจะเพียงพอหรือไม่ เพราะปกติเส้นทาง

คมนาคมตามตำบลต่าง ๆ ระยะเวลาในการที่ให้ลงคะแนนนั้นก็เพื่ออำนวยความสะดวกต่อประชาชนให้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่ ความจริงถ้าหากจะเปลี่ยนเวลาเป็น ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา กระทบก็คิดว่าน่าจะเหมาะสม เพราะว่าในเดือนเมษายนซึ่งคงจะเป็นการเลือกตั้งทั่วไป นั้นเป็นหน้าแล้ง พระอาทิตย์ย่อมจะตกเลยเวลาปกติ

อีกประการหนึ่ง กระทบอยากกราบเรียนเป็นข้อสังเกตสำหรับคณะกรรมการที่จะพิจารณากฎหมายฉบับนี้ คือตามมาตรา ๕๗ นั้น ถ้าหากว่าผู้มีชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่ใด ก็ให้ไปลงในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเดิมซึ่งกระทบคิดว่าบัญชีเลือกตั้งซึ่งสมัยเลือกตั้งครั้งก่อนก็คงจะไม่มีหรือหายากลำบากมาก

อีกประการหนึ่ง ตามมาตรา ๗๖ การคัดค้านเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้นกระทบคิดว่ากำหนดระยะเวลาที่จะคัดค้านสำหรับบุคคลซึ่งโดยเฉพาะผู้ที่คัดค้านเกี่ยวกับผู้แทนหรือผู้สมัครที่จะต้องแสดงรายการค่าใช้จ่ายนั้น ปกติตามกฎหมายมาตรา ๓๒ ผู้แทนหรือผู้สมัครนั้นจะต้องแสดงค่าใช้จ่ายในระยะเวลา ๓ เดือน แต่ว่าการคัดค้านนั้นจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาเพียง ๓๐ วันเท่านั้น ซึ่งกระทบคิดว่าอย่างนี้เป็นไปไม่ได้

กระทบมีเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งที่ยากจะกราบเรียนเป็นข้อสังเกตก็สุดแท้แต่ว่ารัฐบาลจะพิจารณา คือมาตรา ๑๑๑ ในบทเฉพาะกาล ได้กำหนดเขตเลือกตั้งเลียนตามแบบปี พ.ศ. ๒๕๑๗ คือแบ่งเขตเป็นเขตละ ๓ คน ตามสถิติจำนวนประชากรในขณะนี้กระทบคิดว่าได้เพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐ กว่าล้านคนในช่วงนี้ ถ้าหากว่าเขตละ ๓ คนจะตกจำนวนราษฎรประมาณ ๔๕๐,๐๐๐ คน จังหวัดของประเทศไทยส่วนใหญ่จะมีผู้แทนประมาณ ๖ คนเป็นพื้นฐาน เพราะฉะนั้นในกรณีเช่นนี้ถ้าหากจะเปลี่ยนได้เช่นเป็นต้นว่าจะเปลี่ยนเป็นให้ผู้แทน ๖ คน ต่อ ๑ เขตเลือกตั้ง กระทบคิดว่าจะเป็นประโยชน์และจะเป็นการสะดวกอย่างยิ่งและเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ได้ออกไปแล้วให้มีการรวมเขตการเลือกตั้ง

กระทบอยากกราบเรียนเป็นข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง ซึ่งในกฎหมายการเลือกตั้งฉบับนี้ไม่ได้เขียนไว้และเป็นเรื่องที่มีการอภิปรายกันอย่างมากในระหว่างที่มีการพิจารณา

LIRT

รัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยเฉพาะข้าราชการประจำก็ดี พนักงานท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลอะไรต่างๆ ก็ดีนั้น การลาออกได้มีผู้ตีความในระหว่างการพิจารณา รัฐธรรมนูญว่า จะลาออกต่อเมื่อถึงวันเลือกตั้ง ซึ่งกระผมคิดว่าการลาออกนั้น ควรจะลาออกในวันที่ได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง อันนี้เป็นสำคัญ แต่กฎหมายการเลือกตั้งฉบับนี้ไม่ได้เขียนไว้และคงจะเป็นปัญหาในอนาคตต่อไป กระผมก็มีข้อสังเกต ขอกราบเรียนเพียงเท่านี้ครับ

นายกนก สามเสน วิล : ท่านประธานสภาที่เคารพ ดิฉัน กนก สามเสน วิล ดิฉัน ขอตั้งข้อสังเกตเพียง ๔-๕ ข้อดังต่อไปนี้

ข้อที่ ๑ มาตรา ๘ เขียนกำหนดไว้ว่า “นายจ้างทั้งปวงต้องให้ความสะดวกพอสมควรแก่ลูกจ้างในอันที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง” ดิฉันคิดว่าที่เขียนอย่างนี้ไม่พอ เพราะเท่าที่เป็นมาปรากฏว่าลูกจ้างบางคนมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นทางไกล จำเป็นจะต้องออกไปเลือกตั้ง แต่ว่าได้รับอนุญาตให้ลาไปเพียงไม่กี่ชั่วโมง เขาไม่อาจจะไปเลือกตั้งได้ เพราะฉะนั้นดิฉันคิดว่าในเมื่อรัฐบาลมีความประสงค์ที่จะส่งเสริมระบบประชาธิปไตยให้ทุกคนไปใช้สิทธิหน้าที่ของตนก็ควรที่จะต้องกำหนดไว้ให้ราษฎรเหล่านั้นไปใช้สิทธิของตนได้ ดิฉันอยากจะขอกราบเรียนต่อคณะกรรมการที่จะพิจารณาในเรื่องนี้ว่าน่าจะเขียนไว้ให้ชัดเจนให้ลูกจ้างสามารถที่จะไปเลือกตั้งได้ ส่วนจะเขียนถ้อยคำอย่างไรก็แล้วแต่คณะกรรมการ

ข้อที่ ๒ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ คือดิฉันคิดว่าการที่เราเขียนกำหนดไว้ว่า “บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว” ทั้งมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ นั้นจะเป็นผู้รับเลือกตั้งก็ดีหรือผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ดี ดิฉันคิดว่ามีช่องโหว่อย่างมาก เพราะเหตุว่าถ้ามารดาเป็นคนต่างด้าว เราจะยอมให้เขามีสิทธิเท่าเทียมกับคนไทยทั่วๆ ไปหรือ ดิฉันว่าในระยะนี้ซึ่งเรามีเหตุการณ์ที่เราเป็นห่วงในเรื่องความมั่นคงของชาตินั้น ดิฉันคิดว่าเราจำเป็นจะต้องพิจารณา จริ่งอยู่ อันนี้อาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญก็ได้ เพราะในรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ชัดว่า บุคคลซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ไม่ได้กำหนดคำว่า “มารดา” ลงไป ในความรูสึกของดิฉันนั้นดิฉันคิดว่าบุคคลที่อยู่ใกล้กับลูกมากที่สุดนั้นน่าจะเป็นมารดา การที่จะกล่อมเกล่าให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นอย่างไรอยู่

ที่มารดาไม่ได้อยู่ที่บิดา จะให้ชื่อสัตย์ชื่อตรง รักชาติไหนอยู่ที่มารดา เพราะฉะนั้นการที่เราเขียนไว้ว่า "บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว" เท่านั้นที่จำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติพิเศษอย่างนี้ ดิฉันจึงคิดว่ามีช่องโหว่อยู่ ใครจะขอกราบเรียนคณะกรรมการมาธิการที่จะพิจารณาได้พิจารณาในเรื่องนี้ด้วย

ที่นี้มีข้อสังเกตหนึ่งสำหรับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการมาธิการที่จะต้องแก้ไข คือมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ เขียนไว้ว่า "ห้ามมิให้ผู้ใดไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง" กับ "ห้ามมิให้ผู้ใดไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดเพื่อขัดขวาง" ดิฉันคิดว่าถ้อยคำนี้ตกไป น่าจะต้องมีคำเพิ่มเติมคืออ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจชัด

ข้อที่ ๓ มาตรา ๗๗ (๒) ที่เขียนไว้ว่า "ถ้าเห็นว่าการเลือกตั้งหรือการที่ผู้ใดได้รับการเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบหรือแม้มิชอบ แต่ไม่มีเหตุอันสมควรจะมีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น หรือเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใดที่ถูกคัดค้านในเขตเลือกตั้งนั้น ให้มีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านเสีย" ดิฉันคิดว่าการที่กำหนดไว้แบบนี้ ที่เขียนว่า "หรือแม้มิชอบ" ดิฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเพราะเหตุว่าถ้าคนเรากระทำการทุจริตไม่ว่าจะโดยเหตุใดสมควรให้คนนั้นเป็นผู้แทน เพราะว่าเขาทำไม่ชอบก็ควรจะต้องให้มีการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ให้คนที่กระทำมิชอบนั้นได้รับเลือกตั้งไม่ว่าจะมิชอบด้วยประการใด ดิฉันคิดว่าถ้าเขียนไว้เช่นนั้นแล้วเป็นการส่งเสริมให้คนกระทำการมิชอบ

ข้อที่ ๔ มาตรา ๑๑๒ เขียนไว้ในวรรคหนึ่ง บรรทัดสุดท้ายว่า "ในกรณีที่คะแนนมากที่สุดเท่ากัน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเท่ากันจับสลากกันว่าผู้ใดได้รับเลือกตั้งหรือไม่" ดิฉันคิดว่าอันนี้ก็อีกเรื่องหนึ่งซึ่งรู้สึกว่าจะปล่อยให้ดวงเป็นผู้ตัดสิน ดิฉันคิดว่าเรื่องที่จะให้การจับสลากเป็นการตัดสินนั้นดิฉันคิดว่าเป็นสิ่งที่เราควรจะเลิกได้แล้ว เราจะเห็นว่าแม้แต่กระทั่งการแข่งขันฟุตบอลของเอเชียนเกมส์เกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ได้คะแนนเท่ากัน เขายังต้องให้เล่นไปอีกครึ่งชั่วโมงเพื่อที่จะให้ตัดสินแน่ ๆ ว่าใครเป็นคนเก่งจริง ๆ ที่

นี่คนซึ่งจะเข้ามารับหน้าที่สำคัญโดยเป็นผู้แทนของราชนั้น เราไปบอกถ้าได้เท่ากันแล้ว ให้จับสลากก็คล้าย ๆ กับที่เราปล่อยให้ดวงเป็นผู้ตัดสิน ซึ่งอันนี้ดิฉันก็ไม่เห็นด้วย ดิฉันอยากจะทราบเรียนผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ ขอได้โปรดหาวิธีอื่นว่าจะแก้ไขอย่างไรถึงจะไม่ให้เป็นอย่างนี้

ข้อที่ ๕ มาตรา ๓๓ ขอประทานโทษเมื่อกั้นผ่านไป มาตรา ๓๓ คุณบรรหาร ขอประทานโทษเอ่ยนาม ท่านก็ได้กล่าวไว้ครั้งหนึ่งแล้ว เรื่องนี้ดิฉันก็พิจารณาเหมือนกันว่า "ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใด ให้ ขอให้ รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือสัญญาว่าจะให้หรือบริจาคเงินหรือสิ่งของเป็นการกุศลโดยตรงหรือทางอ้อมภายในระยะเวลาสามเดือนก่อนวันเลือกตั้ง" สำหรับปีนี้เรามีเวลา ๓ เดือนเท่านั้นที่จะถึงการเลือกตั้ง ก็แปลว่าต่อไปนี้ใครที่คิดจะไปเล่นการเมืองก็ห้ามมิให้ทำประโยชน์ใช้หรือไม่คะ ดิฉันรู้สึกว่าเป็นโดยเฉพาะเหตุการณ์บ้านเมืองของเรา ในขณะที่ราษฎรกำลังต้องการความช่วยเหลืออย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นเราจะไปห้ามคนเขาบอกไม่ให้เขาทำประโยชน์ ดิฉันก็คิดว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง คนถ้าจะทำประโยชน์แล้วก็ควรจะให้เขาทำ ส่วนเขาจะพิจารณาใช้วิจารณญาณอย่างไร ดิฉันคิดว่าเป็นที่น่าที่จะปล่อยให้สิทธิของผู้ที่จะเลือกตั้งเอง ว่าเขาควรที่จะเลือกคนเหล่านั้นหรือไม่ แต่ที่เราไปบอกไว้ว่าใครบังเลื่อมดิฉันนี้คิดอยากจะสมัครรับเลือกตั้งขึ้นมา งานของดิฉันก็เป็นงานที่ทำเพื่อการกุศลอยู่แล้ว ก็แปลว่าต่อไปนี้ดิฉันก็ทำประโยชน์อะไรไม่ได้ ต้องนั่งอยู่เฉย ๆ แล้วราษฎรเหล่านั้นจะทำอย่างไร ทนาก็ทน น้ำมันก็ขึ้นราคาค่าครองชีพก็สูงขึ้น แปลว่าต่อไปนี้ไม่ต้องทำอะไร นั่งเฉย ๆ ดิฉันคิดว่าที่เขียนไว้แบบนี้รู้สึกว่าจะเป็นโทษมากกว่าเป็นคุณ ก็ใครจะขอทราบเรียนต่อท่านประธานสภาเพื่อผ่านไปยังกรรมการที่จะได้รับแต่งตั้งต่อไปว่า ควรจะต้องคำนึงถึงในสิ่งเหล่านี้ด้วย จริงอยู่การเลือกตั้งที่ได้ผู้แทนบางคนไม่ค่อยจะดีเข้ามานั้นเราก็จำเป็นจะต้องมีมาตรการที่จะป้องกันเอาไว้ไม่ให้ได้ผู้แทนที่ไม่ค่อยจะดีขึ้นมาอีก แต่ถ้าเราป้องกันเสียจนเกินไปคล้าย ๆ กับว่าเป็นการที่จะไปคิดว่าผู้ที่จะเลือกตั้งนั้นเขาไม่มีสมรรถภาพอะไรเสียเลย ดิฉันคิดว่าสิ่งเหล่านี้ควรจะให้อยู่ในวิจรรณญาณของผู้ที่จะเป็นผู้เลือกตั้งด้วย ขอบพระคุณค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ: ท่านสมาชิกพูดมาหลายท่านแล้ว ประเด็น
พลอ ๆ จะมีผู้ปิดอภิปรายเสียก่อนรัฐบาลจะไม่ได้แถลงชี้แจง เพราะฉะนั้นตอนนี้ขอให้รัฐบาล
รวบรวมชี้แจงเสียก่อน ที่มีท่านสมาชิกข้องใจอะไรอยู่หลายข้อ

นายดำริ น้อยมณี (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย): ท่านประธานที่เคารพ
กระผมจะขอทบทวนทั้งที่ค้างอยู่เมื่อกันี้ต้องขอประทานโทษไม่ได้ตอบ คือปัญหาของมาตรา
๑๘ กับที่ได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกหลายมาตรานี้ กระผมจะขอเรียงไปตามมาตรา

ในประเด็นแรกก็คือ ปัญหาเรื่องมาตรา ๑๘ ถ้าจะเรียนในหลักการก็คือ เราถือ
ชาตินิยมเป็นหลัก คือเราอยากจะทำให้ผู้ที่จบปริญญาตรีมาจากต่างประเทศ แต่ว่าพื้นฐานที่จะ
แสดงว่ามีความผูกพันกับประเทศไทยสักเท่าไรนั้นไม่มี จึงได้ถือหลักว่าเราควรจะต้องถือการศึกษา
หรือการที่จะได้การศึกษาเบื้องต้นในประเทศไทยเป็นหลัก จึงได้เขียนไว้เช่นนั้น ส่วนที่มาเติมลง
ไปในเงื่อนไขอีกกว่า จะต้องมียื่นข้ออื่น ๆ ดังต่อไปนี้ กระผมจำได้ว่ากระผมได้กราบเรียน
ไปแล้วในปัญหาเรื่องคุณสมบัติอื่น ๆ นั้นควรจะต้องถือหลักระยะเวลาอันแสดงออกมามีข้อเท็จจริง
สามารถที่จะแสดงออกว่าเป็นความผูกพันกับประเทศไทยเพียงใด ที่ตอบไปแล้วนั้นไปนึกถึง
ปัญหาอำนาจที่จะเพิ่มไปจากรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ กระผมจำได้ว่าได้เรียนไปแล้วก็เนื่องจากใน
รัฐธรรมนูญนั่นเอง ตามที่ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติท่านหนึ่งได้กล่าวอ้างถึงมาตราไปแล้วว่า นอกจาก
เงื่อนไขและคุณสมบัติอะไรต่าง ๆ ให้กำหนดไว้ในกฎหมายเลือกตั้งได้อีกประเด็นหนึ่ง กระผม
คิดว่าน่าจะไม่ใช่ขัดกับรัฐธรรมนูญ แต่ว่าเงื่อนไขที่จะแปรญัตติได้เพียงใดหรือไม่นั้นก็เข้าใจว่า
คงจะแปรญัตติได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักอันแรกนั้น กระผมก็คิดว่าผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็น
กรรมาธิการก็คงจะได้รับเอาไปพิจารณา

ที่นี้มาตรา ๘๔ เขียนไว้ "พรรคการเมืองใดให้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕" คืออันนี้
เมื่อพูดถึงพรรคการเมือง เหนือในคำนิยามนี้ไม่มี แต่ความเข้าใจที่ร่างมานั้น เมื่อพูดถึงพรรค
การเมืองก็หมายถึงเป็นนิติบุคคล ใครกรับบริหารงานแทนนิติบุคคล พรรคการเมืองนี้จะ
ต้องเป็นผู้รับผิดชอบตามมาตรา ๒๕ นั้นเอง

LIRT

อีกมาตราหนึ่งคือมาตรา ๗๗ ก็ได้เรียนชี้แจงแล้วว่าเรามอบความไว้วางใจหรือความยุติธรรมไว้แก่ศาลในการที่จะวินิจฉัยไปตามนั้น เพราะฉะนั้นปัญหาที่อาจจะมีการโต้แย้งกันอยู่เกี่ยวกับเรื่องโทษ การไม่ปฏิบัติหรือเป็นเหตุที่จะถูกคัดค้านการเลือกตั้งก็สับสนกันอยู่เหมือนกันความจริงเราถือว่าเป็นโทษทางอาญาแล้วควรจะมีหรือไม่ที่จะให้มีการเลือกตั้งใหม่เพราะดู ๆ แล้วขัดกันอยู่ตรงที่ว่าเมื่อเลือกตั้งมาแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ประกาศใครเป็นผู้แทนตั้งแต่วันประกาศผลการนับคะแนน ผู้นั้นต้องได้สมาชิกภาพอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการที่จะมาคัดค้านแล้วเกิดมาห้ามว่าในระหว่างสมัยประชุมหรืออะไรต่าง ๆ นี้ รู้สึกหมิ่นเหม่จะฟ้องไม่ได้ จะจับกุมไม่ได้ จะต้องมาขออนุญาตศาลกันอีก แต่อย่างไรก็ตามในเรื่องนี้กระผมคิดว่าโทษคัดค้านในทางแพ่งและกึ่งโทษที่จะสมมติว่าคราวนี้ไม่ทันเราต้องสันนิษฐานว่าคนนั้นเมื่อศาลยังไม่สั่งเขาก็ต้องเป็นบุคคลที่ได้สมาชิกภาพเป็นผู้แทนอยู่แล้วจนกว่าศาลสั่ง เมื่อศาลสั่งเราถึงจะไปตัดคุณสมบัติหรือการยกเลิกการเป็นสมาชิกผู้นั้นได้ กระผมคิดว่าโทษทางมารยาทในทางการเมืองหรือจะเรียกว่าอย่างไรดีก็แล้วแต่ การลงโทษที่ตัดสิทธิไม่ให้ใช้สิทธิในทางการเมือง ๕ ปี ๑๐ ปีอะไรต่าง ๆ นี้เรียกว่าโทษทางการเมืองควรจะได้มีอยู่เพื่อเป็นการเตือนการใช้สิทธิของเขาในอนาคตต่อไป เพราะฉะนั้นโทษตรงนี้กระผมก็อยากจะเสนอเป็นข้อสังเกตจากที่มีประสบการณ์อยู่ เพราะว่าโทษทางอาญาก็เป็นไปตามกฎหมายอาญา หรือว่าทางแพ่งก็เป็นไปตามกฎหมายแพ่ง ถ้าหากตามกฎหมายการเลือกตั้งตามที่เขียนบทกำหนดโทษไว้เราจะเอาเป็นโทษทางการเมืองหรือจะเอาเป็นโทษทางอื่นด้วย อันนี้ก็แล้วแต่ ในหลักการกระผมก็คิดว่าร่างไว้ให้เพื่อที่จะได้ประกอบการพิจารณาของท่าน

ที่นี้อีกมาตราหนึ่ง คือมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ นี้ก็สืบสอบอยู่นิดหน่อย กระผมขอเรียนชี้แจงอย่างนี้ คือแรกที่เดียวในบทรัฐธรรมนูญนั้นเราต้องการให้เลือกเป็นพรรค ในกฎหมายนี้ก็เลยเขียนว่าจะสนับสนุนการมีพรรคต่อไปในอนาคต แต่เผอิญการเลือกตั้งภายใน ๔ ปีนี้ยังจะไม่ใช้ระบบพรรคก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเลือกเป็นคณะ ไม่จำเป็นต้องไปตั้งพรรคที่นี้ก็เกิดมีปัญหว่าผู้ที่อยากจะตั้งพรรคขึ้นมาจะอย่างไร ใช้ได้หรือไม่ ครั้งจะไม่เขียนก็เป็นการตัดการใช้สิทธิในเรื่องระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในรัฐธรรมนูญเขียนไว้ในมาตราถ้ากระผม

LIART

จำไม่ผิดมืออยู่มาตราหนึ่ง ประมาณมาตรา ๓๐ เศษๆ ที่ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นพรรคเป็นอะไรต่างๆ ก็เขียนไว้แบบนี้ ก็จะดูว่ารัฐบาลนี้ไม่ให้หลักประกันว่าเขาจะตั้งพรรคของเขาได้เพียงใดหรือไม่ อย่างนี้เป็นต้น คือเหตุการณ์ที่ทำให้ทางกรรมในฐานที่เป็นประธานร่างนี้รู้สึกลำบากเหมือนกันเราก็เขียนไว้ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นอันนี้จะตอบปัญหาท่านสมาชิกผู้ที่มีเกียรติท่านหนึ่งว่า ทำไมเราไม่ไปเขียนเฉพาะในบทเฉพาะกาลเพื่อให้เร็ว ๆ ขึ้น ที่นี้เมื่อเขียนบทเฉพาะกาลจำนวนการเขียนมาตราวิธีการก็ต้องเขียนอย่างเก่า เพราะว่าในประกาศของคณะปฏิรูปฯ ไปเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมืองหรือเลิกกฎหมายการเลือกตั้งที่ใช้อยู่เลิกไปหมดเลย ถ้าเราจะนำอันนั้นมาใช้ คือถ้ายกเลิกเป็นบางมาตราเราก็ยังไม่หมดปัญหาในการที่เราจะไปอ้างหลัก แต่ประกาศของคณะปฏิรูปฯ ให้เลิกไปหมดเลยครับ อันนี้กระผมรู้สึกหนักใจเหมือนกันว่าเมื่อไม่เขียนทั้งหมดแล้วก็จะมายกเว้นหรือจะมาใช้บทเฉพาะกาลนี้ก็ยิ่งจะอ่านไม่เข้าใจใหญ่ กระผมก็ขอเรียนสารภาพว่า เป็นอย่างนั้นจริง ๆ ครับ เพราะว่าไปเขียนบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นบทเฉพาะกาลอย่างนั้นที่นี้ก็ขอเรียนว่า กรรมการตรวจคะแนนนี้เมื่อไม่เป็นพรรคก็เลยเขียนว่าตัวแทนหรือผู้แทนผู้สมัครนั่นเอง เพราะว่าสมัครในนามพรรคไม่มีแล้ว ในกฎหมายเขียนไว้ในนามพรรคทั้งนั้นให้ท่านเลือกเสนอสมัครเป็นคณะ เมื่อสมัครเป็นคณะพรรคก็ส่งตัวแทนในนามของพรรคได้ที่นี้มาเขียนว่าสมัครเป็นรายบุคคลไม่ต้องสังกัดพรรคก็ได้ และจะให้ไปมีทั้งตัวแทนพรรคด้วยและไม่มีทั้งผู้แทนตัวผู้สมัครด้วย ท่านโปรดคิดว่าในทางปฏิบัติจะเป็นไปได้อย่างไร อันนี้ก็เลยออกไปในทางสายกลางคือตัวแทนผู้สมัครนั่นเอง

ที่นี้ตามมาตรา ๑๑๑ ที่บอกว่าการแบ่งเขตไปถือหลักเอา ๓ คนนั้น ก็เนื่องจากว่าแรกทีเดียวในการร่างนี้ทางกรรมอยากทราบเรียนข้อเท็จจริงว่า พยายามร่างให้เป็นการแบ่งเขตหรือรวมเขตเอาแฝงเข้าไว้ พอต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญออกมาบอกว่าการเลือกตั้งรวมเขตหรือแบ่งเขตนี้ให้ไประบุไว้ในกฎหมายเลือกตั้งก็ให้กระทรวงมหาดไทยหรือผู้ร่างตัดสินใจว่าจะมีการรวมเขตหรือแบ่งเขต เราก็ตัดสินใจว่าเมื่อกฎหมาย และความเคยชินที่มีมาเป็นการแบ่งเขตและรวมเขตด้วย ถ้าผู้สมัคร ๓ คนเราก็ใช้รวมเขต ถ้ามากกว่า ๓ คนขึ้นไปเป็น ๔

คนเราก็ใช้แบ่งเป็น ๒ เขต เขตละ ๒ คน นี่ความเคยชินที่เป็นมาเราก็อยากจะถือหลักนั้นไปก่อน แต่อย่างไรก็ตามเมื่อกี้ท่านบอกว่าไปเขียนไว้ทำไม ก็รัฐธรรมนูญเขียนอย่างนั้น ท่านก็อาจจะแก้รัฐธรรมนูญได้ อย่างที่ตกลงไป เมื่อแก้รัฐธรรมนูญ ท่านก็แก้หลักการอันนี้ได้อีก เหมือนกันก็ไม่เห็นจะแปลกประหลาดอะไรที่ขึ้นอยู่กับทางสภา ทางรัฐบาลไม่ได้ขัดข้อง แต่เมื่อแม่บทเป็นอย่างนั้นเราก็เขียนตามอย่างนั้น นั่นเรื่องหนึ่ง จึงได้ถือว่าการแบ่งเขต ๓ คน ส่วนมากในการคำนวณ ประทานโทษ กระผมจำไม่ได้ว่าจำนวนผู้แทนสูงขึ้นมาเหมือนกัน แต่ยังไม่ได้ทราบเท่าเขตไหนมีพลเมืองเพิ่มขึ้นเท่าไร และจะมีผู้แทนเกิน ๓ คนหรือไม่ ที่สำรวจอยู่ก็คิดว่าในชั้นที่ดำเนินการตามกฎหมายนี้ ต่อไปก็คงจะทราบได้ไม่ช้านัก

ที่นี้มาอีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับมาตรา ๗๗ ที่ค้างอยู่อีกข้อหนึ่ง คือ (๒) ของมาตรา ๗๗ ที่เมื่อกี้กระผมเรียนไปในหลักการของมาตรา ๗๗ ว่าการเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นไปโดยชอบหรือมิชอบนี้ แต่ว่าไม่มีเหตุอันสมควรที่จะมีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ ถ้าอย่างนั้นแล้วก็อยู่ในดุลพินิจของศาล ทางกฎหมายก็เขียนให้เป็นแม่บทสำหรับศาลจะใช้ดุลพินิจ เพราะฉะนั้นเรามาได้เถียงในข้อเท็จจริงก็เป็นเรื่องที่ศาลจะสืบข้อเท็จจริง ไม่ใช่ทางฝ่ายบริหาร

ที่นี้มาถึงมาตราสุดท้ายที่กระผมจดไว้ มาตรา ๓๓ เป็นเรื่องข้อเท็จจริงรับความจริงในแม่บทเดิมนั้นเราเขียนไว้เหมือนกัน แต่ว่าไม่ควบคุมไปถึงการกุศลสาธารณะ คืออันนี้อยู่ในตัวเอง กระผมคิดว่าบรรดาผู้ที่เคยสมัคร ท่านจะเห็นว่าพอไปหาเสียงเท่านั้นแหละครับ บรรดาสมาคม มูลนิธิ วัด โรงเรียน กรรมการพัฒนาตำบล ลูกเสือชาวบ้าน อะไรต่างๆ จะมาหาผู้แทนมาหาผู้สมัครขอให้ไปบารุงวัดนั้นบารุงวัดนี้ ค่าใช้จ่ายอย่างนี้ถ้าจะเอากัน กระผมก็ไม่รู้ว่า แต่ที่เขียนไว้กระผมเห็นว่าถ้าทำบุญทำปีหนึ่ง ๓๖๕ วัน วันตรงนี้เสียหน่อยจะได้หรือไม่ อันนี้ก็แล้วแต่ท่าน กระผมก็ออกวิถีทางมา เพื่อให้การจัดการเลือกตั้งนี้เป็นการประหยัดและเฉพาะอย่างยิ่งก็กีดกันเจ้าบุญทุ่มบุญเทอะไรนั้นแหละครับ ที่อยู่ในวิสัย เรื่องนี้กระผมก็ไม่ทราบที่ท่านจะเอาอย่างไรก็เขียนมาให้ กระผมเรียนแล้วว่าเราเขียนลงไปหรือแก้ไปนี้ก็จากผลการวิจัยการเลือกตั้ง ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติขอออกนามคือท่านอาจารย์ไพโรจน์ท่านก็เป็นกรรมการสังเกตการณ์อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งมาในยุครัฐบาลก่อน ถ้าไม่เขียนเลย

กระผมก็คิดว่าไม่มีอะไรเป็นเครื่องมือหรือเป็นหลักเกณฑ์ของกรรมการที่จะตั้งข้อสังเกตได้ ขนาดเขียนแล้วนี้กระผมก็ว่ายังดีกว่าไม่เขียน เหน็นเองแหละครับ เราจะไปหวังผล ๑๐๐ เปอร์เซนต์ กระผมคิดว่าเราจะต้องร่วมมือกันและก็เห็นดีเห็นงามมากในการที่จะติดตาม คนโกงหรือคนลื้อโกงในการเลือกตั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของคณะของเขาหรือตัวเขาก็เป็นสิทธิ เขาก็บอกว่าเป็นสิทธิ ใครมีมือยาวสาวได้สาวเอา ท่านก็โปรดคิดเถอะครับ เมื่อรากฐานของการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยยังเป็นเช่นนี้ เราก็อย่าไปโทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเลย เราช่วยกัน รับผิดชอบ

อีกประเด็นหนึ่งที่กระผมอยากจะเสนอเป็นข้อสังเกตก่อนที่จะมีการลงมติรับ หลักการ กระผมคิดว่าหลักการถ้าเป็นรายละเอียดซึ่งความคิดความเห็นของเรากับประชาธิปไตย กระผมคิดว่าทุกท่านก็มีโอกาสที่จะเสนอความคิดเห็น ก็แก้ไปตามครรลองในคณะกรรมการ คงจะแก้ได้ แก้ไม่ได้ อะไรก็เป็นไปตามนั้น ถ้าเราไม่เริ่มต้นเสียเลยหรือว่าไม่เขียนไปตาม รัฐธรรมนูญ แล้วก็มีมาวันบทยเฉพาะกาลนี้ กระผมก็คิดว่าลองฝากท่านกรรมการที่จะพิจารณา กฎหมายฉบับนี้ว่า เราจะเอาเร็ว ๆ แล้วก็อยากจะให้มีการเลือกตั้งและมีกำหนดเวลา อันนี้ กระผมก็อยากเรียนเพิ่มเติมอีกนิดหนึ่ง คือกระผมได้กะเวลาดูแล้วว่าถ้าเรารับกฎหมายการ เลือกตั้งนี้ได้ใช้เวลาพิจารณาสัก ๒ อาทิตย์ ๓ อาทิตย์ผ่านออกไปได้ไม่เกิน ๓๐ วันอย่างนี้ โอกาสที่ท่านจะหาเสียงก็จะได้เพิ่มขึ้น ถ้าอย่างนั้นถึงตัวจริง ๆ ครับ พอหมดไปแล้ว กฎหมายก็จะ ต้องออกมาว่าให้มีการเลือกตั้งภายใน ๕๐ วันอย่างนี้ แล้วประกาศนี้จะออกได้เมื่อใด ก็ได้ โปรดคิด แล้วกระผมได้ทำบัญชีตารางเข้าไว้ แต่เผชิญในร่างนี้ไม่ได้เอามา ก็อยากจะให้แจก กับท่านที่จะเป็นกรรมการ คือในการพิจารณานี้จะได้พิจารณากันอย่างเร่งในขนาดสักก็วัน แล้วก็เพื่อจะได้ให้การดำเนินการเลือกตั้งออกประกาศได้ก่อน ซึ่งกะไว้ว่าในการเลือกตั้งนั้น คิดดูแล้ว ถ้าเลือกเลยเดือนเมษายนไปคงจะเข้าหน้าฝน จะไม่สะดวก ก็คิดว่าจะเอามายในเดือน เมษายน ที่นี้ภายในเดือนเมษายนนี้ เราจะต้องออกกฎหมายนี้ให้เสร็จไปอย่างน้อยก่อนสิ้น เดือนหรือกลางเดือนมกราคมเป็นต้น อย่างนี้เราจะทำหรือไม่ กระผมก็ขอฝากความนึกคิด และความหวังไว้แก่ท่านสมาชิกด้วย ขอขอบคุณครับ

นางแรม พรหมโบล บุญประสพ : ท่านประธานที่เคารพ ดิฉันขอขอบพระคุณ ท่านรัฐมนตรีที่ได้ชี้แจงโดยละเอียด แต่ว่าในประเด็นที่ดิฉันจะขอประทานกราบเรียนนั้นเป็นเรื่องซึ่งอาจจะซ้ำมาตรการกับท่านผู้อื่น แต่ว่าคนละประเด็นกัน ดิฉันขอยกมาตรา ๑๓ ซึ่งเขียนไว้ว่า “ในวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใดขาย จำหน่าย แจกแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิดในเขตเลือกตั้ง” ดิฉันใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า ในฐานะที่ดิฉันมีอาชีพการ จัดเลี้ยงตามโรงแรมต่าง ๆ อย่างนี้ ถ้าหากความผิดเกิดขึ้นตามมาตรา ๑๓ นี้หรือไม่ ดิฉันใคร่ขอฝากข้อนี้ไว้กับท่านกรรมาธิการซึ่งจะพิจารณาต่อไปด้วย นี่เป็นเรื่องมาตรา ๑๓

ที่นี้มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๘ นี้ก็มีผู้ตั้งประเด็นมาหลายข้อแล้ว แต่สำหรับในส่วนตัวของ ดิฉันก็คิดว่าเป็นประเด็นที่ไม่ซ้ำกับท่านผู้อื่น คือว่าผู้ที่มีสัญชาติไทยข้ามบิดาเป็นคนต่างด้าวนั้น ได้กำหนดคุณสมบัติไว้ว่าให้มีการสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี ในทางกลับกันดิฉันใคร่ขอเรียนว่า ถ้าหากเป็นคนไทยซึ่งมีบิดาเป็นคนไทยก็จะสมัครได้ แม้ที่สุดไม่จบหรือว่าเป็นการจบแต่เพียงแค่ประถมศึกษา เพราะฉะนั้นในสภาแห่งนี้ซึ่งจะได้มีผู้แทนราษฎรเข้ามา ก็จะมีผู้แทนราษฎรชั้น ๒ คือลูกไทยนั่นเอง แต่ว่าลูกซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวนั้นกลับเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดชั้นปริญญาตรี จึงขอฝากไว้ในข้อนี้ด้วย

นอกจากนั้นสำหรับมาตรา ๓๓ ดิฉันใคร่ขอประทานกราบเรียนว่า ถ้าหากดิฉันไปสมัครเลือกตั้ง แล้วก็ได้แถลงนโยบายหรืออุดมการณ์ของตนเองว่า ถ้าหากเข้ามาเป็นรัฐมนตรีหญิงคนหนึ่งในรัฐบาลชุดใหม่นี้ แล้วก็ตั้งใจว่าเมื่อเป็นรัฐบาลแล้วก็จะให้มีการศึกษาฟรี หรือว่ามีการช่วยส่งเสริมต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นของฟรีหรือว่าเกี่ยวกับการที่จะให้ชาวนาได้ขายข้าว มีการประกันค่าพรีเมียมในการขายข้าวเช่นนี้ จะเป็นความผิดตามมาตรา ๓๓ หรือไม่ นอกจากนั้นเท่าที่ดิฉันสังเกตดูว่าค่าสมัคร อดีต ส.ส. ต่าง ๆ ไม่ได้ขัดข้องในการที่จะให้รัฐบาลเรียกค่าสมัครเป็นจำนวนเงินมาก แต่บัดนี้ได้กำหนดไว้เพียง ๕,๐๐๐ บาท การที่กระทำดังนี้ไม่ได้หมายความว่าจะให้เฉพาะผู้ที่มีสิทธิหรือว่าเป็นคนมั่งมีเท่านั้นที่จะสมัครได้แต่เขาไม่รังเกียจในการที่จะให้รัฐบาลนำเงินก้อนนี้ไปใช้จ่ายในการที่จะปฏิบัติในเรื่องการเลือกตั้ง เช่น กรณีจัดยานพาหนะ ขณะนี้การจัดยานพาหนะซึ่งปรากฏอย่างที่แล้ว ๆ มานั้น รถคันเดียวรับจ้าง

LIRT

ผู้สมัครเลือกตั้งตึงตึงสับ ๆ คนเป็นต้น เพราะฉะนั้นดิฉันจึงขอประทานกราบเรียนฝากไว้กับท่านผู้ซึ่งจะเป็นกรรมธิการว่า ได้โปรดพิจารณาสำหรับในเรื่องนี้ด้วยว่าจะทำอย่างไรที่จะให้การจัดยานพาหนะนั้นเป็นของรัฐบาลโดยที่รัฐบาลไม่ต้องเสียประมาณค่าใช้จ่ายมาก แต่เป็นเรื่องที่สะดวกกับการที่จะสมัครเลือกตั้งต่อไป ขอขอบคุณค่ะ

พันตำรวจเอก สุธรรม วรวีเชียรพงษ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเวลา ๑ นาที คือว่าเหตุผลที่เขียนไว้นี้ เรื่องข้างในกระผมไม่พูด จะพูดถึงหน้าแรกบันทึกหลักการและเหตุผลที่เขียนไว้รู้สึกว่าจะขัดกับข้อเท็จจริง ขอความกรุณารัฐบาลช่วยแก้หน่อยเถอะครับ กระผมขอเป็นว่า “เนื่องจากสมานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่สามให้ประกาศใช้” นี้คงจะตรงกับข้อเท็จจริง เพราะที่เขียนไว้เดิมนั้น “เนื่องจากได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญ” อยู่ ท่านประธานยังไม่ได้เข้าเฝ้าเลยครับ ขอความกรุณารัฐบาลแก้สักรินิดเถอะครับ และเราก็จะได้ผ่านไปเลย เวลาที่ล่วงเลยมามากแล้ว ขอขอบคุณครับ

นายสง่า วงศ์บางซวด : ท่านประธานที่เคารพ กระผม นายสง่า วงศ์บางซวด เกี่ยวกับ พ.ร.บ. ฉบับนี้ที่ได้ฟังการอภิปรายและกระผมก็ใคร่ครวญดูว่ามีสิ่งที่ขาดตกบกพร่องมากเป็นต้นว่าอยู่ในหมวดค่าใช้จ่าย อย่างมาตรา ๑๕ นั้น “ห้ามมิให้ข้าราชการหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา เทศมนตรี กำนันผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสุขาภิบาล หรือกรรมการสภาตำบล” ก็นี้ชาวบ้านทั้งนั้นกรรมการสภาตำบลไม่มีเงินเดือนประจำที่ไหน แล้วเกี่ยวกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ไปหาเรื่องให้เขาผิดจะให้เขาติดคุกให้ได้ เขาจะไปรู้เรื่องราวอะไร ถ้าหากว่าเขาไปสนับสนุนอะไรเข้าเขียนว่า “เป็นคุณหรือเป็นโทษกับการเลือกตั้ง” กระผมไม่เข้าใจ พอมาถึงมาตรา ๑๖ เขียนว่า “ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นทั้งปวง มีหน้าที่ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง” ถ้าไปอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเลือกตั้งก็เท่ากับไปให้คุณแก่การเลือกตั้ง อย่างนี้ไม่ติดคุกหรือครับ ถ้าหากว่ากระผมเป็นผู้พิพากษา กระผมก็วินิจฉัยตีความเลย เพราะผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล กรรมการสภาตำบล เอาไปเขียนไว้ทำไม เอาแต่ข้าราชการก็พอ ที่กินเงินเดือนของรัฐอยู่ กระผมว่าอย่างนี้ ขอฝากข้อสังเกตไว้ด้วยในประเด็นต่าง ๆ นี้ หยุมหยมเกินไป

และมาตรานี้มีบทลงโทษด้วย ในมาตรา ๘๒ นี้ลงโทษสิ่งจำคุกตั้งแต่ ๑ ปีถึง ๑๐ ปี ปรับเป็นหมื่นบาทเขียนอย่างไร กระผมไม่เข้าใจเลย อันนี้กระผมขอฝากไว้กับท่านกรรมาธิการที่จะพิจารณาด้วย และมาอีกบทหนึ่ง บทหนึ่งเป็นเรื่องใหญ่คือหมวดค่าใช้จ่าย แต่รัฐบาลก็บอกว่าเขียนคลุมๆ ไว้ แต่ปฏิบัติไม่ได้ อันนี้กระผมเห็นด้วย และก็ไปทำให้กฎหมายนี้ไม่ศักดิ์สิทธิ์ ปฏิบัติไม่ได้จะไปเขียนไว้ทำไม กระผมว่ายกเลิกไปดีกว่า ถ้าหากว่าปฏิบัติไม่ได้ทั้งหมด และก็พูดกันตั้งแต่เข้าจนเกือบเที่ยงแล้ว ในหมวดนี้มีปัญหาตลอดมาเกือบทุกมาตราเลย ในหมวดค่าใช้จ่ายนี้ กระผมเห็นว่ายุ่งยากถ้าหากเราจะเขียนก็เขียนได้ ถ้าจะเขียนหมวดค่าใช้จ่ายไว้ แต่ว่าอย่าไปบังคับใครต่อใครเขามากมาย นี่บทลงโทษบทติดคุกมีตั้งเกือบ ๒๐ มาตรา เรื่องติดคุกทั้งนั้นถ้าเราจะตัดปัญหานี้ กระผมว่าทำได้ อย่างค่ารถ ค่าเรือ ค่าจ้าง ค่าอะไรต่ออะไรต่างๆ นี่ถ้าเราไปเขียนไว้ เขาก็ทำ จะทำให้กฎหมายนี้ไม่ศักดิ์สิทธิ์ สถานิติบัญญัติฯ นี้ ออกกฎหมายไปก็ไม่ศักดิ์สิทธิ์ รัฐบาลก็ไม่ศักดิ์สิทธิ์ คือไม่ได้ปราบปรามตามกฎหมาย เขาก็ฝ่าฝืนกันอยู่ตลอดมา รัฐบาลดำเนินการเองได้หรือไม่ ดำเนินการเสียเอง จะเป็นอะไรก็แล้วแต่ เขาจะอยู่ในขอบเขตที่รัฐบาลดำเนินการ คือเราเรียกค่าธรรมเนียม ในมาตรานี้มีค่าธรรมเนียม อยู่เรียกค่าธรรมเนียมเพิ่ม เมื่อเรียกค่าธรรมเนียมเพิ่มแล้ว รัฐบาลก็ไปจัด จัดให้เขาโฆษณา ตามตำบลต่างๆ จะเป็นบ้านกำนันก็ตามจะเป็นวัดก็ตามแห่งหนึ่งแห่งใด แล้ววันไหนรัฐบาลจัดให้เขาจัดของเขาเอง ให้เขาไปว่าของเขา แล้วไปสเตอร์ก็เหมือนกัน รูปถ่ายก็เหมือนกันทุกอย่างรัฐบาลจัด ค่ารถ ค่าเรือ รัฐบาลจัดเสีย เขาจะได้ไม่ฝ่าฝืนกัน ถ้าทำอย่างเมื่อนี้ท่านสมาชิกท่านหนึ่งก็พูดว่าควรจะให้เขา มีเงินมากล้ายๆ ว่าจะให้เงินไปลงคะแนนอะไรทำนองอย่างนี้ ที่นี้รัฐบาลมาจัดเสียเอง จะเอา ๕๐,๐๐๐ บาทหรือจะเอา ๑๐๐,๐๐๐ บาท ก็เอาไปเลย ถ้าไม่มีเงินก็ไม่ต้องสมัครกันดีกว่า จะมาทำงานระดับชาติไม่มีสตางค์ แล้วค่าใช้จ่ายนี้ก็กันผู้สมัครได้ด้วย พวกแฝงไปหาตัดคะแนนบ้าง หลอกเงินพรรคเขาบ้าง อะไรบ้างมีอยู่มากอย่างนี้กันได้ด้วย กระผมคิดว่าวางไปเสียเลยครับ ประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาทพอหรือไม่ ค่าใช้จ่ายแล้วให้ความสะดวกประชาชน ไม่ต้องเขียนกฎหมายกันว่า เขาจะไปจ่ายแจกโน่น จะไปทำผิดนี้ทำผิดโน่นอีก รัฐบาลทำทั้งหมด ทำได้ด้วยครบกลไกของรัฐบาลมาก มีกำนัน มีผู้ใหญ่บ้าน มีนายอำเภอ มีปลัดอำเภอ มีอะไรมากมาย ตำรวจ ทหารมีทั้งนั้นแล้วก็ไม่ใช่ว่ายาก จัดเวทีไว้เลย เวทีนี้ก็ไม่

ต้องทรวอก ถึงเบียร์ ๒-๓ ก็พุดได้ ผลัดกันพุดก็ได้ จะแถลงนโยบายอะไรต่ออะไรอย่างนี้ จะสะดวกกว่า ในหมวดนี้ไม่มีความจำเป็นเลย ถ้าหากว่ายิ่งแถลงออกมาในทำนองว่าเขียนไว้ อย่างนั้นแหละ ก็กินโน้นกินนี้ จะไปกินอะไรกันไม่ได้อะไรเลยอย่างนี้ ห้ามเขาได้อย่างไร แล้วจะทำอย่างไร ใครจะเป็นคนจับ เลือกตั้งทุกครั้งไม่เห็นมีใครติดคุกสักที แต่ก็พยายาม เขียน กระผมว่าเปลี่ยนเสียใหม่เถอะครับ ไทน์ ๆ ว่าจะออกมาสไตล์ (Style) ใหม่แล้วก็เอาใหม่ เลยกเล็กเสียมหมวดนี้ หรือถ้าจะเอาไว้ก็เป็นรัฐบาลจัดทำ เขาไม่ต้องทำอะไร ถึงเวลาก็ไปพุด แล้วอันนี้อันหนึ่งก็อยู่ในหมวดเดียวกันนี้แหละครับ เกี่ยวกับที่จะไปรับรอง ตกกลงโน้นตกลงนี้ กับประชาชนภายใน ๓ เดือน นี่ก็ไม่ถูกเรื่อง แต่ก็อยู่ในหมวดนี้ ถ้ายกเลิกเสียก็ไม่เป็นอะไร ทรวอกก็หมดไป อย่างเดี๋ยวนี้กระผมกำหนดจะไปทอดผ้าป่าไว้ตั้ง ๕-๖ แห่ง เพราะว่าเคยไป ช่วยเขาไว้ และเขาก็มาขอร้องแล้วยังจะต้องไปพบกับราษฎรอีกเพราะราคาข้าวกำลังตกต่ำ แล้วก็จะต้องรับว่าจะไปพุดกับรัฐบาลให้ว่าเดี๋ยวนี้ข้าวเหลือราคาประมาณ ๒,๒๐๐ บาทเท่านั้น ซึ่งก็ต้องรับปากเขา ถ้าหากกระผมสมัคร ไปรับปากเขาเข้าแล้วกระผมก็ผิดชีวิตครับ ถ้าดีความ แล้วก็ผิด อย่างเมื่อคืนท่านสมาชิกท่านกับบอก ถามรัฐบาลว่าจะดีความอย่างไรกระผมว่าหา ทางแก้ไขหมวดนี้เสีย ขอขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผมขอเรียนหาหรือท่านสมาชิกสักหน่อยนะครับ เพราะรู้สึกว่ข้อสังเกตไม้ชี้ ๆ ชาก ๆ กันเป็นส่วนใหญ่ ท่านสมาชิกเห็นสมควรจะปิดอภิปรายได้ หรือยัง ท่านผู้ใดเห็นสมควรปิดอภิปรายได้แล้ว โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๕๒ คน)

(นายธรรมบุญ ลัดพลี ได้ยืนและยกมือขึ้น)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ว่าอย่างไรครับ เชิญ

นายธรรมบุญ ลัดพลี : ท่านประธานครับ กระผมขอประธานโทษที่ขัดจังหวะ ขึ้นมา คือเรื่องนั้นนอกจากมีปัญหาก็จะต้องพิจารณาอีก และก็รวมทั้งปัญหาในเรื่องที่มีท่าน สมาชิกผู้มีเกียรติเสนอขอแก้ไขเหตุผลหลักการขึ้นมา ซึ่งคงจะต้องอภิปรายในเรื่องนั้นบ้าง

LIRT

พอสมควร และในเรื่องนั้นข้อเท็จจริงก็มีอยู่ว่ารัฐธรรมนูญที่ผ่านสภาไปก็ยังไม่ได้รับการบังคับใช้ อาจจะไม่ได้แก้ปัญหาในเรื่องนี้ด้วย เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าถ้าหากเป็นไปได้ กระผมอยากจะขอความกรุณา ถ้าท่านประธานเห็นด้วย เลื่อนการพิจารณาไปสักนัดหนึ่งแล้วก็เพื่อสนองต่อรัฐบาลที่ต้องการให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้รีบด่วน.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : เตียวครับ คุณธรรมนูญเสนอเปิดอภิปรายได้ ถ้ามีผู้รับรองก็ได้

นายธรรมนูญ ลัดพลี : คือไม่ได้เปิดอภิปราย เพียงแต่เป็นข้อเสนอแนะเท่านั้นเองครับ กระผมไม่ได้ขออภิปราย เพียงแต่ขอเลื่อนการประชุมไปเท่านั้นเองครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ครับ เตียวจะไม่ได้เลือกตั้งครับ

นายธรรมนูญ ลัดพลี : แต่นี้ก็เกรงว่าจะมีข้อเท็จจริงบางอันซึ่งอาจจะไม่เหมาะสม ถ้าเลื่อนไปได้วันจันทร์หรือวันอังคาร สุดแล้วแต่รัฐบาลเห็นสมควรจะเหมาะสมกว่าคือถ้าปิดอภิปรายแล้วเราก็รับหลักการไม่ได้ กระผมเข้าใจอย่างนั้น เพราะรัฐธรรมนูญยังไม่ได้นำกราบทูลบังคับมทูลลงพระปรมาภิไธย เพราะฉะนั้นสภานี้รับหลักการร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฉบับนี้ไปแล้ว.....

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่เป็นปัญหาละครับ รัฐธรรมนูญรับมกรียบร้อยแล้วจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็รับสั่งให้เข้าเฝ้าเวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา วันนี้เพื่อจะลงพระปรมาภิไธยครับ

นายธรรมนูญ ลัดพลี : ก็ไม่เป็นอะไรครับ กระผมกราบเรียนไว้เป็นข้อสังเกตเท่านั้นให้เห็นว่าสภาเราก็ไม่ได้ละเลยข้อนั้น ขอบพระคุณครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ผู้เห็นสมควรเปิดอภิปรายต่อไปมีหรือไม่ครับ ไปปรত্যกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

LIRT

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี ก็เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย
ผมจะขอมติจากที่ประชุมนี้ว่าเห็นสมควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรรับหลักการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๗๗ คน)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดไม่เห็นควรรับหลักการ โปรดยกมือขึ้น
(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติรับหลักการ
แห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นเอกฉันท์ คณะกรรมาธิการรับ รัฐบาล

พลเอก เล็ก แนวมาลี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) : รัฐบาลขอเสนอ
คณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๑๕ คนพิจารณา ของฝ่ายรัฐบาล ๗ คน ของฝ่ายสภา ๘ คน

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รัฐบาลขอเสนอคณะกรรมาธิการวิสามัญ
๑๕ คนพิจารณา ฝ่ายรัฐบาลตั้ง ๗ คน ฝ่ายสภาทั้ง ๘ คน มีท่านผู้ใดขัดข้องบ้างครับ

(ไม่มีสมาชิกขัดข้อง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มีท่านผู้ใดขัดข้อง ก็ให้เป็นไปตามที่รัฐบาล
เสนอ ขอทราบรายนามกรรมาธิการฝ่ายรัฐบาลก่อน

พลเอก เล็ก แนวมาลี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) : ฝ่ายรัฐบาลขอเสนอ
๑. นายอดุล วิเชียรเจริญ ๒. นายอรรถ วิสูตรโยธาภิบาล ๓. นายกระมล ทองธรรมชาติ
๔. นายดำรง สุนทรศารทูล ๕. นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ๖. นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์ ๗. นายยุวัฒน์
กมลเวชช

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : นี่ขอให้ท่านสมาชิกเสนอ ๘ คน เชิญครับ

LIRT

นายสุชาติ เตชะเสน : กระทบข้อเสนอพันเอก นิยม คั่นสนาคม ขอผู้รับรอง
ด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

พลอากาศตรี ธนุธรรม ประมวลทอง : กระทบข้อเสนอพลอากาศเอก ปัญญา
เมธวิชัย ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

นายกฤษ สมบัติศิริ : กระทบข้อเสนอนายประมวล กุลมาตย์ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

นายดำรง สุนทรการกุล : กระทบข้อเสนอนายसानนท์ สายสว่าง ขอผู้รับรอง
ด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

พลโท เสงี่ยม ยังเจริญ : ทำนประธานที่เคารพ กระทบข้อเสนอคุณหญิงนันทกา
สุประภาตะนันท์ ขอกรณารับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

พลเรือตรี วินิจ ศรีพจนารถ : กระทบข้อเสนอพันเอก อุดม ทวีวัฒน์ ขอผู้รับรอง
ด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

พลอากาศเอก ปัญญา เมธวิชัย : ทำนประธานที่เคารพ กระทบข้อเสนอร้อยตำรวจโท
ชาญ มนุธรรม โปรดรับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ๗ คนแล้วครับ อยู่อีกคนหนึ่ง ท่านสมาชิก
จะเสนอผู้ใด เชิญครับ

พลโท จิตรพล ณ ลำปาง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเสนอคุณแรม พรหมโมบล
บุญประสพ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

นางแรม พรหมโมบล บุญประสพ : ขอขอบคุณท่านผู้เสนอค่ะ แต่ขอถอน แล้วก็
ขอเสนอพันโท สุพิทย์ วรอุทัย แทนค่ะ ขอพระคุณมากค่ะ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณแรมขอถอนครับ เสนอคุณสุพิทย์แทน
มีท่านผู้ได้รับรองบ้างครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

พันตำรวจเอก สุธรรม วริเชียรวงษ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเสนอ
นายปัญญา เกสรทอง ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ๙ คนแล้วนะครับ มีท่านสมาชิกจะเสนอ
ผู้ใดอีกครับ

นายเหม สุไลมาน : ท่านประธาน กระผมขอเสนอนายบรรหาร ศิลปอาชา ขอ
ผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ๑๐ คนแล้วนะครับ มีท่านสมาชิกเสนอผู้ใด
อีกครับ

นายอาคม มกรานนท์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเสนอปิดการเสนอชื่อ
ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือรับรอง)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ท่านผู้ใดจะเสนอเปิดการเสนอชื่อต่อไปครับ

(ไม่มีสมาชิกเสนอ)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ไม่มี เป็นอันว่าปิดการเสนอชื่อ กรรมการ
ฝ่ายสภา มี ๘ คน แต่มีท่านผู้เสนอมา ๑๐ ชื่อ เพราะฉะนั้นก็ขอให้ลงคะแนนกันตามลำดับ
ขอให้เลขาธิการรัฐสภาอ่านรายชื่อทีละคน

พันเอก นิยม คันสนาคม : กระผม พันเอก นิยม ขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : ยังเหลือ ๙ คน ก็ต้องลงคะแนนอยู่ดีครับ

พันโท สุพิทย์ วรอุทัย : กระผม พันโท สุพิทย์ วรอุทัย ขอถอนครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : คุณสุพิทย์ ขอถอน ก็เหลือ ๘ คนพอดี ก็
ไม่ต้องลงคะแนน ถ้าอย่างนั้นรวมความว่าทั้ง ๘ คนนี้ได้เป็นกรรมการวิสามัญ ขอให้
เลขาธิการรัฐสภาอ่านรายชื่ออีกครั้งหนึ่งครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : รายชื่อคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. จำนวน ๑๕ คน
๑. นายอดุล วิเชียรเจริญ ๒. นายอรรถ วิสุทธโยธามิบาล ๓. นายกระมล ทองธรรมชาติ
๔. นายดำรง สุนทรศารทูล ๕. นายมีชัย ฤชุพันธุ์ ๖. นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์ ๗. นายยุวัฒน์

LIRT

กมลเวช ๘. พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย ๙. นายประมวล กุลมัตย์ ๑๐. นายสานนท์ สายสว่าง ๑๑. คุณหญิงนันทก สุประภตะนันท์ ๑๒. พันเอก อุดม ทวีวัฒน์ ๑๓. ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูญธรรม ๑๔. นายปัญญา เกสรทอง ๑๕. นายบรรหาร ศิลปอาชา

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : กำหนดการแปรญัตติครับ

พลเอก เล็ก แนวมาลี (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย) : รัฐบาลขอเสนอแปรญัตติภายใน ๗ วันตามข้อบังคับครับ

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ : รัฐบาลขอแปรญัตติภายใน ๗ วันตามข้อบังคับ มีท่านผู้ใดขัดข้องบ้างครับ

(ไม่มีสมาชิกขัดข้อง)

ประธานสภา : ญัตติแห่งชาติ : ไม่มี ก็เป็นอันว่าเป็นไปตามที่รัฐบาลเสนอ

สำหรับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทางรัฐบาลขอความอนุเคราะห์ให้คณะกรรมการธิการที่ตั้งขึ้นใหม่ได้พิจารณาให้เสร็จภายใน ๒ สัปดาห์ ถ้าจะทำได้ เพราะว่าจะได้ช่วยให้รัฐบาลสามารถดำเนินการเลือกตั้งได้ภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด ก็ขอเรียนฝากคณะกรรมการ ไว้ด้วยว่า จะทำได้เพียงใด วันนี้หมดเวลาแล้ว ผมขอปิดประชุม ขอขอบพระคุณครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๑๗ นาฬิกา

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๘๕/๒๕๖๑

ผู้จตุรายนการประชุม

ภุชชงค์ เอกบุตร
สมชาย ดาวอุดม
มาลี เต่าพาลี
เปรมจิต บุญหล่อ
พชณี คล้ายสุวรรณ
รัชณี ชันธิโชติ
พรรณบุบผา วิไลวงษ์

กรรณา พิมพ์สุวรรณ
สมศรี ใจอ่อนนุ่ม
อาภรณ์ พงษ์นาค
อุทุมพร แก้วสถิตย์
สายสุนีย์ พันธุระ
กัลยา สำราญศิลป์
ประเสริฐ ปันสิน

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(กรรมาธิการยังมิได้ตรวจ)

รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งนี้ คณะกรรมาธิการตรวจรายงานการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ยังมิได้ตรวจ เนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ได้สิ้นสภาพไปในวันเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ ตามความในมาตรา ๑๙๕ และมาตรา ๒๐๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑

จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และขอรับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ข้อ ๒๕ วรรคสอง

(ลงชื่อ)

สงวน คำวงษา

(พันเอก สงวน คำวงษา)

เลขาธิการรัฐสภา